

വാല്യം 7

ഇഷ്യൂ 01

നിയമഭയ്നി

കേരള സർക്കാർ നിയമവകുപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരണം

നിയമധ്വനിയുടെ മുൻപതിപ്പുകൾ
 നിയമവകുപ്പിന്റെ
 ഔദ്യോഗിക വെബ്സൈറ്റിൽ ലഭ്യമാണ്

www.keralawsect.org

മാന്യവായനക്കാരുടെ
 വിലയേറിയ അഭിപ്രായങ്ങളും
 നിർദ്ദേശങ്ങളും അറിയിക്കുക

വിലാസം

നിയമ (ഔദ്യോഗിക ഭാഷാ പ്രസിദ്ധീകരണ സെൽ) വകുപ്പ്
 ഗവൺമെന്റ് സെക്രട്ടറിയേറ്റ്,
 തിരുവനന്തപുരം-695 001.

ഫോൺ

04712517064, 04712517066
 email id: so.olpc.law@kerala.gov.in

കേരള സർക്കാർ നിയമവകുപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരണം

പത്രാധിപസമിതി

ചീഫ് എഡിറ്റർ
വി. ഹരി നായർ
നിയമ സെക്രട്ടറി

എഡിറ്റർ
പി. വി. ഗീത
അഡീഷണൽ നിയമ സെക്രട്ടറി

അംഗങ്ങൾ
കെ. പ്രസാദ്
ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

രശ്മി. ഐ. ബി
സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

ജെസ്സി. പി
അസിസ്റ്റന്റ് ലീഗൽ ഓഫീസർ

സൈജു. കെ. എ
ലീഗൽ അസിസ്റ്റന്റ്

പുറം താൾ രൂപകൽപ്പന
രൂപകൽപ്പന വിഭാഗം
അച്ചടി വകുപ്പ്, ഗവൺമെന്റ് സെൻട്രൽ പ്രസ്സ്,
തിരുവനന്തപുരം-2022

അച്ചടി
ഗവൺമെന്റ് പ്രസ്സ്, മണ്ണന്തല, തിരുവനന്തപുരം-2022

മുഖചിത്രം
ജസ്റ്റീസ് ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ

മാന്യവായനക്കാരുടെ വിലയേറിയ അഭിപ്രായങ്ങളും
നിർദ്ദേശങ്ങളും അറിയിക്കുക
വിലാസം

നിയമ (ഔദ്യോഗികഭാഷ-പ്രസിദ്ധീകരണ സെൽ) വകുപ്പ്,
ഗവൺമെന്റ് സെക്രട്ടേറിയറ്റ്,
തിരുവനന്തപുരം 685 001

ഫോൺ
0471-2517064, 0471-2517066
e-mail.id : so.olpc.law@kerala.gov.in

കേരള സർക്കാർ
നിയമവകുപ്പ്

തിരുവനന്തപുരം
28-5-2023

പ്രസാധകക്കുറിപ്പ്

കേരളത്തിലെ കോടതിഭാഷ മലയാളമാക്കണം എന്നുള്ളത് പതിറ്റാണ്ടുകളായുള്ള ആവശ്യമാണ്. 1987-ൽ സർക്കാർ നിയോഗിച്ച ജസ്റ്റിസ് നരേന്ദ്രൻ കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ ഒരു ഉന്നതതല സമിതി രൂപീകരിച്ച് ഇതിനായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുപോകുകയാണ്. ലോകമാതൃഭാഷാദിനമായ ഫെബ്രുവരി 21-ന് ഹൈക്കോടതി ഡിവിഷൻ ബഞ്ചിന്റെ രണ്ട് വിധിന്യായങ്ങൾ 'സുവാസ്' സോഫ്റ്റ് വെയറിന്റെ സഹായത്തോടെ മലയാളത്തിലേക്ക് മൊഴിമാറ്റി ഹൈക്കോടതി വെബ്സൈറ്റിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യപ്പെട്ടു എന്നത് ഇത്തരം പരിശ്രമങ്ങളിലെ ഒരു നാഴികക്കല്ലാണ്. നിർമ്മിതബുദ്ധിയുടെ സഹായത്തോടെ വിധിന്യായങ്ങൾ പ്രാദേശികഭാഷകളിലേക്ക് പരിഭാഷപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ബഹു. സുപ്രീംകോടതി തയ്യാറാക്കിയ 'സുവാസ്' സോഫ്റ്റ്വെയർ രാജ്യത്ത് ആദ്യമായി പ്രയോഗത്തിലെത്തിച്ചത് കേരള ഹൈക്കോടതിയാണ് എന്നത് അഭിമാനാർഹമായ കാര്യമാണ്. പരിഭാഷയുടെ കൃത്യതയിൽ ഇനിയും മുന്നോട്ടുനടക്കേണ്ടിലും വിധിന്യായങ്ങൾ സാധാരണക്കാർക്ക് അവന്റെ മാതൃഭാഷയിൽ തന്നെ ലഭ്യമാക്കാനുള്ള നീതിപീഠങ്ങളുടെ പരിശ്രമം കോടതിഭാഷ മലയാളമാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തിന് കരുത്ത് പകരുന്നതാണ്.

ഔദ്യോഗികഭാഷയുടെ വികാസവും പരിപോഷണവും കൊണ്ടുമാത്രമേ മെച്ചപ്പെട്ട സിവിൽസർവ്വീസ് സാധ്യമാകൂ. മലയാളഭാഷയിൽ ചിലവാക്കുകൾ വ്യത്യസ്ത ലിപികളിൽ എഴുതാറുണ്ട്. ഇതൊഴിവാക്കുന്നതിന് ഏകീകൃത ലിപിവിന്യാസരീതി അനിവാര്യമായതിനാൽ ഏകീകൃതഭാഷാരചനസമ്പ്രദായം രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിന് 1971-ലെ ലിപിപരിഷ്കരണ ഉത്തരവ് പുനഃപരിശോധിച്ച് പുതിയ വാക്കുകൾ കണ്ടെത്തി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള 'മലയാളത്തിന്റെ എഴുത്തുരീതി' കൈപ്പുസ്തകം സർക്കാർ തലത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഏകീകൃതമാനത്തിലേക്ക് മലയാളഭാഷയുടെ പ്രയോഗത്തെ എത്തിക്കുന്നതിനായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയാണ് 'നിയമധ്വനി'യുടെ ഈ ലക്കം വായനക്കാരിലേക്ക് എത്തുന്നത്.

മാന്യവായനക്കാർക്ക് ഉപകാരപ്രദവും വിജ്ഞാനപ്രദവുമാകുന്ന ഏറെ കാലിക പ്രസക്തിയുള്ള ലേഖനങ്ങളും വിധിന്യായങ്ങളും നിയമധ്വനിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് പതിവുപോലെ ഞങ്ങൾ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിയമധ്വനിയുടെ ഉള്ളടക്കത്തെ കുറിച്ചുള്ള വിലയേറിയ അഭിപ്രായങ്ങളും നിർദ്ദേശങ്ങളും ഞങ്ങളെ അറിയിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

നിയമവകുപ്പ്,
ഗവൺമെന്റ് സെക്രട്ടേറിയറ്റ്,

വി. ഹരിനാഥർ
നിയമസെക്രട്ടറി

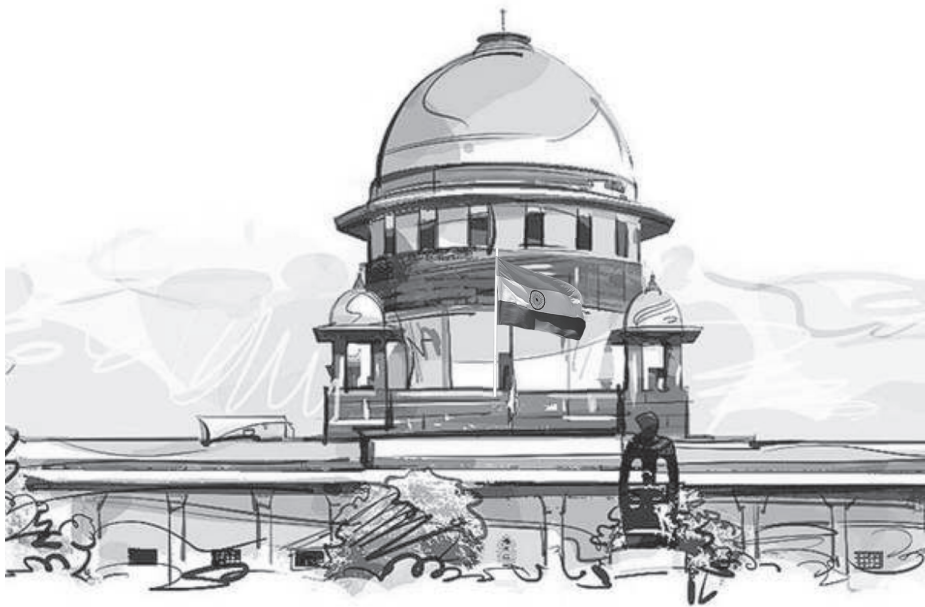
ഉൾത്താളുകളിൽ

പേജ്

I. സുപ്രീംകോടതി വിധിന്യായങ്ങൾ	03
1. രോഹൻ ധനുഗട്ടും മറ്റുള്ളവരും V. ഗോവ സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും	05
2. മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം V. നന്ദു.	10
3. മൂന്നപ്രസാദ് V. ഉത്തർപ്രദേശ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും	13
4. വിഭൂതി ശങ്കർ പാണ്ടെ V. മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും	16
II . ഹൈക്കോടതി വിധിന്യായങ്ങൾ	18
1. അഫ്സൽ സി. എ. V. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് കേരള	19
2. ദേവാനന്ദ് ഒ. ബി. V. കേരള സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും	22
3. അൻവർസാദത്ത് ഇബ്രാഹിം കുട്ടിയും മറ്റുള്ളവരും V. മുഖ്യവിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ ജനറലും (പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടർ) മറ്റുള്ളവരും	25
4. ഹാരിസ് ടി. കെ. V. ഗ്രേറ്റർ കൊച്ചിൻ ഡെവലപ്പ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയും മറ്റൊരാളും	30
5. അഷ്റഫ് എം. ഉം, മറ്റുള്ളവരും V. താമരശ്ശേരി പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറിയും മറ്റുള്ളവരും.....	33
6. അൻഷിദ V. ഫറൂക്ക് കെ. എം.	36
7. രതീഷ് ശിവകുമാർ V. നീന സച്ചിദാനന്ദൻ	40
III. സുപ്രീംകോടതി വിധി : സംക്ഷിപ്തം	44
1. രാജസ്ഥാൻ സംസ്ഥാനം V. ഗുർബച്ചൻസിംഗ്	45
2. സുധേഷ് ചിക്കാര V. രാമ്തിദേവിയും മറ്റൊരാളും	50
IV. ലേഖനങ്ങൾ	56
1. സ്പെഷ്യൽ റൂളുകളും സൂക്ഷ്മപരിശോധനയും	57
(ശ്രീ. ബി. പ്രതാപചന്ദ്രൻ, അഡീഷണൽ നിയമ സെക്രട്ടറി)	
2. അപൂർവ്വങ്ങളിൽ അപൂർവ്വം	65
(ശ്രീ ദിപിൻ റോയ്എസ്. എൽ, അസിസ്റ്റന്റ് ലീഗൽ ഓഫീസർ)	
V. നിയമസൂക്തങ്ങൾ	71
VI. നിയമപദപരിചയം	73
VII. മാനകപദാവലി	75
VIII. നിയമലോകം	78
IX. നിയമവകുപ്പുവാർത്തകൾ	82
X. പതിനഞ്ചാം കേരളനിയമസഭയുടെ 7-ാം സമ്മേളനത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച ബില്ലുകളും അവയിൽ ആക്ട് ആയവയും	84

സുപ്രീം കോടതി വിധിന്യായങ്ങൾ

ബഹു. സുപ്രീം കോടതി മുമ്പാകെ

ജസ്റ്റിസ്. എം. ആർ. ഷാ ടി

ജസ്റ്റിസ് സി. ടി. രവികുമാർ

രോഹൻ ധനുഗട്ടും മറ്റുള്ളവരും

V.

ഗോവ സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും

പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി (ക്രിമിനൽ) നമ്പരുകൾ 12574-12577/2022

(2002-ലെ 29535 ഡയറി നമ്പറിൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചത്)

(2023 ജനുവരി 5-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിനായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

1894-ലെ ജയിൽ ആക്ട് 55-ാം വകുപ്പ്, 2006-ലെ ഗോവ ജയിൽ ചട്ടങ്ങൾ, ചട്ടം 335 യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്. 14-വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്ന തടവുകാർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള വാദം അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടാൽ, സ്വാധീനമുള്ള ഏതൊരു തടവുകാരനും നിയന്ത്രണങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ നിരവധി തവണ പരോൾ ലഭിക്കുന്നതും, തടവുകാരന്റെ വാദം അംഗീകരിച്ചാൽ അത് യഥാർത്ഥ തടവിന്റെ ശരിയായ ലക്ഷ്യത്തെയും ഉദ്ദേശ്യത്തെയും പരാജയപ്പെടുത്തിയേക്കാവുന്നതുമാണ്.

വിധിനായം

ജസ്റ്റിസ് എം.ആർ.ഷാ

2021-ലെ 466, 2021-ലെ 467, 2021-ലെ 471, 2021-ലെ 472 എന്നീ ക്രിമിനൽ റിട്ട് ഹർജികളിൽ ഹൈക്കോടതി യഥാർത്ഥ തടവുശിക്ഷയിലെ 14 വർഷങ്ങൾ അകാല മോചനത്തിന്റെ (premature release) കാര്യത്തിനായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, പരോൾ കാലയളവ് ശിക്ഷാകാലയളവിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണെന്ന് വിധിച്ചുകൊണ്ട് പ്രസ്തുത റിട്ട് ഹർജികൾ തള്ളിയ ഗോവയിലെ ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ

03.08.2022 തീയതിയിലെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയിലും ഉത്തരവിലും വിഷമവും അത്യുപ്തിയും തോന്നിയത് മൂലമാണ് പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാർ നിലവിലെ പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജികൾ സമർപ്പിച്ചത്.

2) പ്രഥമ ഹർജിക്കാരെല്ലാം ജീവപര്യന്തം തടവ് അനുഭവിക്കുന്ന കുറ്റവാളികളാണ്. 2006-ലെ ഗോവ ജയിൽ ചട്ടങ്ങളിലെ (ഇനിമുതൽ 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നു.) വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം അവരെയെല്ലാം പരോളിൽ വിട്ടയച്ചു. 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം പ്രഥമ ഹർജിക്കാരെല്ലാപേരും അകാല മോചനത്തിന് അപേക്ഷിച്ചു. സംസ്ഥാന ശിക്ഷാ റവന്യൂ ബോർഡ് (State Sentence Revenue Board) അകാല മോചനത്തിന് ശുപാർശ ചെയ്തു. ഹർജിക്കാരുടെ അകാല മോചനത്തെക്കുറിച്ച് ശിക്ഷവിധിച്ച കോടതിയുടെ അഭിപ്രായം സംസ്ഥാനസർക്കാർ ആരാഞ്ഞു. കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ ഗൗരവം കണക്കിലെടുത്ത് കുറ്റവാളികളെ അകാലത്തിൽ മോചിപ്പിക്കരുതെന്ന് ശിക്ഷവിധിച്ച കോടതി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അതിനാൽ ഹർജിക്കാരുടെ അകാലമോചനം സംസ്ഥാനസർക്കാർ നിരസിച്ചു. അതിനാൽ, കുറ്റവാളികളായ പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാർ, അവരുടെ മുൻകാല മോചനത്തിനുള്ള കേസ് പരിഗണിക്കാത്ത സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തീരുമാനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് ബോംബെ ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ ബന്ധപ്പെട്ട റിട്ട് ഹർജികൾ സമർപ്പിച്ചു. കുറ്റവാളികൾ 14 വർഷം കസ്റ്റഡിയിൽ കഴിഞ്ഞുവെന്നും അതിനാൽ അകാല മോചനത്തിന് അർഹതയുണ്ടെന്നുമാണ് പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാരുടെ ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെയുള്ള കേസ്. അകാല മോചനത്തിനായി 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം ശിക്ഷാ കാലയളവിൽ നിന്ന് പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കരുതെന്നാണ് കുറ്റവാളികളുടെ പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാരുടെ കേസ്. താൽക്കാലിക വിടുതലിലും പരോളിലും വിട്ടയയ്ക്കുന്ന കാലയളവ് 'ശിക്ഷയുടെ ഇളവായി കണക്കാക്കും' എന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന 2006-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 335 പരിഗണിച്ച് അകാല മോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, പരോൾ കാലയളവ് ശിക്ഷാ കാലയളവിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണെന്ന് ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയിലൂടെയും ഉത്തരവിലൂടെയും ഹൈക്കോടതി നിരീക്ഷിക്കുകയും വിധിക്കുകയും ചെയ്തു. ബന്ധപ്പെട്ട കുറ്റവാളികൾ-പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാർ, പരോൾ കാലാവധി ഒഴിവാക്കിയാൽ 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ, ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയും ഉത്തരവും മുഖേന ഹൈക്കോടതി ബന്ധപ്പെട്ട റിട്ട് ഹർജികൾ തള്ളി. ഹൈക്കോടതിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട പൊതുവിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും സങ്കടവും അത്യുപ്തിയും തോന്നിയതുമൂലമാണ് പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാർ നിലവിലെ ഹർജികൾ സമർപ്പിച്ചത്.

3) കേസിന്റെ വസ്തുതകളിലും സാഹചര്യങ്ങളിലും, 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് അകാല മോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി

പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണമെന്ന് വിധിച്ചതിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതി ഗുരുതരമായ പിഴവ് വരുത്തിയതായി ബന്ധപ്പെട്ട ഹർജിക്കാർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. സിദ്ധാർത്ഥ് ദവെ ശക്തമായി വാദിച്ചു.

3.1 പരോളിലെ വിടുതൽ കാലാവധി ശിക്ഷയിലൂടെ കണക്കാക്കുമെന്നതിനാൽ ആയത് ശിക്ഷയുടെ ഭാഗമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ലായെന്ന് 2006-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 335-ാം ചട്ടത്തെ ആശ്രയിച്ച് വിധിച്ചതിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിക്ക് തെറ്റുസംഭവിച്ചുവെന്ന് ബന്ധപ്പെട്ട ഹർജിക്കാർക്കുവേണ്ടിയുള്ള മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. ദവെ ശക്തമായി ബോധിപ്പിച്ചു.

3.2 പരോളിലായിരിക്കുമ്പോൾ പോലും പ്രതികൾ/കുറ്റവാളികൾ കസ്റ്റഡിയിൽ/ ജുഡീഷ്യൽ കസ്റ്റഡിയിൽ ആണെന്ന് പറയാൻ കഴിയുമെന്നും അതിനാൽ 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവുശിക്ഷ അകാലമോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്നും ബോധിപ്പിച്ചു.

3.3 MANU/SC/0109/2000: (2000) 3 SCC 409-ൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത സുനിൽ ഫുൽചന്ദ് ഷാ V. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയിലും അതുപോലെ MANU/SC/0108/2002 (2002) 3 SCC 409 (ഖണ്ഡിക 11)-ൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത അവതാർസിംഗ് V. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം എന്ന കേസിലും ഈ കോടതി എടുത്ത തീരുമാനത്തിന് വിരുദ്ധമായ വീക്ഷണമാണ് ഹൈക്കോടതി എടുത്തിട്ടുള്ളതെന്ന് ശക്തമായി വാദിച്ചു.

3.4 1894-ലെ ജയിൽ ആക്ടിലെ 55-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പോലും, ഒരു തടവുകാരനെ നിയമപരമായി തടവിലാക്കപ്പെടാവുന്ന ഏതെങ്കിലും ജയിലിലേക്കോ അവിടെ നിന്നോ കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ജയിലിൽ ആണെന്നു കണക്കാക്കുന്നുവെന്നും അതിനാൽ കസ്റ്റഡിയിൽ ആണെന്നും കരുതപ്പെടുന്നുവെന്നും, അതിനാൽ 14 വർഷത്തെ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ യഥാർത്ഥ തടവ് കാലയളവിന്റെ ആവശ്യത്തിലേക്കായി പരോൾ കാലയളവ് കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ടെന്നും കൂടി പ്രഥമ റിട്ട് ഹർജിക്കാരായ കുറ്റവാളികൾക്ക് വേണ്ടി മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ ദവെ ബോധിപ്പിച്ചു. മേൽ പറഞ്ഞ വാദങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ട് 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് അകാല മോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്ന് വിധിക്കുന്നതിന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

4. 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് ശിക്ഷ അകാല മോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ശിക്ഷാകാലയളവിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കണമോ എന്നതാണ് ഈ കോടതിയുടെ പരിഗണനയ്ക്കായി ഉന്നയിക്കപ്പെട്ട ഹ്രസ്വമായ പ്രശ്നം

5) മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രശ്നം/തർക്കവിഷയം പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോളിന്റെ ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും പരിഗണനയിലെടുക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്.

പരോൾ എന്നത് ഉപാധിയോടെയുള്ള മോചനമാണ്. പ്രാസക്ത കാല തടവിന്റെ കാര്യത്തിൽ പരോൾ അനുവദിക്കാവുന്നതാണ്. പരോളിന്റെ കാലാവധി ഒരു മാസം വരെ നീട്ടാവുന്നതാണ്. സംസ്ഥാന സർക്കാരാണ് പരോൾ അനുവദിക്കുന്നത്. പരോളിന് പ്രത്യേക കാരണം ആവശ്യമാണ്. നിരവധി തവണ പരോൾ അനുവദിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണ്.

6) “തടവ്” എന്നത് 2006-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 2(21)-ൽ നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്നു. “തടവ്” അർത്ഥമാക്കുന്നത് 1860-ലെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 53-ാം വകുപ്പിലോ 1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് ആക്ടിലോ നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽപ്പെട്ട തടവ് എന്നാണ്. പരോൾ കാലയളവ് കണക്കാക്കുന്നതിൽ തടവിന്റെ കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല.

7) മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ ഓർമ്മിച്ചുകൊണ്ടുവേണം ഇപ്പോഴത്തെ കേസിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രശ്നം; അതായത് 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥതടവ് അകാല മോചനത്തിന്റെ കാര്യത്തിനായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ശിക്ഷാ കാലയളവിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കണമോ എന്നത് പരിഗണിക്കേണ്ടത്.

7.1) ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയും ഉത്തരവും പാസ്സാക്കുമ്പോഴും 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോഴും ശിക്ഷാകാലയളവിൽ നിന്നും പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണമെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുമ്പോഴും താൽക്കാലിക വിടുതലിലും പരോളിലും മോചിപ്പിക്കുന്ന കാലയളവ് “ശിക്ഷയുടെ ഇളവായി കണക്കാക്കൂ” മെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന 2006-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 335-ാം ചട്ടത്തെ ഹൈക്കോടതി വളരെയധികം ആശ്രയിക്കുകയോ പരിഗണിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഒരിക്കൽ പരോൾ കാലയളവ് ശിക്ഷയിളവായി കണക്കാക്കേണ്ടതാണെങ്കിൽ ഹൈക്കോടതി ശരിയായി നിരീക്ഷിക്കുകയും വിധിക്കുകയും ചെയ്തതുപോലെ 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് കൂടി ശിക്ഷാകാലയളവിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്.

8) ഇപ്പോൾ, ബന്ധപ്പെട്ട ഹർജിക്കാർ- കുറ്റവാളികൾ/തടവുകാർക്കുവേണ്ടി മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ആശ്രയിച്ച സുനിൽ ഫുൽചന്ദ് ഷാ കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നിടത്തോളം കൈവശമുള്ള കേസിലെ വസ്തുതകളിൽ പ്രസ്തുത തീരുമാനം ബാധകമാക്കാനാവില്ല. COFEPOSA ആക്ട്-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമുള്ള തടവുകാരുടെ ഒരു കേസാണിത്. പ്രസ്തുത തീരുമാനത്തിൽ പോലും, പരോളിന്റെ ഉത്തരവിലോ ചട്ടങ്ങളിലോ നിർദ്ദേശങ്ങളിലോ പരോൾ നിബന്ധനയായോ ഉപാധിയായോ മറ്റൊരുതരത്തിൽ വ്യക്തമാക്കാത്തപക്ഷം തടവുകാർക്ക് അനുവദിക്കപ്പെടുന്ന പരോൾ കാലയളവുമൂലം തടങ്കൽ കാലയളവ്

സ്വയമേവ നീട്ടപ്പെടുന്നില്ല എന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും വിധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. നിലവിലെ കേസിൽ, പരോൾ കാലയളവ് കണക്കുകൂട്ടുന്നതിൽ 'തടവ്' എന്ന പദം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. പരോളിനെ ശിക്ഷായിളവായി കണക്കാക്കണമെന്ന് 335-ാം ചട്ടം പ്രത്യേകമായി വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ കൈവശമുള്ള കേസിന്റെ വസ്തുതകൾക്ക് പ്രസ്തുത തീരുമാനം ബാധകമാകുന്നതല്ല.

8.1. അതുപോലെ, 2006-ലെ ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് കണക്കാക്കുന്നതിന് ശിക്ഷാകാലയളവിൽ നിന്ന് പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കേണ്ടതുണ്ടോ എന്ന പ്രശ്നം പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, അവതാർസിംഗ് കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനം നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകൾക്ക് ബാധകമാകുന്നതല്ല.

9. ഇപ്പോൾ, പരോളിലാണെങ്കിൽപോലും തടവുകാരെ കസ്റ്റഡിയിലുള്ളതായി കണക്കാക്കുമെന്നതിനാൽ ബന്ധപ്പെട്ട യഥാർത്ഥ തടവിന്റെ ആവശ്യത്തിനായി പ്രസ്തുത കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്ന് 1894-ലെ ജയിൽ ആക്ടിലെ 55-ാം വകുപ്പിനെ ആശ്രയിച്ച് ഹർജിക്കാർക്കുവേണ്ടി വാദിക്കുന്നതിന് യാതൊരു അടിസ്ഥാനവും ഇല്ല. 1894-ലെ ജയിൽ ആക്ടിലെ 55-ാം വകുപ്പ് പരോളിലെ മോചനം സംബന്ധിച്ച് ബാധകമല്ല. ഒരു തടവുകാരനെ ഏതെങ്കിലും ജയിലിൽ നിന്ന് പുറത്തിറക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ അയാൾ ജയിലിൽ തന്നെയാണെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നതും 1894-ലെ ജയിൽ ആക്ടിന്റെ 55-ാം വകുപ്പ് ബാധകമാകുന്നതുമാണ്. എന്നിരുന്നാലും പരോളിൽ മോചിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ആയത് ബാധകമാകുന്നതല്ല.

10. 14 വർഷത്തെ യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പരോൾ കാലയളവ് ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്ന തടവുകാർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള വാദം അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടാൽ, സ്വാധീനമുള്ള ഏതൊരു തടവുകാരനും നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഒന്നും ഇല്ലാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ നിരവധി തവണ പരോൾ ലഭിക്കുന്നതും തടവുകാരുടെ വാദം അംഗീകരിച്ചാൽ അത് യഥാർത്ഥ തടവിന്റെ ശരിയായ ലക്ഷ്യത്തെയും ഉദ്ദേശ്യത്തെയും പരാജയപ്പെടുത്തിയേക്കാവുന്നതുമാണ്. യഥാർത്ഥ തടവ് പരിഗണിക്കുന്നതിന് പരോൾ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ് എന്നതാണ് ഞങ്ങളുടെ ഉറച്ച വീക്ഷണം. അപ്രകാരം വിധിക്കുന്നതിനായി ഹൈക്കോടതി എടുത്ത വീക്ഷണത്തോട് ഞങ്ങൾക്ക് പൂർണ്ണയോജിപ്പാണ്.

11. മേൽപ്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളും മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത്, ഈ പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജികളെല്ലാം തള്ളപ്പെടാൻ അർഹമാണ്, അതിൻപ്രകാരം തള്ളപ്പെടുന്നു.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി മുമ്പാകെ

ജസ്റ്റിസ്.എം.ആർ.ഷാ & ജസ്റ്റിസ് കൃഷ്ണമൂരാരി

മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം

V.

നന്ദു

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 1356/2022

(2022 സെപ്റ്റംബർ 2-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

1860-ലെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 147, 148, 323, 302,/34 എന്നീ വകുപ്പുകൾ 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ജീവപര്യന്തം ശിക്ഷ ഹൈക്കോടതി ഇളവ് ചെയ്ത് എതിർകക്ഷി നാളിതുവരെ അനുഭവിച്ച ശിക്ഷാകാലാവധിയായ 7 വർഷവും 10 മാസവുമായി കുറവ് ചെയ്ത് അനുവദനീയമല്ല. പ്രസ്തുത കുറ്റകൃത്യത്തിന് ജീവപര്യന്തം തടവിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ ഏതൊരു ശിക്ഷയും 302-ാം വകുപ്പിന് വിരുദ്ധമായിരിക്കും. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 147, 148, 323, 302/34 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമുള്ള കുറ്റത്തിന് എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ നിലനിർത്തിയിരിക്കവെ, എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ ഇതുവരെ അനുഭവിച്ച ശിക്ഷയായി കുറച്ചുകൊണ്ട് ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായവും ഉത്തരവും റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജീവപര്യന്തം ശിക്ഷ ചുമത്തി വിചാരണക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായവും ഉത്തരവും പുനഃ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് എം.ആർ.ഷാ

ജബൽപൂരിലെ മധ്യപ്രദേശ് ഹൈക്കോടതി 1995-ലെ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നം. 219-ൽ, എതിർകക്ഷിയായ പ്രതി നന്ദു എന്നു വിളിക്കുന്ന നന്ദു സമർപ്പിച്ച പ്രസ്തുത അപ്പീൽ ഭാഗികമായി അനുവദിച്ചു ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാ നിയമത്തിലെ (ഐ പി സി) 147, 148, 323, 302/34 എന്നീ വകുപ്പുകളിൽ കീഴിലുള്ള കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കുള്ള ശിക്ഷ

നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട് തന്നെ, ജീവപര്യന്തം തടവിൽ നിന്ന് ഇതിനകം അനുഭവിച്ച ശിക്ഷ വരെയായി ശിക്ഷാകാലാവധി കുറവുചെയ്തു നൽകിയ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധി ന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും വൈഷമ്യവും അസംതൃപ്തിയും തോന്നിയതുമൂലമാണ് സംസ്ഥാനം നിലവിലെ അപ്പീൽ സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്.

2. അപ്പീൽവാദിയായ സംസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി ഹാജരായ ഡെപ്യൂട്ടി അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറൽ ശ്രീമതി അങ്കിത ചൗധരിയെ ഞങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

3) ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 147, 148, 323, 302/34 എന്നീ വകുപ്പുകളിൽ കീഴിൽ ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റങ്ങൾക്ക് എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയെ മറ്റ് പ്രതികളോടൊപ്പം വിചാരണകോടതി ശിക്ഷിച്ചുവെന്നതും അവൻ ജീവപര്യന്തം തടവ് അനുഭവിക്കാൻ ശിക്ഷവിധിച്ചുവെന്നതും തുടക്കത്തിൽത്തന്നെ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായവും ഉത്തരവും മുഖേന ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 147, 148, 323, 302/34 എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ കീഴിലുള്ള കുറ്റകൃത്യങ്ങളിൽ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ നിലനിർത്തിയിരുന്നെങ്കിലും, അതിനുശേഷം, സ്വയരക്ഷക്കായുള്ള അവകാശത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം നൽകി ഹൈക്കോടതി ശിക്ഷാവിധിയിൽ ഇടപെടുകയും ആയത് അയാൾ ഇതിനകം അനുഭവിച്ച ശിക്ഷയായി കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ശിക്ഷ ഇളവു ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായവും ഉത്തരവും ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന സമയത്ത് എതിർകക്ഷിയായ പ്രതി അനുഭവിച്ച ശിക്ഷാകാലാവധി ഏകദേശം 7 വർഷവും 10 മാസവും ആയിരുന്നു എന്നത് ഈ ഘട്ടത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

4) ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പിൽ കീഴിൽ ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റത്തിന് പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ ഹൈക്കോടതി നിലനിർത്തിയിരിക്കുമ്പോൾ ചുമത്തപ്പെടാവുന്ന ശിക്ഷ വധശിക്ഷയോ ജീവപര്യന്തമോ ഒപ്പം പിഴയും കൂടിയോ ആണ് ; എന്നാൽ ഏതൊരു സാഹചര്യത്തിലും ആയത് ജീവപര്യന്തത്തിനേക്കാൾ കുറവായിരിക്കരുത് എന്നും സംസ്ഥാനത്തിന് വേണ്ടി ഹാജരായ ഡെപ്യൂട്ടി അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറൽ ശ്രീമതി അങ്കിതാ ചൗധരി ശക്തമായി വാദിച്ചു.

4.1 ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റത്തിന് കുറ്റക്കാരനാണെന്ന് ഒരിക്കൽ ഒരു പ്രതിയെ വിധിച്ചാൽ അതിന് ചുമത്താവുന്ന ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശിക്ഷ ജീവപര്യന്തമാണെന്നും അതിനാൽ ജീവപര്യന്തം തടവിൽ കുറഞ്ഞ ഏതൊരു ശിക്ഷയോ/ശിക്ഷാവിധിയോ, ഇന്ത്യൻ പീനൽ കോഡിലെ 302-ാം വകുപ്പിന് വിരുദ്ധമായിരിക്കുമെന്നും ശക്തമായി വാദിച്ചു. അതിനാൽ ശിക്ഷയെ ഇതിനകം അനുഭവിച്ചതുവരെയായി (7 വർഷവും 10 മാസവും) കുറച്ചതിൽ ഹൈക്കോടതി വളരെ ഗുരുതരമായ പിഴവ് വരുത്തിയിട്ടുള്ളതായി ബോധിപ്പിച്ചു.

5) സംസ്ഥാനത്തിന് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകന്റെ വാദം കേൾക്കുകയും ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പിൽ കീഴിലുള്ള കുറ്റകൃത്യത്തിന്

എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ ഹൈക്കോടതി നിലനിർത്തിയെങ്കിലും ശിക്ഷാവിധിയെ നാളിതുവരെ അനുഭവിച്ചതുവരെയൊക്കി; അതായത്, 7 വർഷവും 10 മാസവും ആയി കുറവുചെയ്ത് ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായവും ഉത്തരവും പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്തതിൽ ആയത് അനുവദനീയമല്ലെന്നും നിലനിൽക്കുന്നതല്ലെന്നുമുള്ള ഉറച്ച വീക്ഷണമാണ് ഞങ്ങൾക്കുള്ളത്. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പു പ്രകാരം കൊലപാതകത്തിനുള്ള ശിക്ഷ മരണമോ ജീവപര്യന്തം തടവും പിഴയുമോ ആയിരിക്കും. അതിനാൽ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റത്തിന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശിക്ഷ ജീവപര്യന്തം തടവും പിഴയുമായിരിക്കണം. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായ ഒരു കുറ്റത്തിന് ഒരു പ്രതി ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടാൽ ജീവപര്യന്തം തടവിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ ഏതെങ്കിലും ശിക്ഷാവിധി/ശിക്ഷ ഉണ്ടാകുവാൻ പാടില്ല. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റത്തിന് ജീവപര്യന്തം തടവിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ ഏതൊരു ശിക്ഷയും ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പിന് വിരുദ്ധമായിരിക്കും. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 147, 148, 323, 302/34 വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമുള്ള കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് ഹൈക്കോടതി പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ നിലനിർത്തിയെങ്കിലും ശിക്ഷാവിധി നാളിതുവരെ അനുഭവിച്ച ശിക്ഷയായി കുറച്ചുനൽകിയത് ജീവപര്യന്തം തടവിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ ശിക്ഷയായതിനാൽ, ആയത് ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പിന് വിരുദ്ധവും നിലനിൽക്കുന്നതല്ലാത്തതുമാണ്.

6) മുകളിൽ പറഞ്ഞവയും മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത്, നിലവിലെ അപ്പീൽ വിജയിക്കുന്നു. ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 147, 148, 323, 302/34 എന്നീ വകുപ്പുകളിൽ കീഴിലുള്ള കുറ്റത്തിന് എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ നിലനിർത്തിയിരിക്കവെതന്നെ എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയുടെ ശിക്ഷ ഇതുവരെ അനുഭവിച്ച ശിക്ഷയായി കുറച്ചുകൊണ്ട് ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായവും ഉത്തരവും ഇതിനാൽ റദ്ദാക്കുകയും അസാധുവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജീവപര്യന്തം ശിക്ഷ ചുമത്തി വിചാരണക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായവും ഉത്തരവും ഇതിനാൽ പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ എതിർകക്ഷിയായ പ്രതിയെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യേണ്ടതും, ജീവപര്യന്തം തടവിന് വിധേയമാക്കേണ്ടതിനുമായി പ്രതിക്ക് ബന്ധപ്പെട്ട കോടതി/ജയിൽ അധികാരി മുമ്പാകെ കീഴടങ്ങുവാൻ ഞങ്ങൾ എട്ടാഴ്ചത്തെ സമയം നൽകുന്നു.

അപ്പീൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി മുന്മാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് അജയ് നസ്തോഗി

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് ബി.വി. നാഗരത്ന

മുന്നപ്രസാദ് വർമ്മ

V.

ഉത്തർപ്രദേശ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നം.1414/2022
(പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി (ക്രിമിനൽ) 11754/2019-ൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചത്)

&

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നം.1415/2022
(പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി (ക്രിമിനൽ) നം.2401/2020-ൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചത്)

(2022 സെപ്റ്റംബർ 2-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

1974-ലെ ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിത, 482-ാം വകുപ്പ് വ്യാജമാർക്ക്ഷീറ്റിന്റെയും ബി. എഡ്. ഡിഗ്രിയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ കുട്ടുപ്രതി സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളുമായി ഗൂഢാലോചന നടത്തി ആശ്രിതനിയമനം നേടിയതായുള്ള ആരോപണങ്ങളിൽ കുറ്റാരോപിതരായ ആളുകൾ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളാണ് എന്ന കാരണത്താൽ മാത്രം അവരെ കുറ്റകൃത്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല. അപ്പീൽവാദികൾക്കെതിരെ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള ക്രിമിനൽ നടപടികൾ നിയമപ്രകിയയുടെ ദുരുപയോഗ മായതിനാൽ ദുർബലപ്പെടുത്തുകയും റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് അജയ് നസ്തോഗി

- 1.) അനുമതി നൽകി.
- 2) 1860-ലെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാ നിയമത്തിലെ (ഇതിനുശേഷം IPC എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നു) 419, 420, 467, 468, 471, 120-B എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം ബസ്തി ജില്ലയിൽ കൽവാരി സ്റ്റേഷനിലുള്ള ക്രൈം നമ്പർ 128/2022 കേസിലെ 2009 ജൂലൈ 31 തീയതിയിലെ 33-B/07 നമ്പർ ചാർജ്ജ് ഷീറ്റ് റദ്ദാക്കണമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ച് 1973-ലെ

ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയിലെ (ഇതിനുശേഷം CrPC എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നു) 482-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം അപ്പീൽവാദികളുടെ ആവശ്യാനുസരണം സമർപ്പിച്ച ഹർജികൾ തള്ളിക്കൊണ്ടുള്ള 2019 ഒക്ടോബർ 23-ാം തീയതിയിലെ ഉത്തരവിനെതിരെ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ് ഇപ്പോഴത്തെ അപ്പീലുകൾ.

3) ഗോരവ് പൂർ സർവ്വകലാശാലയോട് അഫിലിയേറ്റ് ചെയ്തിട്ടുള്ള ഡിയോറിയയിലെ മദൻമോഹൻമാളവ്യ പി.ജി. കോളേജിൽ നിന്ന് 1999 ഒക്ടോബർ 19-ന് ബി.എഡ്. ബിരുദം നേടിയിട്ടുള്ള ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്ര, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവിന്റെ മരണത്തെ തുടർന്ന് ആശ്രിത നിയമനം ആവശ്യപ്പെട്ട് അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുകയും വിദ്യാഭ്യാസ രേഖകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി 2000 സെപ്റ്റംബർ 19-ന് ചേർന്ന യോഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുകയും യോഗ്യനാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയതിനെ തുടർന്ന് 19-ാം നമ്പർ പ്രമേയം (റസല്യൂഷൻ) പ്രകാരം ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്രയെ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി ആശ്രിത നിയമനത്തിനായി ശുപാർശ ചെയ്യുകയും ഇതേതുടർന്ന് അദ്ദേഹത്തെ സേവനത്തിലിരിക്കെ മരണപ്പെടുന്ന ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം (dying in harness rules) 2000 സെപ്റ്റംബർ 22-ന് നിയമിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്നതാണ് കേസിലെ വസ്തുതകളുടെ സംക്ഷിപ്തം.

4) യഥാർത്ഥ പരാതിക്കാരനായ രണ്ടാം ഏതിർകക്ഷി, ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്രക്കും സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾക്കുമെതിരെ അയാൾ (ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്ര) ബി. എഡ്. ബിരുദത്തിന്റെ വ്യാജമാർക്ക്ഷീറ്റ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് ആശ്രിത നിയമനം നേടിയതെന്നും, മറ്റൊരു ആരോപണത്തിലൂടെ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റിയിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുമായി ഒത്തുകളിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, അവരുടെ ശുപാർശപ്രകാരമാണ് നിയമനം നടത്തിയതെന്നും, കൂടാതെ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളായതുകാരണം നിലവിലെ അപ്പീൽവാദികളെയും ഉൾപ്പെടുത്തി ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 419, 420, 467, 471 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം 2002 സെപ്റ്റംബർ 27-ന് എഫ്. ഐ. ആർ ഫയൽ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

5) അന്വേഷണത്തിന് ശേഷം, 2003 നവംബർ-4 ന് പോലീസ് അന്തിമ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചുവെങ്കിലും മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം അതിനുശേഷം നിരവധി തവണ തുടരന്വേഷണം നടന്നു. പിന്നീടുള്ള ഘട്ടത്തിൽ, അതായത് മൂന്നാം ഘട്ട അന്വേഷണത്തിൽ, അന്തിമ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചു. എന്നിരിക്കിലും, പരാതിക്കാരന്റെ നിർബന്ധത്തിൽ അന്വേഷണ ഉദ്യോഗസ്ഥനെ മാറ്റുകയും, അതിനുശേഷം ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാ നിയമത്തിലെ 419, 420, 467, 468, 471, 120 B എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമുള്ള കുറ്റകൃത്യത്തിന് അപ്പീൽവാദികളോടൊപ്പം മറ്റ് ആളുകളേയും ഉൾപ്പെടുത്തി 2009 ജൂലൈ 31-ന് കുറ്റപത്രം സമർപ്പിക്കുകയും ക്രൈം നമ്പർ 128/2002 രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും, 2009 ആഗസ്റ്റ് 4-ാം തീയതിയിലെ ഉത്തരവിലൂടെ മജിസ്ട്രേറ്റ് ന്യായവിചാരണയ്ക്കെടുക്കുകയും അപ്പീൽവാദികൾ ആയത് റദ്ദാക്കുന്നതിനായി ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമത്തിലെ 482-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

6) ആശ്രിത നിയമനത്തിനായി വ്യാജബിരുദം നൽകിയെന്ന ആരോപണത്തിൽ വിചാരണ നേരിടുന്ന ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്രയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, നിയമാനുസൃതമായി അതിന്റെ യോഗ്യത പരിശോധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ടെന്ന് അറിയിക്കുന്നത് പ്രസക്തമായിരിക്കും.

7) മജിസ്ട്രേറ്റ് ന്യായവിചാരണക്കെടുത്തിട്ടുള്ളതും ഈ കോടതി മുമ്പാകെ പ്രത്യേകാനുമതി ഹർജി സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ കമ്മിറ്റിയിലെ മറ്റ് രണ്ട് അംഗങ്ങളെ (ബ്രിജ്ഭൂഷൺ മാത്യു, പരാസ്നാഥ് ചാധരി) സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിർഭാഗ്യവശാൽ അവർ രണ്ടുപേരും നടപടികൾ നിലനിൽക്കെ മരണപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും, ഒരു പ്രത്യേക ഉത്തരവിലൂടെ അവർക്കെതിരെയുള്ള നടപടികൾ റദ്ദാക്കി തള്ളിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ളതുമാണ്.

8) കക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള അഭിഭാഷകരെ ഞങ്ങൾ കേട്ടു. അവരുടെ സഹായത്തോടെ രേഖപ്പെടുത്തിയ വസ്തുതകൾ പരിശോധിച്ചതിനുശേഷം, നിലവിലെ അപ്പീൽവാദികൾ നേരിട്ടോ/നേരിട്ടല്ലാതെയോ കുറ്റകൃത്യം നടത്തുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായി തെളിയിക്കുന്ന രേഖകളൊന്നും പ്രഥമദൃഷ്ട്യാ ഇല്ലെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം. ആശ്രിത നിയമനം നേടുന്നതിനായി, ആരോപണവിധേയമായ വ്യാജ ബി.എഡ് ബിരുദം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനോ കെട്ടിച്ചമയ്ക്കുന്നതിനോ ബ്രിജേന്ദ്രനാഥ് മിശ്രയെ നിലവിലെ അപ്പീൽവാദികൾ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് എതിർകക്ഷികൾക്ക് അഭിപ്രായമില്ല.

9) രേഖകൾ യഥാർത്ഥമാണെന്ന അനുമാനത്തിൽ, രേഖയായി വെച്ചിട്ടുള്ള പ്രമാണങ്ങളെ യാതൊരു പരിശോധനയും കൂടാതെ ആശ്രയിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേസ് നിയമനത്തിന് ശുപാർശചെയ്ത സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളായതിനാലാണ് നിലവിലെ അപ്പീൽവാദികളെ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്, കൂടാതെ അവർ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളാണ് എന്ന കാരണത്താൽ, 2009 ആഗസ്റ്റ് 4-ാം തീയതിയിലെ നിലവിലെ നടപടിക്രമത്തിലൂടെ മജിസ്ട്രേറ്റ് ന്യായവിചാരണക്കെടുക്കുകയും അവർക്കെതിരെ സമൻസ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തത് ഞങ്ങളുടെ വീക്ഷണത്തിൽ നിയമപ്രക്രിയയുടെ ദുരുപയോഗമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല.

10. തത്ഫലമായി, അപ്പീലുകൾ അനുവദിക്കുകയും അപ്പീൽവാദികൾക്കെതിരെയുള്ള ക്രൈം നമ്പർ 128/2002 കേസിൽ നിന്ന് ഉഭവിച്ച ക്രിമിനൽ നടപടികൾ ദുർബലപ്പെടുത്തുകയും റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

11. നിലവിൽ നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഇപ്പോഴത്തെ അപ്പീലുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിനുമാത്രമായി ഒതുങ്ങുന്നുവെന്ന് ഞങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങളിൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് സ്വാധീനിക്കപ്പെടേണ്ടതില്ലാത്തതും, കൂട്ടുപ്രതി (ബ്രിജേന്ദ്ര നാഥ് മിശ്ര)ക്കെതിരെ നിലവിലുള്ള വിചാരണ വസ്തുനിഷ്ഠമായും നിയമാനുസൃതമായും പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുമാണ്.

12. തീർപ്പാക്കാത്ത അപേക്ഷ, എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ, തീർപ്പാക്കപ്പെടുന്നു.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് എസ്. രവീന്ദ്രജ് &

ബഹു.ജസ്റ്റിസ് സുധാൻഷു ധൂലിയ

വിഭൂതി ശങ്കർ പാണ്ഡെ

V.

മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും

സിവിൽ അപ്പീൽ നം. 916/2023 (2020-ലെ SLP© No.10519-ൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചത്)

(2023 ഫെബ്രുവരി 08-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

സർവീസ് നിയമം-ദിവസവേതന ജീവനക്കാരെ ക്രമവൽക്കരിക്കുന്നതിനുള്ള രണ്ട് വ്യവസ്ഥകൾ ഒന്നാമതായി, പ്രാഥമിക നിയമനം ഒരു ക്ഷമതയുള്ള അധികാരസ്ഥാനം നടത്തേണ്ടതാണ്; രണ്ടാമതായി, ദിവസവേതന നിരക്കിലുള്ള ജീവനക്കാർ ജോലി ചെയ്യുന്നത് ഒരു അനുവദിക്കപ്പെട്ട തസ്തികയിലായിരിക്കണം. ഈ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലായെങ്കിൽ ക്രമവൽക്കരണത്തിനുള്ള (റെഗുലറൈസേഷൻ) അവകാശവാദം ഉന്നയിക്കുവാൻ കഴിയില്ല.

വിധിന്യായം

1. അനുമതി നൽകി.
2. നിലവിലെ അപ്പീൽവാദിക്ക് ക്രമവൽക്കരണത്തിന്റെ (റെഗുലറൈസേഷന്റെ) ആനുകൂല്യം അനുവദിച്ച 27.06.2019-ലെ സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെ ഉത്തരവിനെ മധ്യപ്രദേശ് ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് റദ്ദാക്കിയ 13.02.2020 തീയതിയിലെ ഉത്തരവിൽ സങ്കടപ്പെട്ടാണ് അപ്പീൽവാദി നിലവിലെ അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.
3. മധ്യപ്രദേശിലെ സംസ്ഥാന ജലവിഭവവകുപ്പിന്റെ ഒരു പദ്ധതി (പ്രോജക്ട്)യിൻ കീഴിൽ 1980-ൽ ദിവസവേതനാടിസ്ഥാനത്തിൽ സൂപ്പർവൈസറായി താൻ ജോലിനോക്കിയിരുന്നു എന്നതാണ് അപ്പീൽവാദിയുടെ കേസ്. സൂപ്പർവൈസർ/ടെം കീപ്പർ തസ്തികയിൽ അപ്പീൽവാദി ക്രമവൽക്കരണം (റെഗുലറൈസേഷൻ)

ആവശ്യപ്പെട്ടു. ശരിക്കും ഗണിതത്തോടുകൂടിയ മെട്രിക്യുലേഷനായിരുന്നു പ്രസ്തുത തസ്തികയിലേക്കുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ യോഗ്യത, ആയത് അപ്പീൽവാദിക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. 31.12.2010-ലെ ഒരു സർക്കാർ സർക്കുലർ (പരിപത്രം) പ്രകാരം ഈ യോഗ്യതകളിൽ ഇളവുവരുത്തുകയും അപ്പീൽവാദി, സൂപ്പർവൈസർ/ടൈം കീപ്പർ തസ്തികയിൽ തനിക്ക് യോഗ്യതയുള്ളതിനാലും ദീർഘകാലമായി ദിവസ വേതനാടിസ്ഥാനത്തിൽ ജോലി ചെയ്തിരുന്നതിനാലും, ക്രമവൽക്കരണം ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. വാസ്തവത്തിൽ, അപ്പീൽവാദി നേരത്തേ മറ്റൊരു റിട്ട് ഹർജി (WP 13997/2010) ഫയൽ ചെയ്യുകയും മധ്യപ്രദേശ് ഹൈക്കോടതി 02.11.2017-തീയതിയിലെ ഉത്തരവിലൂടെ റിട്ട് ഹർജിക്കാരന്റെ അവകാശവാദം നിയമാനുസൃതം തീർപ്പുകൽപ്പിക്കാൻ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്രമവൽക്കരണം നടത്തുന്നതിന് കുറഞ്ഞ യോഗ്യത കളായ ഗണിതത്തോട് കൂടിയ മെട്രിക്യുലേഷൻ തടസ്സമായി വരുന്നില്ലെങ്കിലും അപ്പീൽവാദി യാതൊരു തസ്തികയിലേക്കും ഒരിക്കലും നിയമിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്ന വസ്തുത അവശേഷിക്കുന്നു എന്ന കാരണത്താൽ റാണി അവന്തി ബായ് ലോധി സാഗർ പദ്ധതിയുടെ ചീഫ് എഞ്ചിനീയർ ഓഫീസ് 18.06.2018-തീയതിയിലെ ഉത്തരവിലൂടെ ക്രമവൽക്കരണത്തിനായുള്ള അപ്പീൽവാദിയുടെ അവകാശവാദം നിരസിച്ചു. കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയമനം ഒരിക്കലും ക്ഷമതയുള്ള അധികാര സ്ഥാനം നടത്തിയതല്ലാത്തതും ക്രമവൽക്കരണസമയത്ത് തസ്തികകളൊന്നും ലഭ്യമല്ലാതിരുന്നതുമാണ്. തന്റെ ജൂനിയറായ ദിവസവേതനക്കാരായ ആളുകളെ 1990-ലും അതിനും മുന്നേയുമായി ക്രമവൽക്കരിച്ചിരുന്നതിനാൽ അപ്പീൽവാദി ക്രമവൽക്കരണത്തിനായുള്ള തന്റെ അവകാശവാദം മറുവശത്ത് ഉന്നയിച്ചിരുന്നു. സിംഗിൾ ജഡ്ജി റിട്ട് ഹർജി അനുവദിക്കുന്നതിനിടയിൽ അപ്പീൽവാദിക്ക് അയാളുടെ ജൂനിയർമാരെ ക്രമവൽക്കരിച്ച തീയതി മുതൽ ക്രമവൽക്കരണം നൽകുന്നതിനായുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകി. ഈ ഉത്തരവ് ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് മുമ്പാകെ സംസ്ഥാനസർക്കാർ ചോദ്യം ചെയ്യുകയും സംസ്ഥാനസർക്കാരിന്റെ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. ക്ഷമതയുള്ള ഒരധികാരസ്ഥാനംവേണം ആദ്യ നിയമനം നടത്തേണ്ടതെന്നും, ദിവസവേതന ജീവനക്കാരൻ ജോലി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അനുവദിക്കപ്പെട്ട ഒരു തസ്തികയിൽ ആയിരിക്കണമെന്നും സെക്രട്ടറി, സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് കർണ്ണാടകയും മറ്റുള്ളവരും V. ഉമാദേവിയും മറ്റുള്ളവരും (MANU/SC/1918/2006: (2006) 4 SCC1) എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതി നൽകിയ നിയമതത്വം സിംഗിൾ ജഡ്ജി പാലിച്ചിട്ടില്ല എന്ന് ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് ശരിയായി വിലയിരുത്തി. നിലവിലെ അപ്പീൽവാദിയുടെ കേസിൽ ഈ രണ്ട് വ്യവസ്ഥകളും ഇല്ല എന്നത് വ്യക്തമാണ്. അതിനാൽ 27.06.2019-തീയതിയിലെ ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കി ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് ശരിയായാണ് അപ്പീൽ അനുവദിച്ചതെന്ന് ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു.

4. ഉമാദേവിയിൽ (മേൽപറഞ്ഞത്) ഈ കോടതിയുടെ ഭരണഘടനാ ബഞ്ച് സ്ഥാപിച്ച നിയമത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ക്രമവൽക്കരണത്തിനായി അപ്പീൽവാദിക്ക് കേസ് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ, മധ്യപ്രദേശ് ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബഞ്ചിന്റെ ഉത്തരവിൽ ഞങ്ങളുടെ ഇടപെടലിന് ഒരു സാധ്യതയുമില്ല. അപ്പീൽ തള്ളുന്നു.

സത്യമേവ ജയതേ

सत्यमेव जयते

ഹൈക്കോടതി വിധിന്യായങ്ങൾ

ബഹു കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് അലക്സാണ്ടർ തോമസ് &

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് സോഫി തോമസ്

അഫ്സൽ സി.എ

V.

കേരള സംസ്ഥാനം

റിട്ട് ഹർജി (ക്രിമിനൽ) നമ്പർ 1240/2022

(2022 ഡിസംബർ 15-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിനായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന അനുചരദം 226 മാതാപിതാക്കളുടെ നിയമവിരുദ്ധമായ തടങ്കലിൽ ആണെന്ന കാരണത്താൽ തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ട ഒരാൾക്ക് വേണ്ടി ഹേബിയസ് കോർപ്പസ് റിട്ട് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ ഹർജിക്കാരൻ ആവശ്യപ്പെട്ടതിൽ, എന്തെങ്കിലും നിവൃത്തി അനുവദിക്കണമോ എന്നതാണ് കേസിലെ തർക്കവിഷയം തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ട പ്രായപൂർത്തിയായ ആൾ അവളുടെ മാതാപിതാക്കളോടൊപ്പം താമസിക്കുവാൻ തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ അത് നിയമവിരുദ്ധമായ തടങ്കലിൽ ആണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല ഹേബിയസ് കോർപ്പസ് റിട്ട് അനുവദിക്കാൻ കഴിയില്ല.

വിധിനായം

ജസ്റ്റിസ് അലക്സാണ്ടർ തോമസ്

1) ഹേബിയസ് കോർപ്പസ് ആവശ്യപ്പെടുന്ന മേൽശീർഷകത്തിലെ ക്രിമിനൽ റിട്ട് ഹർജിയിലെ അഭ്യർത്ഥനകൾ ഇനി പറയുന്നവയാണ്.

i. ഹർജിക്കാരനൊപ്പം ജീവിക്കുന്നതിന് സ്വയം തീരുമാനമെടുക്കുവാൻ തടങ്കലിലായവളെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിനായി 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ അന്യായതടങ്കലിൽ നിന്നും തടവുകാരിയെ ഹാജരാക്കുവാൻ 1 മുതൽ 3 വരെ എതിർകക്ഷികളോട് ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഹേബിയസ് കോർപ്പസ് റിട്ട് പുറപ്പെടുവിക്കുക.

ii. 4-ാം എതിർകക്ഷിക്കെതിരെ നിയമാനുസൃതമായി ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് എക്സിബിറ്റ് പി.4 പരാതിയിൽ ആവശ്യമായ അന്വേഷണം നടത്തുന്നതിന് 1 മുതൽ 3 വരെ എതിർകക്ഷികളോട് നിർദ്ദേശിക്കുക.

iii. നീതിതാൽപര്യത്തിനായി യുക്തവും അനുയോജ്യവുമായ മറ്റു നിവൃത്തികൾ അനുവദിക്കുക.

iv. ഹർജിക്കാരന്റെ ചെലവ് നൽകുക.

2) ഹർജിക്കാരന് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. പി. ജിനീഷ് പാളിനെയും 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളായ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കുവേണ്ടി ഹാജരായ പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർ ശ്രീ. ഇ. സി. ബിനീഷിനെയും കേട്ടു. 14.12.2022-ൽ ഈ കോടതി ഉത്തരവായതിന് പ്രകാരം എതിർവാദമുന്നയിച്ച 4-ാം എതിർകക്ഷിക്ക് (തടവുകാരിയെന്ന് ആരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുടെ അച്ഛന്) മൂന്നാം എതിർകക്ഷിയായ എസ് എച്ച് ഒ മുഖാന്തിരം യഥാവിധി നോട്ടീസ് നൽകി.

3) 4-ാം എതിർകക്ഷി അഭിഭാഷകൻ മുഖേന ഹാജരായിട്ടില്ലെങ്കിലും, ഞങ്ങൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുമായി വീഡിയോ കോൺഫറൻസിംഗ് സെഷനിലൂടെ ഇന്ന് ആശയവിനിമയം നടത്തി.

4) ഇപ്പോൾ 31 വയസ്സുള്ള ഹർജിക്കാരൻ, തടവുകാരി എന്ന് ആരോപിക്കപ്പെട്ട (കുമാരി എൻ. നജിയ, 19 വയസ്സ്, 4-ാം എതിർകക്ഷിയായ നാസറുടെ മകൾ) ആളുമായി പ്രണയബന്ധത്തിലാണെന്നതും തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുടെ ജനനത്തീയതി 05.07.2003 ആണെന്നും അവൾ ഇതിനകം 05.07.2021-ന് 18-വയസ്സ് പൂർത്തീകരിച്ച് പ്രായപൂർത്തിയായിട്ടുണ്ടെന്നും അവർ വിവാഹിതരാകാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മറ്റുമാണ് മേൽപറഞ്ഞ ക്രിമിനൽ റിട്ട് ഹർജിയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള കേസ്. കൂടാതെ, മുൻപ് അവൾ ഹർജിക്കാരനൊപ്പം പോയിട്ടുള്ളതും, 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ പരാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പോലീസ് ആളെ കാൺമാനില്ലായെന്നൊരു കേസ് രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും, അതിൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് മുമ്പാകെ തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളെ ഹാജരാക്കിയിട്ടുള്ളതും അപ്പോൾ അവൾ അവളുടെ മാതാപിതാക്കൾക്കൊപ്പം പോകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുമാണ്.

5) ഹർജിക്കാരൻ പറയുന്നതനുസരിച്ച്, ഹർജിക്കാരനും തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം അധിക കാലതാമസമില്ലാതെ നടത്താമെന്ന് ഹർജിക്കാരനും തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുടെ മാതാപിതാക്കളും തമ്മിൽ പ്രത്യേകമായ ധാരണയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നാണ്. എന്നാൽ, ഇപ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ ഉറപ്പിന് വിരുദ്ധമായി, മാതാപിതാക്കൾ, പ്രത്യേകിച്ച് 4-ാം എതിർകക്ഷി, തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളെ ഹർജിക്കാരനുമായി കാണുന്നതും ആശയവിനിമയം നടത്തുന്നതും നിയമവിരുദ്ധമായി തടയുകയാണെന്നും അത് അവൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ അന്യായ തടങ്കലിൽ ആയതിനാലാണ് എന്നുമൊക്കെയാണ ഹർജിയിൽ പറയുന്നത്.

6) പാലക്കാട് ജില്ലാ ലീഗൽ സർവ്വീസസ് അതോറിറ്റിയിലെ സെക്രട്ടറിക്കു മുമ്പാകെ ഇന്ന് തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളെ ഹാജരാക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താൻ 3-ാം എതിർകക്ഷിയായ എസ്. എച്ച്. ട്വന്റി ഞങ്ങൾ ഈ കേസിൽ നോട്ടീസ് നൽകി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഇന്ന് പാലക്കാട് ഡി. എൽ. എസ്. എ സെക്രട്ടറി മുമ്പാകെ തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളെ ഹാജരാക്കിയിട്ടുള്ളതും വീഡിയോ കോൺഫറൻസിംഗ് സെഷൻ മുഖാന്തിരം ഞങ്ങൾ തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുമായി ആശയവിനിമയം നടത്തിയിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഞങ്ങൾ ഹർജിക്കാരനുമായും അതോടൊപ്പം 4-ാം എതിർകക്ഷിയുമായും (തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുടെ അച്ഛൻ) ആശയവിനിമയം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

7) തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാളുമായി ആശയവിനിമയം നടത്തിയതിൽ, അവർ അവളുടെ മാതാപിതാക്കളോടൊപ്പം സ്വമേധയാ താമസിക്കുകയാണെന്നും അവർ അവളുടെ പഠിത്തം തുടരാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെന്നും അവർ ഹർജിക്കാരനോടൊപ്പം പോകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെന്നുമൊക്കെ പറഞ്ഞതായി ഡി. എൽ. എസ്. എ. സെക്രട്ടറി ബോധിപ്പിച്ചു. ഞങ്ങളുമായുള്ള അവളുടെ ആശയവിനിമയത്തിൽ, അവൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടേയോ മറ്റാരുടെയെങ്കിലുമോ നിയമവിരുദ്ധമായ കസ്റ്റഡിയിലല്ലെന്നും, അവൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിക്കും അവളുടെ മാതാപിതാക്കളുമൊപ്പം അവളുടെ മാതാപിതാക്കളുടെ ഭവനത്തിൽ സ്വമേധയാ താമസിക്കുകയാണെന്നും അവർ ഇപ്പോൾ ബി. സി. എ. കോഴ്സ് പഠിക്കുകയാണെന്നും അവൾ അവളുടെ പഠനം തുടരാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെന്നും ഹർജിക്കാരനോടൊപ്പം പോകുന്നതിനും താമസിക്കുന്നതിനും അവൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെന്നും മറ്റും വ്യക്തവും ദൃഢവുമായ വാക്കുകളിൽ തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാൾ ഞങ്ങളോട് പറഞ്ഞു.

8) ഞങ്ങൾ ഹർജിക്കാരനോടും ആശയവിനിമയം നടത്തിയിട്ടുള്ളതും തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാൾ എടുത്തിട്ടുള്ള നിലപാട് അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെടുന്നയാൾക്ക് ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകളോ ഉപദ്രവമോ കഷ്ടപ്പാടുകളോ ഹർജിക്കാരൻ ഉണ്ടാക്കുകയില്ലെന്ന് കൂടി അദ്ദേഹം ഞങ്ങൾക്ക് ഉറപ്പ് നൽകി.

9) തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെയോ മറ്റാരുടെയെങ്കിലുമോ അന്യായ തടങ്കലിൽ ആണോ എന്നതാണ് തർക്കവിഷയത്തിന്റെ കാതൽ.

10) ഞങ്ങളുടെ ആശയവിനിമയത്തിൽ, തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാൾ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെയോ മറ്റാരുടെയെങ്കിലുമോ നിയമവിരുദ്ധമായ തടങ്കലിലോ അന്യായമായ തടവിലോ അല്ലായെന്നും തടങ്കലിലാണെന്നാരോപിക്കപ്പെട്ടയാൾ അവളുടെ മാതാപിതാക്കളുടെ ഭവനത്തിൽ സ്വമേധയാ താമസിക്കുകയാണെന്നും വളരെ വ്യക്തമാണ്. അതിനാൽ ഹേബിയസ് കോർപ്പസ് റിട്ട് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനായുള്ള അപേക്ഷ നടപ്പാക്കിയിട്ടില്ല. കൂടുതൽ ഉത്തരവുകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ഈ നിരീക്ഷണങ്ങളോടും നിർദ്ദേശങ്ങളോടും കൂടി, മേൽപറഞ്ഞ റിട്ട് ഹർജി (ക്രിമിനൽ) തള്ളപ്പെടുന്നു.

ബഹു. കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് എൻ. നഗരേഷ്

റിട്ട് ഹർജി (സിവിൽ) 37608/2022

ദേവാനന്ദ്. ഒ.ബി

V

കേരള സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും

23/11/2022-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

2008-ലെ കേരള നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട സംരക്ഷണ ആക്ടിന്റെ 13-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നെൽവയൽ വീണ്ടെടുക്കലിന്റെ നടപടിക്രമങ്ങൾ അന്തിമമായാൽപോലും ഡാറ്റാബാങ്കിൽ നിന്നും തന്റെ വസ്തു നീക്കം ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള ഹർജിക്കാരന്റെ അപേക്ഷ പരിഗണിക്കപ്പെടുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് അവകാശമുണ്ട്. ഡാറ്റാബാങ്കിൽ നിന്നും വസ്തു നീക്കം ചെയ്യുന്നതിനായി ഫോറം 5-ൽ സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷ ന്യായമായ സമയത്തിനുള്ളിൽ പരിഗണിക്കുവാൻ നിയമാനുസൃതം ക്ഷമതയുള്ള അധികാരസ്ഥാനത്തിന് നിയമപരമായ ഉത്തരവാദിത്വമുണ്ട്.

വിധിന്യായം

1. തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിലെ മണലിത്തറ വില്ലേജിലെ 18.90 ആർ ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥനായ ഹർജിക്കാരൻ എക്സിബിറ്റ് പി5 അപേക്ഷ പരിഗണിച്ച് ഈ കോടതി നിശ്ചയിക്കുന്ന സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ മൂന്നാം എതിർകക്ഷിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടാണ് ഈ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.
2. തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിൽ മണലിത്തറ വില്ലേജിലെ 137/6 സർവ്വേ നമ്പരിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 18.90 ആർ വസ്തുവിന്റെ ഉടമയാണ് താനെന്ന് ഹർജിക്കാരൻ പറയുന്നു. വസ്തു ഒരു തോട്ടഭൂമിയാണ്. ഇതിൽ നെൽകൃഷി

ചെയ്തിട്ടില്ല. നെൽകൃഷിക്ക് ഇത് അനുയോജ്യവുമല്ല. എന്നാൽ വസ്തു ഡാറ്റാ ബാങ്കിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതും റവന്യൂ രേഖകളിൽ തരംമാറ്റപ്പെട്ട ഭൂമി (വസ്തു) ആയി വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്.

3. ഹർജിക്കാരൻ വസ്തു (ഭൂമി) മറ്റ് ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ, 2008-ലെ കേരള നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട സംരക്ഷണ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 4(d) പ്രകാരം ഫോറം 5-ൽ എക്സിബിറ്റ് പി 5 ഹർജിക്കാരൻ സമർപ്പിച്ചു. 24-01-2022-നാണ് അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ചത്. അപേക്ഷ ഇതുവരെയും തീർപ്പാക്കിയിട്ടില്ല. അപേക്ഷ വേഗത്തിൽ പരിഗണിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഹർജിക്കാരൻ പറഞ്ഞറിയിക്കാനാവാത്ത ബുദ്ധിമുട്ടും നഷ്ടവും നേരിടേണ്ടിവരുമെന്ന് ഹർജിക്കാരൻ വാദിക്കുന്നു.

4. എതിർകക്ഷികളെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സർക്കാർ അഭിഭാഷകൻ റിട്ട് ഹർജിയെ എതിർത്തു. റിട്ട് ഹർജിയിൽ ഹർജിക്കാരൻ ഉന്നയിച്ച എല്ലാ വസ്തുതാപരമായ ആരോപണങ്ങളെയും സർക്കാർ അഭിഭാഷകൻ എതിർത്തു. എന്നാൽ 2008-ലെ നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട സംരക്ഷണ ആക്റ്റിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമുള്ള നിയമപരമായ പരിഹാരമാണ് ഹർജിക്കാരൻ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നത് എന്നതിനാൽ ഹർജിക്കാരൻ സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷ ക്ഷമതയുള്ള അധികാരസ്ഥാനത്തിന് നിയമാനുസൃതം പരിഗണിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണെന്നും, എന്നാൽ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള അപേക്ഷ എല്ലാ അർത്ഥത്തിലും പൂർണ്ണവും ആവശ്യമായ എല്ലാ രേഖകളുടെ പിന്തുണയോടെയുമാകണമെന്ന് സർക്കാർ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു.

5. ഹർജിക്കാരനെതിരെ അധികാരികൾ എടുത്തിട്ടുള്ള 13-ാം വകുപ്പ് നടപടികൾ അന്തിമമായിട്ടുണ്ടെന്ന് സർക്കാർ അഭിഭാഷകൻ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഹർജിക്കാരൻ സമർപ്പിച്ച റിവിഷൻ ഹർജിയും നിരസിച്ചു. 13-ാം വകുപ്പ് നടപടികൾ അന്തിമമായാൽപോലും ഡാറ്റാബാങ്കിൽ നിന്നും തന്റെ വസ്തു നീക്കം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നതിന് ഹർജിക്കാരൻ അവകാശമുണ്ടെന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു.

6. ഹർജിക്കാരനുവേണ്ടിയുള്ള അഭിഭാഷകനെയും എതിർകക്ഷികളെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സർക്കാർ അഭിഭാഷകനേയും ഞാൻ കേട്ടു.

7. തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിലെ മണലിത്തറ വില്ലേജിലെ സർവ്വേ നമ്പർ 137/6-ൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 18.90 ആർ ഭൂമിയുടെ ഉടമയാണ് ഹർജിക്കാരൻ. 2008-ലെ കേരള നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട സംരക്ഷണ ആക്റ്റിലെ 5(4) (i) വകുപ്പ് പ്രകാരം തയ്യാറാക്കിയ നെൽവയലുകളുടെയും തണ്ണീർത്തടങ്ങളുടെയും ഡാറ്റാബാങ്കിലാണ് ഈ ഭൂമി ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഹർജിക്കാരൻ പറയുന്നതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമി, നെൽവയലോ തണ്ണീർത്തടമോ അല്ല.

വസ്തു നെൽകൃഷിക്ക് അനുയോജ്യമല്ല. ഹർജിക്കാരൻ വസ്തു മറ്റ് ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഡാറ്റാബാങ്കിൽ നിന്നും വസ്തു നീക്കം ചെയ്യുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ട് അദ്ദേഹം ഫോറം 5-ൽ അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ചു.

8. 2008-ലെ കേരള നെൽവയൽ തണ്ണീർത്തട സംരക്ഷണ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 4(d) പ്രകാരമുള്ള തന്റെ നിയമപരമായ അവകാശം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഹർജിക്കാരൻ ഫോറം 5 അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. നിയമപരമായ അപേക്ഷ ആയതിനാൽ ക്ഷമതയുള്ള അധികാരസ്ഥാനത്തിന് ന്യായമായ സമയത്തിനുള്ളിൽ നിയമാനുസൃതം ആയത് പരിഗണിക്കുന്നതിന് നിയമപരമായ ഉത്തരവാദിത്തമുണ്ട്.

അതിനാൽ ഹർജിക്കാരൻ സമർപ്പിച്ച എക്സിബിറ്റ് പി 5 ഫോറം 5 അപേക്ഷ, എല്ലാ ആവശ്യമായ രേഖകളുടെ പിന്തുണയോടെയും നിർദ്ദിഷ്ട ഫീസ്, എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ അടച്ചുമാണ് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത് എങ്കിൽ, ആയത് പരിഗണിക്കുവാനും മൂന്നു മാസക്കാലയളവിനുള്ളിൽ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുവാനും മൂന്നാം എതിർ കക്ഷിയോട് നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് ഈ റിട്ട് ഹർജി തീർപ്പാക്കുന്നു. അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, റവന്യൂ ഡിവിഷണൽ ഓഫീസർ എക്സിബിറ്റ് പി 7 KSREC റിപ്പോർട്ടു കൂടി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതാണ്.

ബഹു. കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് പി.വി. കുഞ്ഞികൃഷ്ണൻ

അൻവർ സാദത്ത് ഇബ്രാഹിംകുട്ടിയും മറ്റുള്ളവരും

V.

മുഖ്യ വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ ജനറലും

(പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടർ) മറ്റുള്ളവരും

റിട്ട് ഹർജി (സിവിൽ) 12944/2011

(2022 ഒക്ടോബർ 6-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

2008-ലെ കേരള വിവാഹങ്ങൾ രജിസ്ട്രാർ ചെയ്യൽ (പൊതു) ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടപ്രകാരം വിവാഹ സർട്ടിഫിക്കറ്റിലെ ഉൾക്കുറിപ്പുകൾ തിരുത്തുന്നതിനായി അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുവാനുള്ള അവകാശം വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികളായ ഭാര്യയ്ക്കും ഭർത്താവിനും അല്ലാതെ മുക്തയാർനാമക്കാരനുപോലും ഏൽപ്പിച്ചു നൽകാൻ കഴിയില്ല. കൂടാതെ വിവാഹം നടത്തിയതിൽ നിയമാനുസൃത മല്ലാത്തതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽപോലും, അത് 13-ാം ചട്ടപ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഒരു രജിസ്ട്രാർക്ക് തീരുമാനിക്കാൻ സാധിക്കാത്തതും ആയത് അധികാരപ്പെട്ട ഒരു കോടതിക്ക് മാത്രം തീരുമാനിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതുമാണ്.

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് പി.വി. കുഞ്ഞികൃഷ്ണൻ

ഈ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുമ്പോൾ, ഒന്നാം ഹർജിക്കാരൻ വിദേശത്ത് ജോലി ചെയ്യുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുക്തയാർനാമക്കാരിയായ (പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി ഹോൾഡർ) ശ്രീമതി സുബൈദ ബീവി മുഖേനയാണ് റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യപ്പെട്ടത്. രണ്ടാം ഹർജിക്കാരി ഒന്നാം ഹർജിക്കാരന്റെ അമ്മായിയമ്മയും ഒന്നാം ഹർജിക്കാരന്റെ ഭാര്യയായ ഖദീജ.കെ.എസ്ന്റെ അമ്മയുമാണ്. ഈ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്യുന്ന

സമയത്ത് അവരുടെ മകളും വിദേശത്തായിരുന്നതിനാലാണ് മകളെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് അവർ ഈ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തത്. മുസ്ലീം നിയമപ്രകാരമുള്ള മതപരമായ ആചാരങ്ങളും ചടങ്ങുകളും അനുസരിച്ച് ഒന്നാം ഹർജിക്കാരൻ 26.11.2009-ന് വദീജ.കെ.എസ് നെ വിവാഹം ചെയ്തു. വധുവിന്റെ സഹോദരനായ ശ്രീ. മുജീബ് റഹ്മാന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ സലാഹി സെന്റർ ഇമാം വിവാഹം നടത്തിയതായാണ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. 2008-ലെ കേരള വിവാഹങ്ങൾ രജിസ്ട്രാർ ചെയ്തത് (പൊതു) ചട്ടങ്ങൾ (ചുരുക്കത്തിൽ 2008-ലെ ചട്ടങ്ങൾ) പ്രകാരമാണ് വിവാഹം രജിസ്ട്രാർ ചെയ്തത്. എക്സിബിറ്റ് പി1 വിവാഹ രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റാണ് ഒന്നാം ഹർജികക്ഷിയും വദീജയുമായുള്ള വിവാഹത്തിൽ ഒന്നാം ഹർജിക്കാരന്റെ പിതാവായ 4-ാം എതിർ കക്ഷി സന്തുഷ്ടനല്ലായിരുന്നവെന്നാണ് ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. മുസ്ലീം നിയമപ്രകാരം വിവാഹം നടന്നിട്ടില്ലെന്ന് ആരോപിച്ച്, എക്സിബിറ്റ് പി1 റദ്ദാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് മൂന്നാം എതിർകക്ഷിയായ തദ്ദേശ വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ മുമ്പാകെ അദ്ദേഹം ഒരു പരാതി നൽകി. നാലാം എതിർകക്ഷിയെ കേട്ടശേഷവും പ്രസക്തമായ എല്ലാ രേഖകളും പരിശോധിച്ചതിന് ശേഷവും എക്സിബിറ്റ് പി 2-ൽ കാണുന്ന പ്രകാരം പരാതി നിരസിച്ചുകൊണ്ട് 3-ാം എതിർകക്ഷി ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു. അതിനുശേഷം, എക്സിബിറ്റ് പി2 ചോദ്യം ചെയ്ത് രണ്ടാം എതിർകക്ഷിയായ വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ ജനറൽ മുമ്പാകെ 4-ാം എതിർകക്ഷി അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്തു. 4-ാം എതിർകക്ഷി സമർപ്പിച്ച പരാതി അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് രണ്ടാം എതിർകക്ഷി ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും എക്സിബിറ്റ് പി1 ആയ വിവാഹ രജിസ്ട്രേഷൻ റദ്ദ് ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഉത്തരവ്, എക്സിബിറ്റ് പി3 ആകുന്നു. എക്സിബിറ്റ് പി 3 ഉത്തരവിനെതിരെ ഒന്നാം ഹർജികക്ഷി തന്റെ ഭാര്യയോടൊപ്പം ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയായ മുഖ്യവിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ ജനറൽ മുമ്പാകെ 2008 -ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 17 പ്രകാരം റിവിഷൻ ഹർജി സമർപ്പിച്ചു. എക്സിബിറ്റ് പി4 ഉത്തരവ് പ്രകാരം റിവിഷൻ ഹർജിയും നിരസിച്ചു. തൽഫലമായി, മൂന്നാം എതിർകക്ഷി എക്സിബിറ്റ് പി1 വിവാഹ രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് റദ്ദ് ചെയ്തു കൊണ്ട് 16.02.2011-ന് ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഉത്തരവ്, എക്സിബിറ്റ് പി.5 ആകുന്നു. അതിനുശേഷം, എക്സിബിറ്റ് പി.1 വിവാഹ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് മടക്കി യേൽപ്പിക്കാൻ ഹർജിക്കാരനോട് നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് മൂന്നാം എതിർകക്ഷി നൽകിയ നോട്ടീസാണ് എക്സിബിറ്റ് പി.6. എക്സിബിറ്റ് പി 3 മുതൽ പി 6 വരെയുള്ള പ്രമാണങ്ങളാൽ സങ്കടപ്പെട്ടാണ് ഈ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

- 2) ഹർജിക്കാരന്റെ അഭിഭാഷകനെയും സർക്കാർ അഭിഭാഷകനെയും കേട്ടു.
- 3) ഒന്നാം ഹർജികക്ഷിയുടെ പിതാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയുടെ അമ്മായിയച്ഛനുമായ 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ പരാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് എതിർകക്ഷികൾ വിവാഹ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് റദ്ദാക്കിയതെന്ന് ഹർജിക്കാരന്റെ അഭിഭാഷകൻ ബോധിപ്പിച്ചു. 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന

പ്രകാരം 4-ാം എതിർകക്ഷിയെ 'വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികൾ' ആയി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നാണ് ഹർജിക്കാരുടെ വാദം. അതിനാൽ 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടത്തെ ആശ്രയിച്ച് പരാതി പരിഗണിക്കുന്നതിൽ ഒന്നും രണ്ടും എതിർകക്ഷികൾക്ക് പിഴവുണ്ടായി എന്നതാണ് വാദം. വിവാഹത്തിന്റെ സാധുത തീരുമാനിക്കുന്നത് ഒന്നും രണ്ടും എതിർകക്ഷികളുടെ അധികാരപരിധിയിൽപ്പെടാത്തതാണെന്നും, ഒരു സിവിൽ കോടതിക്കു മാത്രമേ വിവാഹത്തിന്റെ സാധുത തീരുമാനിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നും കൂടി ബോധിപ്പിച്ചു. മറുവശത്ത് സർക്കാർ അഭിഭാഷകൻ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവുകളെ പിന്തുണയ്ക്കുകയും അതിൽ ഇടപെടേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്ന് ബോധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

4) ഹർജിക്കാരുടെയും സർക്കാർ അഭിഭാഷകന്റേയും വാദങ്ങൾ ഈ കോടതി പരിഗണിച്ചു.

5) നിസ്സംശയമായും 4-ാം എതിർകക്ഷി സമർപ്പിച്ച പരാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ളത്. 4-ാം എതിർകക്ഷി, ഒന്നാം ഹർജിക്കക്ഷിയുടെ പിതാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയുടെ അമ്മായിയച്ഛനുമാണ്. 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടപ്രകാരം ഒരു അപേക്ഷ ഫയൽ ചെയ്യുവാൻ നാലാം എതിർകക്ഷിക്ക് അധികാരമുണ്ടോ എന്നതാണ് ഈ കേസിൽ ഇപ്പോൾ തീരുമാനിക്കപ്പെടേണ്ട പ്രശ്നം. ആയത് തീരുമാനിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടം ഉദ്ധരിക്കുന്നത് നല്ലതായിരിക്കും

“13. ഉൾക്കുറിപ്പുകളുടെ തിരുത്തലും റദ്ദാക്കലും. തദ്ദേശ രജിസ്ട്രാർക്ക്, സ്വന്തമായോ, കക്ഷികൾ മുഖേനയുള്ള അപേക്ഷയിന്മേലോ, വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാറിലെ ഏതെങ്കിലും ഉൾക്കുറിപ്പ്, രൂപത്തിലോ, സാരാംശത്തിലോ, തെറ്റാണെന്നോ അഥവാ വ്യാജമായോ കൃത്യമല്ലാതെയോ ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നോ ബോധ്യപ്പെടുന്ന പക്ഷം, അദ്ദേഹം (2) ാം ഉപചട്ടത്തിലെ നിബന്ധനകൾക്കു വിധേയമായി, രജിസ്ട്രേഷൻ റദ്ദുചെയ്ത ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഉചിതമായ തിരുത്തലുകൾ, അസ്സൽ ഉൾക്കുറിപ്പിന് യാതൊരു മാറ്റവും വരുത്താതെയും അത്തരം തിരുത്തലുകൾക്കുള്ള തെളിവ് വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാറിന്റെ മാർജിനിൽ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടും, വരുത്താവുന്നതും മാർജിനിലെ ഉൾക്കുറിപ്പിൽ തിരുത്തലിന്റേയോ റദ്ദാക്കലിന്റേയോ, തീയതി സഹിതം ഒപ്പ് വയ്ക്കേണ്ടതും തിരുത്തലുകളുടെ വിശദവിവരങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ട രജിസ്ട്രാർ ജനറലിന് അയച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതുമാണ്.

(2) പേര്, വയസ്സ്, തീയതി മുതലായ സാരവത്തായ വിശദാംശങ്ങളിലെ എല്ലാ തിരുത്തലുകളും റദ്ദാക്കലുകളും ബന്ധപ്പെട്ട രജിസ്ട്രാർ ജനറലിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടി മാത്രം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

എന്നാൽ അപ്രകാരമുള്ള തിരുത്തലോ റദ്ദാക്കലോ ബന്ധപ്പെട്ട കക്ഷികൾക്ക് പറയാനുള്ളത് പറയുവാൻ ന്യായമായ ഒരു അവസരം നൽകാതെ നടത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

(3) (2)-ാം ഉപചട്ടത്തിൻകീഴിൽ അനുമതി ലഭിക്കുന്നതിന്മേൽ തദ്ദേശ രജിസ്ട്രാർ, വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാറിൽ അതതു സംഗതിപോലെ തിരുത്തലോ റദ്ദാക്കലോ വരുത്തേണ്ടതാണ്.

(4) വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാറിൽ ക്ലരിക്കൽ പിശക് ഒഴികെയുള്ള, തെറ്റു തിരുത്തലിന് നൂറ് രൂപ ചാർജ്ജ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(5) ഈ ചട്ടത്തിന് കീഴിൽ ഒരു ഉൾക്കുറിപ്പ് തിരുത്തുകയോ റദ്ദാക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഓരോ സംഗതിയിലും, അതിന്റെ അറിയിപ്പ് വിവാഹത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട കക്ഷികൾക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതും തദ്ദേശ രജിസ്ട്രാർ ആവശ്യമായ വിശദവിവരം നൽകുന്ന ഒരു റിപ്പോർട്ട് ബന്ധപ്പെട്ട രജിസ്ട്രാർ ജനറലിന് നൽകേണ്ടതുമാണ്. ”

(6) 13-ാം ചട്ടത്തിന്റെ വായനയിൽ നിന്നും തദ്ദേശ രജിസ്ട്രാർക്ക് സ്വമേധയായോ കക്ഷികളുടെ അപേക്ഷയിൻമേലോ വിവാഹ രജിസ്ട്രാറിലെ ഉൾക്കുറിപ്പുകൾ തിരുത്താനോ റദ്ദാക്കുവാനോ ഉള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്ന് വ്യക്തമാണ്. അപ്രകാരം രജിസ്ട്രാറുടെ അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിന് 13-ാം ചട്ടത്തിൽ രണ്ടു നടപടിക്രമങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഒന്ന് അത് സ്വമേധയായെ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ട്, അത് കക്ഷികളുടെ അപേക്ഷയിൻമേലോ ആയിരിക്കണം. 13-ാം ചട്ടത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ‘കക്ഷികൾ’ എന്നതിന്റെ പരിധിയിൽ 4-ാം എതിർകക്ഷി വരുമോ എന്നതാണ് ഈ കേസിൽ തീരുമാനിക്കേണ്ട പ്രശ്നം. 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ടത്തിന്റെ ലളിതമായ വായനയിൽ നിന്നും ചട്ടം 13(1)-ൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ‘കക്ഷികളുടെ അപേക്ഷ’ എന്നത് അർത്ഥമാക്കുന്നത് വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികൾ ആണ് എന്നത് വ്യക്തമാണ്. വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികൾ എന്നതുകൊണ്ട് അർത്ഥമാക്കുന്നത് ജീവിതപങ്കാളികൾ, അതായത് ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാർ എന്നതാണ്. വിവാഹത്തിൽ കക്ഷിയല്ലാത്ത മൂന്നാമതൊരാളിന് ഉൾക്കുറിപ്പുകൾ തിരുത്തുന്നതിനോ റദ്ദാക്കുന്നതിനോ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല. ചട്ടം 13-ൽ നിന്നു തന്നെ ഇത് വ്യക്തമാണ്. അതിനാൽ എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, വിവാഹ രജിസ്ട്രാറിലെ ഉൾക്കുറിപ്പ് (എൻട്രി) റദ്ദാക്കുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷ 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾക്ക് മൂന്നാമതൊരാളുടെ അപേക്ഷയാൽ പരിഗണിക്കുവാൻ കഴിയില്ല. 4-ാം എതിർകക്ഷി ഒന്നാം ഹർജികക്ഷിയുടെ പിതാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയുടെ അമ്മായിയച്ഛനുമായൊരാളിൽ പോലും അയാൾ വിവാഹത്തിലെ കക്ഷിയല്ല. ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ, 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ അപേക്ഷയിൻമേൽ 1 ഉം 2 ഉം എതിർകക്ഷികൾ പുറപ്പെടുവിച്ച ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവുകൾ നിലനിൽക്കുന്നതല്ല.

7) 'വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികൾ' എന്നത് നിയമനിർമ്മാണസഭ ഒന്നിലധികം സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ആയത് അർത്ഥമാക്കുന്നത് ജീവിത പങ്കാളികളെ മാത്രമാണെന്നും മറ്റാരെയുമല്ലെന്നും ചട്ടം 13-ന്റെ വായനയിൽ വ്യക്തമാകുന്നുവെന്ന് അബ്ദുൾസമദ് V. വളാഞ്ചേരി മുൻസിപ്പാലിറ്റി [MANU/KE/1660/2020 : 2020 (3) KLT 304]-ൽ ഈ കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചു. അതുപോലെ രാജേഷ് രാജൻ V. മുഖ്യ വിവാഹ (പൊതു) രജിസ്ട്രാർ ജനറൽ, തിരുവനന്തപുരവും മറ്റുള്ളവരും [MANU/KE/0985/2015: 2015(3) KLT 27]-ൽ ഒരു വിവാഹത്തിലെ കക്ഷിക്ക് ചട്ടം 13 പ്രകാരം അപേക്ഷിക്കുവാനുള്ള അവകാശം ഒരു മുക്യാർനാമക്കാരനു (പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി ഹോൾഡർ) പോലും ഏൽപ്പിച്ചു നൽകാൻ കഴിയില്ല എന്ന് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ലക്ഷ്മി എസ്. എസ്. V. കേരള സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവരും [MANU/KE/1962/2018: 2018(4) KHC204]-ൽ, വിവാഹം നടത്തിയതിൽ നിയമാനുസൃതമല്ലാത്തതായി എന്തെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ പോലും, അത് 2008-ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 13 പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് രജിസ്ട്രാർക്ക് തീർപ്പുകൽപ്പിക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്ന് ഈ കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. അത്തരം വിവാഹങ്ങൾ അധികാരപ്പെട്ട ഒരു കോടതിക്ക് മാത്രമാണ് നിയമാനുസൃതം അസാധുവാക്കാൻ സാധിക്കുന്നത്.

8) മേൽപ്പറഞ്ഞ തീരുമാനങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, 2008ലെ ചട്ടങ്ങളിലെ 13-ാം ചട്ട പ്രകാരമുള്ള അപേക്ഷ വിവാഹത്തിലെ കക്ഷികളുടെ അപേക്ഷയിൻമേൽ മാത്രമേ സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് വ്യക്തമാണ്. അതുപോലെ 13-ാം ചട്ടപ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു വിവാഹത്തിന്റെ സാധുത തീരുമാനിക്കുവാൻ രജിസ്ട്രാർക്ക് സാധിക്കാത്തതും ആയത് അധികാരപ്പെട്ട ഒരു കോടതിക്ക് മാത്രം തീരുമാനിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതുമാണ്. അതിനാൽ ഈ റിട്ട് ഹർജി അനുവദിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്.

ആയതിനാൽ ഈ റിട്ട് ഹർജി അനുവദിക്കുന്നതും, ഏക്സിബിറ്റ് പി 3 മുതൽ പി 6 വരെയുള്ളവ റദ്ദാക്കിയിട്ടുള്ളതുമാണ്.

ബഹു കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് എ. മുഹമ്മദ് മുസ്താക്ക്

&

ബഹു.ജസ്റ്റിസ് ശോഭ അന്നമ്മ ഇഴപ്പൻ

ഹാരിസ്.ടി.കെ

V.

ശ്രേണി കൊച്ചിൻ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റിയും മറ്റൊരാളും

റിട്ട് അപ്ലീൽ നമ്പർ 369/2023
(2023 മാർച്ച് 7-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

പാട്ടക്കാരനോ ലൈസൻസിക്കോ ഉള്ള കൈവശാവകാശത്തിന്റേയോ താൽപര്യത്തിന്റേയോ യാതൊരു സദൃശ്യതയുമില്ലാത്ത ഒരു തികഞ്ഞ കയ്യേറ്റക്കാരനെ ഒഴിപ്പിക്കുന്നതിനായി പൊതുപരിസര (അനധികൃത അന്തേവാസികളെ ഒഴിപ്പിക്കൽ) ആക്റ്റ് (The Public Premises (Eviction of unauthorised occupants) Act) പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ വേണമെന്ന് ശാഠ്യം പിടിക്കാൻ കഴിയില്ല. നിയമവിരുദ്ധമായ അധിനിവേശം നടത്തിയ തികഞ്ഞ കയ്യേറ്റക്കാരന് നിയമത്തിന്റെ അംഗീകാരമില്ലാത്തതും, അതിന് ധാർമ്മികത നൽകുവാനോ അയാൾക്ക് എന്തെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള സംരക്ഷണാവരണം നൽകുവാനോ കോടതിക്ക് കഴിയാത്തതുമാണ്.

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് എ. മുഹമ്മദ് മുസ്താക്ക്

ഒരു തികഞ്ഞ കയ്യേറ്റക്കാരൻ (a rank trespasser) ഇപ്പോൾ ധർമ്മോപദേശം നടത്തുന്നു. ജി. സി. ഡി. എ.-യിലെ ഒരു മുറിയിലെ അന്തേവാസിയായ അപ്ലീൽവാദി പൊതുസ്ഥലം കൈയേറി ലംബ ഉദ്യാനം (വെർട്ടിക്കൽ ഗാർഡൻ) സ്ഥാപിച്ച്

ബോർഡുകൾ വയ്ക്കുകയും കൂളർ, ഫ്രിഡ്ജ്, ഗ്യാസ് സിലിണ്ടർ, വെള്ളക്കുപ്പികൾ, ഷവർമ്മ തന്തുർ (ഉപകരണം), ഗ്രിൽ ക്യാപുകൾ, ഗ്ലാസ്സ് റാക്കോടുകൂടിയ സ്റ്റീൽ (ഗ്ലാസ് ചട്ടക്കൂടുള്ള സ്റ്റീൽ), കസേരകൾ, മേശകൾ, ബഞ്ചുകൾ മുതലായവ സംഭരിക്കുകയും/ സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സ്ഥലം അയാൾക്ക് വാടകയ്ക്ക് നൽകിയെന്നോ അത് ഉപയോഗിക്കാൻ അയാളെ അനുവദിച്ചിരുന്നുവെന്നോ അയാൾക്ക് കേസില്ല. അയാൾ പറയുന്നതനുസരിച്ചുപോലും ഈ പൊതുസ്ഥലം മറ്റൊരാൾ അന്വേഷിച്ചു കണ്ടുവെച്ചു ഉപയോഗത്തിനായി നീക്കിവെച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നാൽ 1971-ലെ പൊതുപരിസരങ്ങൾ (അനധികൃത അന്വേഷിച്ചവരെ ഒഴിപ്പിക്കൽ) ആക്റ്റ് (The Public Premises (Eviction of unauthorised occupants) Act) വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന നിയമപരമായ നടപടിക്രമത്തിലൂടെയല്ലാതെ അയാളെ ഒഴിപ്പിക്കാൻ പാടില്ല എന്ന വാദങ്ങളിൽ അയാൾ ഇപ്പോഴും ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നു. റിട്ട് ഹർജി സിംഗിൾ ജഡ്ജി തള്ളി. അങ്ങനെയാണ് അയാൾ ഈ കോടതിയെ സമീപിച്ചത്.

2. സ്ഥാപിത നിയമതത്വങ്ങൾക്കെതിരായാണ് അയാൾ വാദിക്കുന്നതെന്നും അത്തരം വാദങ്ങൾ അയാൾ തുടരുകയാണെങ്കിൽ ഞങ്ങൾക്ക് ചെലവുകൾ ചുമത്തേണ്ടി വന്നേക്കാമെന്നും തുടക്കത്തിൽ തന്നെ ഞങ്ങൾ അഭിഭാഷകന് മുന്നറിയിപ്പ് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഒരുപക്ഷേ നിയമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ തെറ്റിദ്ധാരണ മൂലമാകാം അഭിഭാഷകൻ തന്റെ വാദങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുപോയതും ഈ വിഷയവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാത്ത ചില കീഴ്വഴക്കങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തത്.

3. പൊതുപരിസരത്തിലെ അനധികൃത അന്വേഷിച്ചവരെ ഒഴിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള ഒരു നിയമമാണ് പൊതുപരിസര (അനധികൃത അന്വേഷിച്ചവരെ ഒഴിപ്പിക്കൽ) ആക്റ്റ് (The Public Premises (Eviction of Unauthorised Occupants) Act). എന്നാൽ കരാർ അവസാനിക്കുന്നതുവരെ പൊതു അധികാരിയും അന്വേഷിച്ചവരും തമ്മിൽ ഒരു ബന്ധമുണ്ടെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, അയാൾ പാട്ടമോ ലൈസൻസോ മുഖാന്തരം ജി. സി. ഡി. എ. യിൽ ഒരു മുറിയിലെ അന്വേഷിച്ചവരായി യാണെങ്കിൽ, കരാർ വ്യവസ്ഥകളോ നിയമവ്യവസ്ഥകളോ പ്രകാരം അയാളുടെ നിയമപരമായ ബന്ധം അവസാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അയാളെ പൊതുപരിസര (അനധികൃത അന്വേഷിച്ചവരെ ഒഴിപ്പിക്കൽ) ആക്റ്റ് പ്രകാരം മാത്രമേ ഒഴിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കൂ. ഇവിടെ ഹർജിക്കാരൻ പൊതുസ്ഥലം കയ്യേറിയ ഒരു തികഞ്ഞ കയ്യേറ്റക്കാരനാണ്. പാട്ടക്കാരനോ ലൈസൻസിക്കോ ഉള്ള കൈവശാവകാശത്തിന്റെയോ താൽപര്യത്തിന്റെയോ യാതൊരു സദൃശ്യതയും അയാൾക്കില്ല. അയാൾ പൊതുസ്ഥലം ഉപയോഗിക്കുന്നത് തുടരുകയും പൊതുപരിസരങ്ങളുടെ നിയമവിരുദ്ധമായ അയാളുടെ ഉപയോഗത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി നിയമസഹായം തേടുകയും ചെയ്യുന്നു. നിയമാനുസൃതമായ നടപടിക്രമത്തിലൂടെയല്ലാതെ

അപ്പീൽവാദിയെ ഒഴിപ്പിക്കാൻ പാടില്ലായെന്ന് വാദിക്കുവാനായി ഇനിപറയുന്ന വിധിന്യായങ്ങളെ അഭിഭാഷകൻ ആശ്രയിച്ചു.

- i) മഞ്ചുനാഥ്. കെ. V. ബാംഗ്ലൂർ ഡെവലപ്പ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (2019 KHC 5274)
- ii) കുമാർ. എസ്. V. കമ്മീഷണറും മറ്റുള്ളവരും (2019 KHC 6409)

4. ഒരു നിശ്ചിതസമയത്ത് കെട്ടിടത്തിന്റെ ഉടമയായ സ്റ്റേറ്റുമായോ അധികാരിയുമായോ അന്വേഷണത്തിന് മുന്നെക്കിലും നിയമപരമായ ബന്ധത്തിന്റെ സദൃശ്യത ഉള്ളതും നിയമത്താൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള നടപടിക്രമത്തിലൂടെയല്ലാതെ ഒഴിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്തതുമായ കേസുകൾക്ക് മാത്രമേ അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിച്ച വിധിന്യായങ്ങൾക്ക് ബന്ധമുള്ളൂ. നിയമവിരുദ്ധമായ അധിനിവേശം നടത്തിയ തികഞ്ഞ കയ്യേറ്റക്കാരന് നിയമത്തിന്റെ അംഗീകാരമില്ലാത്തതും അതിന് ധർമ്മികത നൽകാനോ അയാൾക്ക് എന്തെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള സംരക്ഷണാവരണം നൽകാനോ കോടതിക്ക് കഴിയാത്തതുമാണ്. അതനുസരിച്ച് 15,000/ രൂപ (പതിനയ്യായിരം രൂപ മാത്രം) ചെലവോടെ ഞങ്ങൾ അപ്പീൽ തള്ളുന്നു. ഇന്നു മുതൽ ഒരു മാസത്തിനകം ചെലവ് ജി. സി. ഡി. എ. -ക്ക് നൽകേണ്ടതാണ്.

ബഹു. കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് മുരളി പുരുഷോത്തമൻ

അഷ്റഫ് എം. ഉം. മറ്റുള്ളവരും

V.

താമരശ്ശേരി പഞ്ചായത്തിനെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് സെക്രട്ടറിയും മറ്റുള്ളവരും

റിട്ട് ഹർജി (സിവിൽ) 30609/2021
(2023 ജനുവരി 10-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിനായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

2019-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് കെട്ടിട ചട്ടങ്ങളും 1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്റ്റും-കെട്ടിടാനുമതിക്കുള്ള അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ച് 30 ദിവസ കാലാവധി ക്കുള്ളിൽ പഞ്ചായത്ത് കമ്മിറ്റി അപേക്ഷ അനുവദിക്കുകയോ നിരാകരിക്കുകയോ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ പ്രസ്തുത ചട്ടങ്ങളിലെ 14 (2) ചട്ടത്തിനൊപ്പം കൂട്ടി വായിച്ച് ആക്റ്റിലെ 235 K (2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു സാധുവായ കല്പിത കെട്ടിടാനുമതി അപേക്ഷകൻ നേടുമെന്നും, അതിനുശേഷം കെട്ടിടാനുമതിക്കുള്ള അപേക്ഷ റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ട് നൽകുന്ന അറിയിപ്പിന് യാതൊരു ഫലവുമില്ലാത്തതാണെന്നും പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും 235 K (2) വകുപ്പ്, ചട്ടം 14 (2) പ്രകാരമുള്ള കല്പിത കെട്ടിടാനുമതി നേടി എന്നുള്ള ഹർജിക്കാരുടെ അവകാശവാദം, ആക്റ്റിലേയോ, ചട്ടങ്ങളിലേയോ വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനമുണ്ടെന്നോ അല്ലെങ്കിൽ റദ്ദാക്കലിന് സാധുവായ കാരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നോ ബോധ്യപ്പെട്ടാൽ, പ്രസ്തുത അനുമതി അസാധുവാക്കാനുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് രണ്ടാം എതിർകക്ഷിക്ക് (പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി) തടസ്സമാകില്ല എന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്നു.

വിധിനായം

ജസ്റ്റിസ് മുരളി പുരുഷോത്തമൻ

എക്സിബിറ്റ് പി 4 രസീതിയിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നപോലെ 13.06.2019-ന് രണ്ടാം എതിർകക്ഷിയായ പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി മുമ്പാകെ ബിൽഡിംഗ് പെർമിറ്റിനായി (കെട്ടിടാനുമതി) ഹർജിക്കാർ അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ചു. രണ്ടാം എതിർകക്ഷി എക്സിബിറ്റ് ആർ.2 (എ) കത്തു മുഖാന്തരം അപേക്ഷയിൽ ചില ന്യൂനതകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ഹർജിക്കാർ അത്തരം ന്യൂനതകൾ പരിഹരിച്ച് 05.12.2019-ന് എക്സിബിറ്റ് പി 5 രസീതിയിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നപോലെ അപേക്ഷ പുനഃസമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

പ്രസ്തുത അപേക്ഷയിൻമേൽ എന്തെങ്കിലും ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി രണ്ടാം എതിർകക്ഷി അറിയിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് ഹർജിക്കാർ പറയുന്നു. അതിൻപ്രകാരം പെർമിറ്റിനായി (അനുമതിക്കായി) ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയായ പഞ്ചായത്ത് മൂമ്പാകെ 04.03.2020-തീയതിയിൽ എക്സിബിറ്റ് പി7 അപേക്ഷ ഹർജിക്കാർ സമർപ്പിച്ചു. എക്സിബിറ്റ് പി.7 അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ച് 30 ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ബിൽഡിംഗ് പെർമിറ്റ് (കെട്ടിടാനുമതി) ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയായ പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി അംഗീകരിക്കുകയോ നിരാകരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. അതിനാൽ 2019-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് കെട്ടിട നിർമ്മാണ ചട്ടങ്ങളിലെ (ഇതിനുശേഷം ചുരുക്കത്തിൽ 'ചട്ടങ്ങൾ' എന്നു വിളിക്കുന്നു) ചട്ടം 14(2) പ്രകാരമുള്ള കൽപിത അനുമതി (ഡീംഡ് പെർമിറ്റ്) നേടിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ഹർജിക്കാർ വാദിക്കുന്നു. അതിനുശേഷം കൽപിത അനുമതി (ഡീംഡ് പെർമിറ്റ്)യുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവർ നിർമ്മാണം ആരംഭിക്കുകയാണെന്ന് രണ്ടാം എതിർ കക്ഷിയെ അറിയിച്ചുകൊണ്ട് 08.06.2020 തീയതിയിലെ എക്സിബിറ്റ് പി 8 കത്ത് ഹർജിക്കാർ സമർപ്പിച്ചു. എക്സിബിറ്റ് പി 8 കിട്ടിയതായി രണ്ടാം എതിർകക്ഷി യഥാവിധി അറിയിച്ചു.

2) അങ്ങനെയിരിക്കെ, 1994-ലെ കേരള പഞ്ചായത്ത് രാജ് ആക്ടിലെയും (ഇതിനുശേഷം ചുരുക്കത്തിൽ ആക്ട് എന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്നു) ചട്ടങ്ങളിലെയും വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ചല്ല നിർമ്മാണമെന്ന് പറഞ്ഞു കെട്ടിടാനുമതിക്കുള്ള ഹർജിക്കാരുടെ അപേക്ഷ റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ട് 12.04.2021 തീയതിയിലെ എക്സിബിറ്റ് പി 9 അറിയിപ്പ് രണ്ടാം എതിർകക്ഷി പുറപ്പെടുവിച്ചു.

3) വില്ലേജ് പഞ്ചായത്ത് മൂമ്പാകെ എക്സിബിറ്റ് പി 7 അപേക്ഷ നിരസിച്ചതായി മൂപ്പത് ദിവസത്തിനകം അറിയിക്കാത്തതിനാൽ മൂപ്പത് ദിവസത്തിനുശേഷം നിരസിക്കുന്ന തുകൊണ്ട് യാതൊരു ഫലവുമില്ലെന്ന് ഹർജിക്കാർ വാദിച്ചു. അതനുസരിച്ച് എക്സിബിറ്റ് പി 9 റദ്ദാക്കുവാനും കൽപിതാനുമതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിർമ്മാണം തുടരാൻ ഹർജിക്കാരന് അർഹതയുണ്ടെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുവാനും നിർദ്ദേശം നൽകുവാൻ ഹർജിക്കാർ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

4) ഹർജിക്കാരെ കൃത്യസമയത്ത് ന്യൂനതകൾ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ചെയ്യാനുദ്ദേശിച്ച കെട്ടിട നിർമ്മാണം ആക്റ്റിന്റെയും ചട്ടങ്ങളുടേയും വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്നും അതിനാൽ ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 14 പ്രകാരമുള്ള കൽപിതാനുമതിക്ക് അവകാശവാദമുന്നയിക്കാൻ ഹർജിക്കാരന് കഴിയില്ലായെന്നും വാദിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു എതിർ സത്യവാങ്മൂലവും അഡീഷണൽ സത്യവാങ്മൂലവും എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ചു.

5) ഹർജിക്കാരുടെ അഭിഭാഷകനായ ശ്രീ. കൃഷ്ണപ്രസാദിനെയും 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. വിനോദ് സിംഗ് ചെറിയാനെയും 4-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ മുതിർന്ന സർക്കാർ അഭിഭാഷക ശ്രീമതി സുര്യ ബിനോയിയെയും കേട്ടു.

6) ലൈസൻസിനോ അനുമതിക്കോ ഉള്ള അപേക്ഷയിൻമേൽ തദ്ദേശാധികാരികൾ

ഉടനടി നടപടിയെടുക്കണമെന്നും തദ്ദേശാധികാരിയുടെ നിഷ്ക്രിയ മനോഭാവം കാരണം ഒരു അപേക്ഷകന് ബിസിനസ്സോ മറ്റേതെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങളോ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള അവന്റെ മാലികമായ അവകാശം നിഷേധിക്കാൻ പാടില്ലായെന്നും ആക്റ്റിലെ 236 (3) വകുപ്പിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പിന്നിലെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങളെ വ്യാഖ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് Abdul Kharim and Another V. Pazhayakunnummel Grama Panchayat and Another [2018 (5) KHC 643]ൽ ഈ കോടതിയുടെ ഫുൾ ബഞ്ച് വിധിച്ചു. പൗരൻമാരുടെ മാലികാവകാശങ്ങൾ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുന്നതിനാണ് അധികാര പരിധി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ഫുൾബഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചു. Aniyari Satyan V. Tripraangottor Grama Panchayat and another [2018 (5) KHC 580] ൽ ലൈസൻസിന് വേണ്ടിയുള്ള അപേക്ഷ അതിന്റെ നിർദ്ദിഷ്ട കാലയളവിനുള്ളിൽ പരിഗണിക്കാതിരിക്കുകയും ലൈസൻസ് അനുവദിച്ചുകൊണ്ടോ നിരസിച്ചുകൊണ്ടോ ആ കാലയളവിനുള്ളിൽ ഉത്തരവുക ളൊന്നും അറിയിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ പിന്നീടൊരവസരത്തിൽ ആയത് നിരസിക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കാൻ പഞ്ചായത്തിന് കഴിയില്ലായെന്ന് ഈ കോടതി വിധിച്ചു. ഹർജിക്കാർ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി മുമ്പാകെ കെട്ടിടാനുമതി ക്കുള്ള അപേക്ഷ 13.06.2019-ന് സമർപ്പിക്കുകയും ആയത് 05.12.2019-ന് പുനഃസമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പുനഃസമർപ്പണതീയതി മുതൽ 30 ദിവസക്കാലാ വധിക്കുള്ളിൽ പ്രസ്തുത അപേക്ഷയിൻമേൽ യാതൊരു ഉത്തരവുകളും പുറപ്പെടുവിച്ചതായി രണ്ടാം എതിർകക്ഷി അറിയിച്ചില്ല. ആയതിനാൽ ഹർജിക്കാർ, പഞ്ചായത്ത് കമ്മിറ്റി മുമ്പാകെ എക്സിബിറ്റ് പി 7 അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ചു. എന്നാൽ ഒന്നാം എതിർകക്ഷി എക്സിബിറ്റ് പി 7 അപേക്ഷ സമർപ്പിച്ച് 30 ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കെട്ടിടാനുമതി അംഗീകരിക്കുകയോ നിരാകരിക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. അതനുസരിച്ച് ചട്ടങ്ങളിലെ 14(2), ചട്ടത്തിനൊപ്പം കൂട്ടിവായിക്കപ്പെട്ട ആക്റ്റിലെ 235 k (2) വകുപ്പ് പ്രകാരം 04.04.2020 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ ഹർജിക്കാർ ഒരു സാധുതയുള്ള കല്പിതാനുമതി നേടി. കെട്ടിടാനുമതിക്കുള്ള അപേക്ഷ റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള 12.04.2021 തീയതിയിലെ എക്സിബിറ്റ് പി 9 അറിയിപ്പിന് യാതൊരു ഫലവുമില്ല. ഇത് ഇപ്രകാരം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

7) അതനുസരിച്ച്, ചട്ടങ്ങളിലെ 14 (2) ചട്ടത്തിനൊപ്പം കൂട്ടി വായിക്കപ്പെട്ട ആക്റ്റിലെ 235 K (2) വകുപ്പ് പ്രകാരം 04.04.2020 മുതൽ പ്രാബല്യമുള്ള സാധുവായ ഒരു കല്പിത കെട്ടിടാനുമതി ഹർജിക്കാർ നേടിയതായി പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ട് ഈ റിട്ട് ഹർജി അനുവദിക്കുന്നു. ഈ വിധിന്യായത്തിന്റെ പകർപ്പ് ലഭിച്ച തീയതി മുതൽ 10 ദിവസ കാലാവധിക്കുള്ളിൽ ഹർജിക്കാർക്ക് കെട്ടിടാനുമതി കടലാസ് രൂപത്തിൽ നൽകുന്നതിന് രണ്ടാം എതിർകക്ഷിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, 235 K (2) വകുപ്പും ചട്ടങ്ങളിലെ 14(2)ചട്ടവും പ്രയോഗിച്ചുള്ള കല്പിത കെട്ടിടാനുമതിക്കുള്ള ഹർജിക്കാരുടെ അർഹത, ആക്റ്റിലെയോ ചട്ടങ്ങളിലെയോ വ്യവസ്ഥകളുടെ ലംഘനമുണ്ടെന്നോ അല്ലെങ്കിൽ റദ്ദാക്കലിന് സാധുവായ മറ്റു കാരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നോ ബോധ്യപ്പെട്ടാൽ അനുമതി റദ്ദാക്കാനുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് രണ്ടാം എതിർകക്ഷിക്ക് തടസ്സമാകില്ല എന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ബഹു കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് എ. ബദറുദ്ദീൻ

അൻഷിദ

V.

ഫറൂഖ്.കെ.എം

ഒ. പി. ക്രിമിനൽ നമ്പർ 122/2022
(2022 ഡിസംബർ 20-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന - അനുച്ഛേദം 227 ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ റിവിഷൻ ഹർജി നിലവിലുണ്ടെന്ന വാദം നടത്തി ജീവനാംശബത്ത വസൂലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്ന രീതി ശരിയല്ല. എല്ലാ കേസുകളിലും, ഹൈക്കോടതി സ്റ്റേ അനുവദിച്ച ഉത്തരവിന്റെ കാലാവധി കഴിഞ്ഞ കേസുകളിൽപോലും, കുടുംബകോടതികൾക്ക് ജീവനാംശ ഉത്തരവിന്റെ വിധി നടപ്പാക്കലുമായി മുന്നോട്ട് പോകാവുന്നതാണ്. സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രത്യേകമായി അനുവദിക്കുന്ന കേസുകളിൽ മാത്രമേ വിധി നടപ്പാക്കൽ നടപടികൾ തീർപ്പാക്കാതെ വയ്ക്കാനാവൂയെന്നും അത്തരം കേസുകളിൽകൂടിയും ഉത്തരവിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തുക നിക്ഷേപിക്കാൻ ഒരു നിർദ്ദേശം ഉണ്ടെങ്കിൽ കെട്ടിവയ്ക്കാനുള്ള ഇടക്കാല നിർദ്ദേശം പാലിച്ചാൽ മാത്രമായിരിക്കും സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രാവർത്തികമാകുന്നതെന്നും കുടുംബകോടതികളോട് പ്രത്യേകമായി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ വിഭാഗങ്ങൾ ഒഴികെയുള്ള മറ്റൊല്ലാ കേസുകളിലും ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവിന്റെ വിധിനടപ്പാക്കൽ സ്റ്റേ ചെയ്യുന്ന പ്രത്യേക ഉത്തരവ് പ്രാബല്യത്തിലില്ലെങ്കിൽ റിവിഷൻ ഹർജികൾ/ഒറിജിനൽ ഹർജികൾ (ക്രിമിനൽ) നിലവിലുണ്ടെന്ന് അവഗണിച്ച് ജീവനാംശത്തിലേക്ക് അനുവദിച്ച തുക വീഴ്ചകൂടാതെ വസൂലാക്കുന്നതിനുള്ള വിധിനടപ്പാക്കൽ നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകാൻ കുടുംബകോടതികളോട് നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് എ. ബദറുദ്ദീൻ

1) ഈ പ്രഥമ ഹർജി (ക്രിമിനൽ) ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 227-ാം അനുച്ഛേദപ്രകാരം ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും ഇതിലെ ആവശ്യം എം.സി.നം.99/2015-ലെ എം.പി.നം.8/2019

പരിഗണിക്കുവാനും ആയത് എത്രയും വേഗം തീർപ്പാക്കുവാനും എറണാകുളം കുടുംബകോടതിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുക എന്നതുമാണ്.

2) കേട്ടു.

3) അഡ്വീഷന്റെ സമയത്ത്, എറണാകുളം കുടുംബകോടതി ജഡ്ജിയുടെ ഒരു റിപ്പോർട്ട് ഈ കോടതി ആവശ്യപ്പെട്ടു. 31.03.2022 തീയതിയിലെ കത്ത് പ്രകാരം കുടുംബകോടതി ജഡ്ജി താഴെപറയും പ്രകാരം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തു.

“മേൽപരാമർശിച്ച ഒ.എം. ന് (ഒഫീഷ്യൽ മെമ്മോറാണ്ടം) അനുസൃതമായി, MC (മെയിന്റനൻസ് കേസ്)ൽ അനുവദിച്ച ജീവനാംശതുക ഈടാക്കുന്നതിനായി ഹർജിക്കാരൻ ഫയൽ ചെയ്ത MC 99/2015 ലെ MP (മെയിന്റനൻസ് പെറ്റീഷൻ) 8/2019 30.03.2022-ലേക്ക് പോസ്റ്റ് ചെയ്തിരുന്നു എന്നത് ഞാൻ ബോധിപ്പിക്കുന്നു. MC 99/2015-ലെ ഉത്തരവിനെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് RP(FC)17108/2019 നമ്പർ റിവിഷൻ ഹർജി അവർ ബഹു. ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ സമർപ്പിച്ചുവെന്ന് എതിർകക്ഷിയുടെ ഭാഗത്തുനിന്നും വളരെ മുൻപേ ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അത്തരം റിവിഷൻ ഹർജിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട യാതൊരു വിശദാംശങ്ങളും ആവർത്തിച്ച് അവസരങ്ങൾ നൽകിയിട്ടും ഈ കോടതി മുമ്പാകെ എതിർകക്ഷി നാളിതുവരെ നൽകുകയോ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഹൈക്കോടതി യുടെ എന്തെങ്കിലും സ്റ്റേ ഓർഡർ ഹാജരാക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല.

ബഹു. ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള റിവിഷൻ ഹർജി ഉണ്ടെങ്കിൽ വിശദാംശങ്ങൾ കാണിച്ചുകൊണ്ട് സത്യവാങ്മൂലം ഫയൽ ചെയ്യാൻ എതിർകക്ഷിക്ക് അനുകൂലമായ ഒരു നിർദ്ദേശത്തോടുകൂടി 30.03.2022-ൽ MP 8/2019 22.04.2022-ലേക്ക് മാറ്റി. എന്നിരുന്നാലും, ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയിൽ നിന്നും ഒഫീഷ്യൽ മെമ്മോറാണ്ടം ലഭിച്ചതനുസരിച്ച് ഇരുകക്ഷികൾക്കും നോട്ടീസ് നൽകി വിഷയം സ്വമേധയാ മുന്നോട്ട് നീക്കുകയും എതിർകക്ഷിക്കെതിരെ നിർബന്ധിത നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനായി സമയം നേരത്തേയാക്കി 04.04.2022-ലേക്ക് മാറ്റുകയും ചെയ്തു. MP 8/2019-ൽ മൊത്തം തുകയായ 5,51,430/ രൂപ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും എതിർകക്ഷിയിൽ നിന്നും കാലതാമസം കൂടാതെ കുടിശ്ശിക വസൂലാക്കലിന് സാധ്യമായ എല്ലാ നടപടികളും സ്വീകരിക്കുമെന്നും ഞാൻ ഉറപ്പ് നൽകിയിരുന്നു.”

എന്നാൽ 04.04.2022ലെ തുടർനടപടികൾ റിപ്പോർട്ടിൽ കാണുന്നില്ല.

4) അഭ്യർത്ഥന പരിഗണിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ഈ കോടതി മുമ്പാകെ റിവിഷൻ ഹർജി (RP(FC)) പരിഗണനയിലുണ്ടെന്ന് കുടുംബകോടതികൾ മുമ്പാകെ വാദം നടത്തി ജീവനാംശബത്ത വസൂലാക്കുന്നതിനുള്ള വിധിനടപ്പാക്കൽ നടപടികൾ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തെ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്.

കുടുംബകോടതികൾ പാസ്സാക്കിയ ജീവനാംശ ഉത്തരവുകളിൽ വൈഷമ്യമുണ്ടാകുന്ന ആളുകൾ ചിലപ്പോൾ റിവിഷൻ ഹർജികൾ യഥാസമയത്തും ചിലപ്പോൾ ആയത് ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിലെ കാലതാമസം മാപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള ഹർജിക്കൊപ്പവും ഫയൽ ചെയ്യുന്നത് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ, യഥാസമയം റിവിഷൻ ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആയത് അപാകത പരിഹരിക്കുന്നതിനായി തിരികെ നൽകുമ്പോൾ ആയത് പുനഃസമർപ്പിക്കുന്നതിലെ കാലതാമസം മാപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള ഹർജിയോടുകൂടി വീണ്ടും ഫയൽ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അത്തരം വിഷയങ്ങൾ ചില സമയങ്ങളിൽ ബഞ്ചിന് മുമ്പാകെ അവതരിപ്പിക്കാതെ വെച്ചുപോരുന്നു. ചില കേസുകളിൽ നോട്ടീസ് മടങ്ങുന്നത് കാത്തുകൊണ്ട് തീർപ്പാക്കാതെ വെച്ചുപോരുന്നു. എന്നാൽ പ്രോസസ് ഫീ അടക്കുന്നതിനും കാലതാമസ ഹർജിയിൽ (delay petition) നോട്ടീസ് നൽകുന്നതിനുള്ള നടപടികളിലും പോലും റിവിഷൻ ഹർജിക്കാർ താൽപര്യം കാണിച്ചില്ല. അതുപോലെ ബഞ്ചിന് മുമ്പാകെ റിവിഷൻ ഹർജി അവതരിപ്പിച്ച ശേഷം പോലും നോട്ടീസ് ഉത്തരവാകുമ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ രീതി പിന്തുടരുന്നു. അതിനുശേഷം സാധാരണയായി റിവിഷൻ ഹർജികൾ (RP(FC)) തീർപ്പാക്കാനുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് കുടുംബകോടതികൾ മുമ്പാകെ സമർപ്പണങ്ങൾ നടത്തുന്നു. അതുകൊണ്ട് വിധി നടപ്പാക്കൽ നീട്ടിവയ്ക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. ചില കേസുകളിൽ തുക കെട്ടിവയ്ക്കാൻ ഈ കോടതി ഇടക്കാല ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചാൽപോലും പ്രസ്തുത ഇടക്കാല നിർദ്ദേശം പാലിക്കാതെ, റിവിഷൻ ഹർജികൾ നിലവിലുണ്ട് എന്ന വാദം കുടുംബകോടതികൾ മുമ്പാകെ നടത്തി റിവിഷൻ ഹർജിക്കാർ വിധിനടപ്പാക്കൽ ഹർജികൾ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു എന്നതുംകൂടി ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നിലവിലുള്ള റിവിഷൻ ഹർജിയിൽ എടുത്തു കാണിക്കാൻ സ്റ്റേ ഉത്തരവുകളില്ലാത്ത കേസുകളിലും, കുടുംബകോടതികൾ പൊതുവേ വിധി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഉത്തരവുകളുമായി മുന്നോട്ടു പോകാറില്ല എന്നത് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. ജീവനാംശത്തിന്റെ ഇടക്കാല ഉത്തരവുകളെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന പ്രഥമ ഹർജികളെ (ക്രിമിനൽ) (ഒ.പി.ക്രിമിനൽ) സംബന്ധിച്ചിടത്തോളവും ഇതേ സ്ഥിതി തന്നെയാണുള്ളത്. വാസ്തവത്തിൽ, ഈ കോടതി പ്രത്യേക ഉത്തരവിലൂടെ വിധി നടപ്പാക്കൽ സ്റ്റേ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ കുടുംബകോടതികൾ വിധിനടപ്പാക്കൽ നടപടികൾ തടസ്സപ്പെടുത്തുകയോ നീട്ടിവയ്ക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതില്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഈ തന്ത്രം, ഇവിടെ മുകളിൽ വിവരിച്ച സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഈ കോടതി മുമ്പാകെ റിവിഷൻ ഹർജികൾ/പ്രഥമഹർജികൾ (ക്രിമിനൽ) ഫയൽ ചെയ്തുവെന്ന കാരണത്താൽ മാത്രം ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് അതായത് ഭക്ഷണം, മരുന്ന് മുതലായ കേവലമായ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള പണത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ നിലനിൽപ്പിനായി കഷ്ടപ്പെടുന്ന അവകാശകക്ഷികൾക്ക് വളരെയധികം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

5) അതിനാൽ, ഇക്കാര്യത്തിൽ ആവശ്യമായ പൊതുനിർദ്ദേശം പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടത് കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യമാണ്. ആയതിനാൽ വിധിനടപ്പാക്കൽ ആവശ്യപ്പെടുന്ന

എല്ലാ കേസുകളിലും ജീവനാംശത്തിന്റെയും ഇടക്കാല ജീവനാംശത്തിന്റേയും ഉത്തരവ് നടപ്പാക്കലുമായി നിയമാനുസൃതം മുന്നോട്ട് പോകുവാനും, റിവിഷൻ ഹർജികൾ/പ്രഥമഹർജികൾ (ക്രിമിനൽ) അല്ലെങ്കിൽ കാലതാമസഹർജികളോടൊപ്പമോ (delay petitions) അല്ലെങ്കിൽ അപാകതയോട് കൂടിയോ ഉള്ള റിവിഷൻ ഹർജിയോ, പ്രഥമഹർജിയോ (ക്രിമിനൽ) നിലവിലുണ്ട് എന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ഉത്തരവ് നടപ്പാക്കുന്നതിനെ മറികടക്കാൻ കഴിയില്ലായെന്നും എല്ലാ കുടുംബ കോടതികൾക്കും നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു. ഈ കോടതി സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രത്യേകമായി അനുവദിക്കുന്ന കേസുകളിൽ മാത്രമേ വിധി നടപ്പാക്കാൻ നടപടികൾ തീർപ്പാക്കാതെ വയ്ക്കാനാവൂയെന്നും, അത്തരം കേസുകളിൽകൂടിയും ഉത്തരവിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തുക നിക്ഷേപിക്കാൻ ഒരു നിർദ്ദേശം ഉണ്ടെങ്കിൽ തുക കെട്ടിവയ്ക്കാനുള്ള ഇടക്കാല നിർദ്ദേശം പാലിച്ചാൽ മാത്രമായിരിക്കും സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രാവർത്തികമാകുന്നതെന്നും കുടുംബകോടതികൾക്ക് പ്രത്യേകമായി നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ വിഭാഗങ്ങൾ ഒഴികെയുള്ള മറ്റെല്ലാ കേസുകളിലും ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവിന്റെ വിധിനടപ്പാക്കാൻ സ്റ്റേ ചെയ്യുന്ന പ്രത്യേക ഉത്തരവ് പ്രാബല്യത്തിലില്ലെങ്കിൽ, റിവിഷൻ ഹർജികൾ/ഒറിജിനൽ ഹർജികൾ (ക്രിമിനൽ) നിലവിലുണ്ടെന്നത് അവഗണിച്ച് ജീവനാംശത്തിലേക്ക് അനുവദിച്ച തുക വീഴ്ചകൂടാതെ വസൂലാക്കുന്നതിനുള്ള വിധിനടപ്പാക്കാൻ നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകാൻ കുടുംബകോടതികൾക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു. ഒരു പ്രത്യേക കാലയളവിലേക്കുള്ള സ്റ്റേ കാലഹരണപ്പെട്ടശേഷം ഒരു പ്രത്യേക ഉത്തരവിലൂടെ ദീർഘിപ്പിക്കൽ ഉണ്ടാകാത്ത കേസുകൾക്കും ഈ നിർദ്ദേശം ബാധകമാകുന്നതാണ്.

6) തിരികെ വരുമ്പോൾ, ഇതിലെ പരിമിതമായ അഭ്യർത്ഥന അനുവദിക്കപ്പെടാൻ ബാധ്യസ്ഥമാണ്.

7) അതിനാൽ, 5,51,430/രൂപ (അഞ്ച് ലക്ഷത്തി അമ്പത്തിയൊന്നായിരത്തി നാനൂറ്റി മൂപ്പത് രൂപ മാത്രം), ഈ വിധിയുടെ പകർപ്പ് ലഭിക്കുകയോ ഹാജരാക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന തീയതി മുതൽ 30 ദിവസക്കാലാവധിക്കുള്ളിൽ, ഏതുവിധത്തിലും വസൂലാക്കുന്നതിലേക്കായി എതിർകക്ഷിക്കെതിരെയുള്ള നിർബന്ധിത നടപടികൾ ത്വരിതപ്പെടുത്തുവാൻ എറണാകുളം കുടുംബകോടതിക്ക് നിർദ്ദേശം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.

മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചപോലെ ഈ പ്രഥമ ഹർജി (ക്രിമിനൽ) തീർപ്പാക്കപ്പെടുന്നു. ജീവനാംശബത്തകൾ വസൂലാക്കി ലഭിക്കേണ്ട വിഷയങ്ങളിൽ അവകാശവാദികളുടെ പരാതികൾ നിയമാനുസൃതമായി പരിഹരിക്കുന്നതിനായി ഈ ഉത്തരവ് വീഴ്ചകൂടാതെ നടപ്പിലാക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശത്തോടുകൂടി ഈ വിധിയുടെ ഒരു പകർപ്പ് എല്ലാ കുടുംബകോടതികൾക്കും നൽകാൻ രജിസ്ട്രിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നു.

ബഹു കേരള ഹൈക്കോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് മേരി ജോസഫ്

രതിഷ് ശിവകുമാർ

V.

നീന സച്ചിദാനന്ദൻ

Crl.M.C.No.6060/2019-ഉം ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകളും

(2023 ജനുവരി 3-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിനായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

1872-ലെ ഇന്ത്യൻ തെളിവ് ആക്ട്, 122-ാം വകുപ്പ് വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയം ഭാര്യ ഭർത്താവിനോടോ തിരിച്ചോ അവരുടെ വിവാഹബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ നടത്തിയ ആശയവിനിമയം പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നത് ആക്ടിലെ 122-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നിഷിദ്ധമാണ്. പരാതിയിലെ ഇടപാടിന്റെ വിശദാംശങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രതിയുടെ ഭർത്താവിന്റെ വിസ്താരത്തിലൂടെ കൊണ്ടുവരാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന തെളിവ് ഭാര്യ/പ്രതി, ഭർത്താവിനോട്/ സാക്ഷിയോട് അവരുടെ വിവാഹബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ നടത്തിയ ഏതെങ്കിലും ആശയവിനിമയവുമായി ബന്ധമില്ലാത്തതിനാൽ അത് വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയമല്ലാത്തതും ആക്ടിന്റെ 122-ാം വകുപ്പിനെ ബാധിക്കാത്തതുമാണ്.

വിധിനായം

ജസ്റ്റിസ് മേരിജോസഫ്

1. ഒറ്റപ്പാലം ജുഡീഷ്യൽ ഫസ്റ്റ് ക്ലാസ്സ് മജിസ്ട്രേറ്റ് II (ചുരുക്കത്തിൽ കീഴ്ക്കോടതി) യിലെ ഫയലുകളിൽ തീർപ്പാക്കാതെ കിടക്കുന്ന ഫയലുകളായ ക്രിമിനൽ പലവക ഹർജികൾ നമ്പരുകൾ 472/2018, 424/2018, 423/2018, 473/2018, 425/2018, 474/2018 എന്നിവയിൽ 06-05-2019-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട പൊതു ഉത്തരവിലെ ഹർജിക്കാരനാണ് S.T.No.34/2017, 35/2017, 39/2017 എന്നിവയിലെ പരാതിക്കാരൻ. പരാതിയിൽ ആരോപിക്കുന്ന പണമിടപാടിനെക്കുറിച്ച് പ്രതിയുടെ ഭർത്താവായ ശ്രീ. ടി. സി. സച്ചിദാനന്ദന് അറിവുണ്ടെന്നും അതിനാൽ പ്രോസിക്യൂഷന്റെ കേസ് സ്ഥാപിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാക്ഷിവിസ്താരം ആവശ്യമാണെന്നും മേൽപ്പറഞ്ഞ

ഹർജികളിൽ വാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അപേക്ഷകൾക്കൊപ്പം ഒരു അധിക സാക്ഷിപ്പട്ടിക കൂടി ഹാജരാക്കിയിട്ടുള്ളതും ആയത് അംഗീകരിക്കുവാനും നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള സാക്ഷിയുടെ വിസ്താരം അനുവദിക്കാനും ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

2. തന്റെ കുടുംബജീവിതത്തിൽ പ്രശ്നം സൃഷ്ടിക്കാൻവേണ്ടി മാത്രമാണ് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്നും അതിനാൽ അവ തള്ളാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നുവെന്നും എതിർകക്ഷി/പ്രതി തന്റെ എതിർപ്രസ്താവനയിൽ വാദിച്ചു.

3. സമ്മർദ്ദതന്ത്രമായിട്ടാണ് ഹർജികൾ ഫയൽ ചെയ്തതെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചും, നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട സാക്ഷിയുടെ വിസ്താരത്തിലൂടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ 1872-ലെ തെളിവ് നിയമത്തിലെ (ചുരുക്കത്തിൽ ആക്റ്റ്) 122-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിശേഷാധികാരമുള്ള ആശയവിനിമയമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്നും വിധിച്ചുകൊണ്ട് ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട പൊതുഉത്തരവിലൂടെ കീഴ്ക്കോടതി അപേക്ഷകൾ തള്ളി. 06.05.2019-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച പൊതു ഉത്തരവിലൂടെ കീഴ്ക്കോടതി ഹർജികൾ തള്ളുകയും ഇതിൽ ദുഃഖിതരായ ഹർജിക്കാർ 1973-ലെ ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയിലെ 482-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഈ കോടതിയുടെ സഹജാധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ച് ഇത് റദ്ദാക്കുവാൻ ഇപ്പോൾ ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

4. വിസ്തരിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്ന സാക്ഷി മറ്റൊരുമല്ല, കേസിലെ പ്രതിയുടെ ഭർത്താവാണ്. കേസിൽ ഉൾപ്പെട്ട ആരോപണവിധേയമായ ഇടപാടിനെക്കുറിച്ച് പരാതിക്കാരന്റെ അഭിപ്രായപ്രകാരം അയാൾക്ക് അറിവുണ്ട്.

5. പ്രതിയുടെ ഭർത്താവിനെ വിസ്തരിക്കുക വഴി കിട്ടുമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്ന വാക്കാലുള്ള തെളിവ് അയാളും പ്രതിയും തമ്മിൽ വിവാഹബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിലുള്ള വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയമാണോയെന്നും ആക്റ്റിന്റെ 122-ാം വകുപ്പിനാൽ അത് തടയപ്പെടുമോയെന്നതുമാണ് നിലവിലെ സന്ദർഭത്തിൽ പരിഗണനയ്ക്കെടുക്കേണ്ട ചോദ്യം.

6. വിവാഹം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിലെ വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയം എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന ആശയവിനിമയത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു വ്യക്തമായ ധാരണ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനായി ആക്റ്റിന്റെ 122-ാം വകുപ്പ് ഇതിനു താഴെ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു :

“122. വിവാഹബന്ധം നിലവിലുള്ളപ്പോൾ അറിയിക്കുന്ന സംഗതികൾ :-

വിവാഹിതനാകുന്നവനോ വിവാഹിതനായിരുന്നവനോ ആയ യാതൊരാളും, അയാൾ വിവാഹം കഴിച്ചിട്ടുള്ളതോ കഴിച്ചിരുന്നതോ ആയ ഏതെങ്കിലും ആൾ, വിവാഹബന്ധം നിലവിലുള്ളപ്പോൾ അയാളെ അറിയിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും സംഗതി

കൾ വെളിപ്പെടുത്താൻ നിർബന്ധിക്കപ്പെടാൻ പാടുള്ളതല്ല. ഭാര്യഭർത്താക്കൻമാർ തമ്മിലുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളിലോ ഭാര്യഭർത്താക്കൻമാരിൽ ഒരാൾ മറ്റൊരാൾക്കെതിരെ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും കുറ്റത്തിന് പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നടപടികളിലോ ഒഴികെ, അങ്ങനെ അറിയിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും സംഗതി അത് അറിയിക്കുന്ന ആളോ അയാളുടെ താൽപര്യങ്ങൾ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന ആളോ അനുമതി നൽകിയാലല്ലാതെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ അയാളെ അനുവദിക്കാനും പാടുള്ളതല്ല.”

7. അതിനാൽ, വിവാഹബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ ദമ്പതികളിലൊരാൾ മറ്റേയാളോട് നടത്തിയ ആശയവിനിമയം വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ നിർബന്ധിക്കുന്നതാണ് 122-ാം വകുപ്പിനാൽ നിരോധിച്ചിരിക്കുന്നത്. വിവാഹിതരായ ആളുകൾ തമ്മിലുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളിലോ, വിവാഹിതരായ ആളുകളിലൊരാൾ മറ്റേയാൾക്കെതിരെ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും കുറ്റത്തിന് പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നടപടികളിലോ ആശയവിനിമയം നടത്തിയ ആളോ അയാളുടെ താൽപരനായ പ്രതിനിധിയോ അനുമതി നൽകിയാലോ അല്ലാതെ അപ്രകാരത്തിലുള്ള ആശയവിനിമയം വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ ഭാര്യ അല്ലെങ്കിൽ ഭർത്താവിനെ അനുവദിക്കാൻ പാടില്ലായെന്നുംകൂടെ വകുപ്പ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

8. സാക്ഷിവിസ്താരത്തിലൂടെ ഹാജരാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന തെളിവ്, നിലവിലുള്ള ഹർജികളിൽ പൊതുവായി കൈകാര്യം ചെയ്ത വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ആയത് ഇനി പറയുന്നപോലെ വായിക്കുന്നു:-

“ദി നെഗോഷ്യബിൽ ഇൻസ്ട്രുമെന്റ് ആക്റ്റ് 138-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള കുറ്റം പ്രതിക്കെതിരെ ആരോപിച്ചാണ് മേൽ നമ്പർ അന്യായം ബോധിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. മേൽ നമ്പർ അന്യായത്തിൽ ആസ്പദമായ ഇടപാടിനെ കുറിച്ചും, മറ്റ് ധനഇടപാടുകളെ സംബന്ധിച്ചും പ്രതിയുടെ ഭർത്താവായ ടി. സി. സച്ചിദാനന്ദന് അറിവുള്ളതാണ്. അതിനാൽ ടിയാനെ അന്യായഭാഗം സാക്ഷിയായി വിചാരണ ചെയ്യുന്നതിന് ഇതൊന്നിച്ച് അഡീഷണൽ സാക്ഷിപട്ടിക ബോധിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ആയത് സ്വീകരിച്ച് കൽപനയാവേണ്ടതാണ്. ഹർജി അനുവദിക്കാത്തപക്ഷം അന്യായക്കാരന് സാരമായ കഷ്ടനഷ്ടങ്ങൾക്കിടവരുന്നതാണ്.

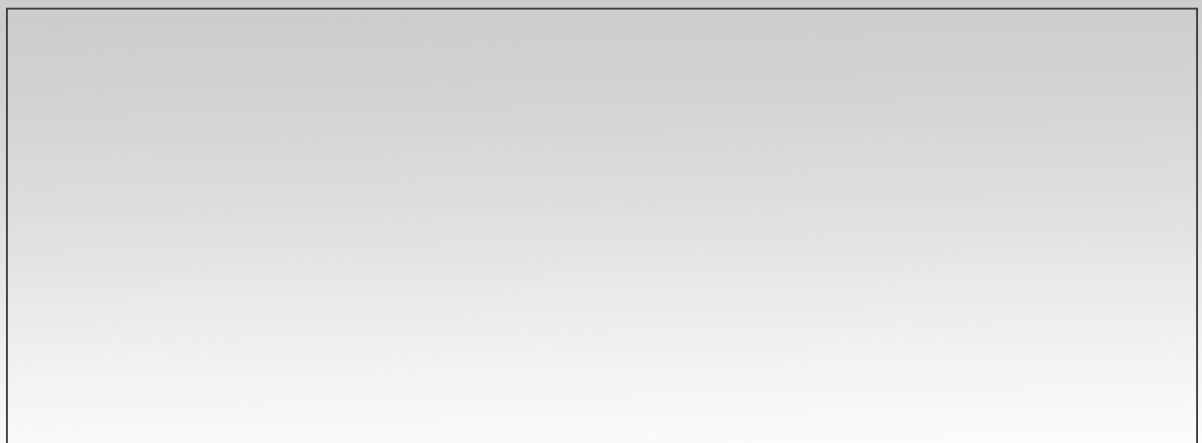
അതുകൊണ്ട് ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതിയുടെ ദയവുണ്ടായി അവധിക്ക് സാക്ഷി പട്ടിക ബോധിപ്പിക്കാത്ത വീഴ്ച മാപ്പാക്കി അന്യായക്കാരൻ ഭാഗം അഡീഷണൽ സാക്ഷിപട്ടിക സ്വീകരിച്ച് കൽപനയുണ്ടാവാനപേക്ഷ.”

9. മേൽപറഞ്ഞവയിൽ നിന്നും, ഭാര്യ ഭർത്താവിനോടോ തിരിച്ചോ അവരുടെ

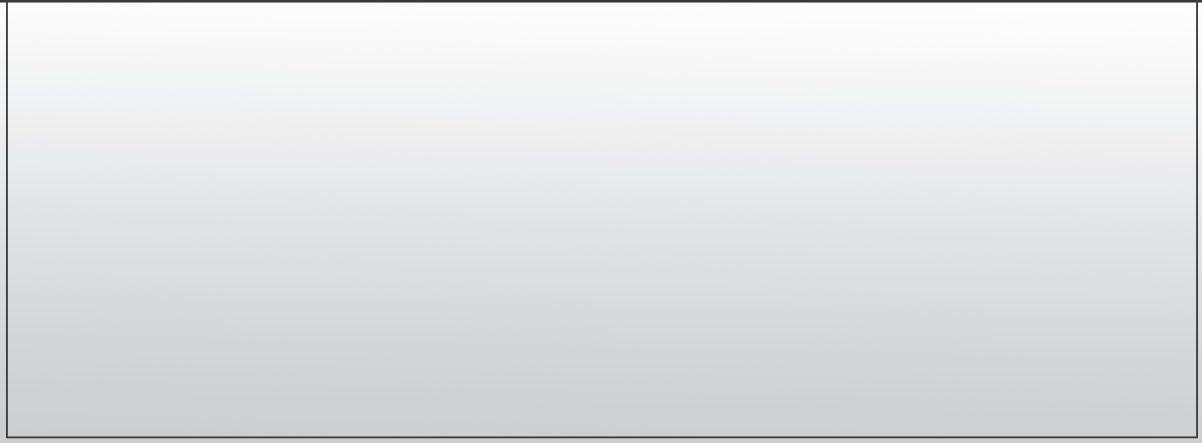

വിവാഹബന്ധം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ നടത്തിയ ആശയവിനിമയമാണ് വ്യവസ്ഥപ്രകാരം നിരോധിച്ചിട്ടുള്ളത് എന്നത് വ്യക്തമാണ്. അതേ സമയം അധികസാക്ഷിപ്പട്ടികയിലൂടെ കോടതിയിൽ പേര് നൽകിയിട്ടുള്ള അധിക സാക്ഷിയുടെ വിസ്താരത്തിലൂടെ തെളിവായി കൊണ്ടുവരാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് ചെക്ക് നൽകുന്നതിലേക്കും തുടർന്ന് സാധുവായ കാരണങ്ങളാൽ അത് മടങ്ങുന്നതിലേക്കും നയിച്ച ധനബാധ്യത സൃഷ്ടിച്ചുവെന്ന് ആരോപിക്കുന്ന ഇടപാടിന്റെ വിശദാംശങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അയാളുടെ അറിവല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. 1881-ലെ നെഗോഷ്യബിൾ ഇൻസ്ട്രുമെന്റ് ആക്റ്റിന്റെ 138-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള കുറ്റകൃത്യത്തിനെതിരെ പ്രോസിക്യൂഷൻ ആരംഭിക്കുവാനായി ഫയൽ ചെയ്യപ്പെട്ട പരാതിയിൽ ആരോപിച്ചിട്ടുള്ള ഇടപാടിന്റെ വിവരങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള പ്രതിയുടെ ഭർത്താവിന്റെ അറിവിനെയാണ് തെളിവായി കൊണ്ടുവരാൻ പരാതിക്കാരി ശ്രമിക്കുന്നത്. അന്വേഷിക്കുന്ന തെളിവ്, വിവാഹം നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ ഭാര്യ/പ്രതി, ഭർത്താവിനോട്/സാക്ഷിയോട് നടത്തിയ ഏതെങ്കിലും ആശയവിനിമയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതല്ലാത്തതിനാൽ അത് ഇപ്പോൾ വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയം അല്ലാത്തതും, ആയതിന്റെ പരസ്യമാക്കൽ ആക്റ്റിന്റെ 122-ാം വകുപ്പിനെ ബാധിക്കാത്തതുമാണ്. വിസ്തരിക്കാൻ ശ്രമിച്ച സാക്ഷി മുഖേന ഹാജരാക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന തെളിവുകൾ വിശേഷാവകാശമുള്ള ആശയവിനിമയമാണെന്നും ആയത് ആക്റ്റിന്റെ 122-ാം വകുപ്പിനാൽ തടയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നുമുള്ള കീഴ്കോടതിയുടെ കണ്ടെത്തൽ നിസ്സംശയമായും തെറ്റായതും റദ്ദാക്കപ്പെടേണ്ടതുമാണ്. നിലവിലുള്ള ഹർജികൾ അനുവദിക്കപ്പെടേണ്ടവയാണ്.

ക്രിമിനൽ എം.സി കൾ വിജയിക്കുകയും അനുവദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒറ്റപ്പാലം ജുഡീഷ്യൽ ഫസ്റ്റ് ക്ലാസ്സ് മജിസ്ട്രേറ്റ് II-ന്റെ ഫയലുകളിൽ തീർപ്പാകാതെ കിടക്കുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകളിൽ ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള മേൽപറഞ്ഞ ഹർജികളിൽ പാസ്സാക്കിയ പൊതുഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുന്നു. എസ്.ടി നമ്പരുകൾ 34/2017, 35/2017, 39/2017 എന്നിവയിൽ ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള ക്രിമിനൽ എം.പി. നമ്പരുകൾ 423/2018, 424/2018, 425/2018, 472/2018, 473/2018, 474/2018 എന്നിവ കീഴ്കോടതി അതിന്റെ ഫയലിൽ വീണ്ടും പരിഗണിക്കേണ്ടതും ഈ ഉത്തരവിന്റെ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയ പകർപ്പ് ലഭിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ടാഴ്ച കാലയളവിനുള്ളിൽ ഉചിതമായ ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതുമാണ്.

സുപ്രീംകോടതി വിധി - സംക്ഷിപ്തം

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി മുമ്പാകെ

ബഹു. ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജീവ് ഖന്ന

രാജസ്ഥാൻ സംസ്ഥാനം

V.

ഗുർബച്ചൻ സിംഗും മറ്റുള്ളവരും

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നം. 2201/2011

(2022 ഡിസംബർ 7-ന് വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്)

വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 34-ാം വകുപ്പ് കൂട്ടുത്തരവാദിത്വത്തിനു തുല്യമായ ഉത്തരവാദിത്തമാണ് ഒരു കുറ്റകൃത്യത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന സഹ കുറ്റവാളികൾക്ക് 34-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ളത്. 34-ാം വകുപ്പ് ബാധകമാകുന്നതിന് സഹകുറ്റവാളികൾക്കിടയിൽ പൊതുലക്ഷ്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം പൊതുലക്ഷ്യം മുൻവിചാരങ്ങളില്ലാതെ ഉടനടിയോ സംഭവസ്ഥലത്തു വെച്ചുതന്നെയോ ഉണ്ടാകാം. പൊതുലക്ഷ്യം എന്നത് ഒരു മനുഷോസ്മൃതപരമായ വസ്തുതയാണ്; പലപ്പോഴും നേരിട്ടുള്ള തെളിവുകൾ ഉണ്ടാകാറുമില്ല. ആയതിനാൽ പലസന്ദർഭങ്ങളിലും പൊതുലക്ഷ്യം തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നത് വസ്തുതകൾ വിശകലനം ചെയ്താണ്.

വിധിന്യായം

കേസിനാസ്പദമായ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും :

വസ്തു തർക്കവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വഴക്കാണ് തേജാസിംഗ് എന്ന വ്യക്തിയുടെ മരണത്തിന് ഇടയാക്കിയത്. പ്രോസിക്യൂഷൻ കേസ് പ്രകാരം സഹോദരങ്ങളായ ഹർഭജൻസിംഗും(PW1)തേജാസിംഗും ഒരുവശത്തും, ഗുർബച്ചൻസിംഗും മറ്റുപ്രതികളും മറുവശത്തുമായി വസ്തു ഭാഗം വയ്ക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ച് കലഹത്തിലായിരുന്നു. 06.11.2000-ത്തിന് വൈകുന്നേരം 5 മണിയോടുകൂടി പ്രതികളും

സഹോദരങ്ങളുമായ ഗുർബച്ചൻസിംഗും ബൽവീർ സിംഗും ജലവിതരണവകുപ്പിന്റെ വസ്തു ഉഴുതുകൊണ്ടുനിൽക്കുമ്പോൾ തേജാസിംഗ് അതിനെ എതിർക്കുകയും അതിനുശേഷം ഒരു ഗ്രാമയോഗം ചേർന്നെങ്കിലും യോഗത്തിൽനിന്നും ഗുർബച്ചൻ സിംഗും ബൽവീർ സിംഗും ക്ഷുഭിതരായി ഇറങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. അതേ ദിവസം രാത്രി ഏകദേശം 7.30-ന് ഹർജൻസിംഗും (PW1) അയാളുടെ ഭാര്യയായ ജസ്വീർ കൗറും (PW2) ഗ്രാമത്തിലെ ഗുരുദാരയിലേക്കു പോകുമ്പോൾ ഗുരുദാരയ്ക്കടുത്തുള്ള സോഹൻലാൽ എന്ന വൃക്കിയുടെ മില്ലിൽ നിന്നും തേജാസിംഗ് ഇറങ്ങിവരുന്നതു കണ്ടു. ആ സമയം പ്രതികൂലായ ഗുർബച്ചൻ സിംഗ്, ബൽവീർസിംഗ്, മൻജീത് സിംഗ്, ദർശൻ സിംഗ് എന്നിവർ ലാത്തി (lathi), ടോക്ക (toka), കോടാലി (axe) ഗണ്ടാസി (gandasi) എന്നീ ആയുധങ്ങളുമായി വരുകയും തേജാ സിംഗിനെ ആക്രമിക്കുകയും മുറിവേൽപ്പിച്ചതിന്റെയും ഫലമായി തേജാസിംഗ് സംഭവസ്ഥലത്തുവെച്ചുതന്നെ മരണപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഭവത്തിൽ ഹർജൻ സിംഗിനും (PW1) പരിക്കുകൾ സംഭവിച്ചു. ഗുർബച്ചൻ സിംഗ്, ദർശൻ സിംഗ്, ബൽവീർ സിംഗ്, മഞ്ജീത്ത് സിംഗ് എന്നിവർക്കൊപ്പം സംഭവ സ്ഥലത്തുണ്ടായിരുന്ന ജംഗീർ കാർ, മഞ്ജീത്ത് കാർ എന്നിവരുടെ പേരുകളും പ്രഥമ വിവര റിപ്പോർട്ടിൽ പരാമർശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും ജംഗീർകാർ, മൻജീത്ത് കാർ എന്നിവർ വാക്കാലോ ശാരീരികമായോ എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തിച്ചതായി ആരോപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല.

1860-ലെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ താഴെ പറയുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ഗുർബച്ചൻ സിംഗ്, ബൽവീർ സിംഗ് മൻജീത്ത് സിംഗ്, ദർശൻസിംഗ്, ജംഗീർ കാർ എന്നിവരെ വിചാരണക്കോടതി കുറ്റക്കാരായി കണ്ടെത്തുകയും 07.11.2001-ൽ ശിക്ഷ വിധിക്കുകയും ചെയ്തു.

- 1) 302-ാം വകുപ്പിനോടൊപ്പം 149-ാം വകുപ്പു ചേർത്തുവായിച്ചു. ജീവപര്യന്തം തടവും 1,000/-രൂപ പിഴയും, വീഴ്ച വരുത്തിയാൽ 2 മാസം വെറും തടവും.
- 2) 324-ാം വകുപ്പിനോടൊപ്പം 149-ാം വകുപ്പു ചേർത്തുവായിച്ചു-ഒന്നരവർഷത്തെ കഠിനതടവും 500 രൂപ വീതം പിഴയും, വീഴ്ച വരുത്തിയാൽ ഒരു മാസത്തെ വെറും തടവും.
- 3) 323-ാം വകുപ്പിനോടൊപ്പം 149-ാം വകുപ്പ് ചേർത്തു വായിച്ചു-മൂന്നുമാസത്തെ കഠിന തടവും 100 രൂപ പിഴയും, വീഴ്ച വരുത്തിയാൽ 7 ദിവസത്തെ വെറും തടവും.
- 4) 148-ാം വകുപ്പ് ഒരു വർഷം കഠിനതടവും 100 രൂപ പിഴയും, വീഴ്ച വരുത്തിയാൽ 7 ദിവസത്തെ വെറും തടവും.

മൻജീത് കുമാർ ഒളിവിൽ പോയതിനാൽ അവളെ 2004-ൽ പ്രത്യേകം വിചാരണ ചെയ്യുകയും വിചാരണ കോടതി അവളെ കുറ്റക്കാരിയായി വിധിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും അത് ഹൈക്കോടതി റദ്ദാക്കുകയുമുണ്ടായി.

വിചാരണക്കോടതി വിധിയ്ക്കെതിരെ ഗുർബച്ചൻ സിംഗ്, ബൽവീർ സിംഗ്, മഞ്ജീത് സിംഗ്, ദർശൻ സിംഗ്, ജംഗീർകാർ എന്നിവർ രാജസ്ഥാൻ ഹൈക്കോടതിയിൽ അപ്പീൽ സമർപ്പിക്കുകയും 04.04.2008-ലെ ഉത്തരവു മുഖേന ജംഗീർ കാറിന്റെ അപ്പീൽ അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഹൈക്കോടതി അവളെ കുറ്റവിമുക്തയാക്കി. ഗുർബച്ചൻ സിംഗിന്റെ അപ്പീൽ ഭാഗികമായി അംഗീകരിച്ച കോടതി തേജാസിംഗിനെ മുറിവേൽപ്പിച്ച കുറ്റത്തിന് ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 323-ാം വകുപ്പു പ്രകാരമുള്ള കുറ്റം മാത്രം നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട് മറ്റു വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം ചുമത്തപ്പെട്ട കുറ്റം റദ്ദാക്കുകയും അയാൾ ആ കുറ്റകൃത്യത്തിന് അനുഭവിക്കേണ്ട പരമാവധി ശിക്ഷ അനുഭവിച്ചു കഴിഞ്ഞതിനാൽ അയാളെ മോചിപ്പിക്കുവാനും ഉത്തരവായി. ബൽവീർസിംഗ്, മഞ്ജീത് സിംഗ്, ദർശൻ സിംഗ് എന്നിവർക്കെതിരെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 302-ാം വകുപ്പും, 34-ാം വകുപ്പും ചേർത്തുകൊണ്ടും, ഹർഭജൻ സിംഗിനെ പരിശോധിച്ചതിന് ഇന്ത്യൻശിക്ഷാനിയമം 324-ാം വകുപ്പും 34-ാം വകുപ്പും ചേർത്തുകൊണ്ടും ചുമത്തപ്പെട്ട കുറ്റവും ശിക്ഷാവിധിയും നിലനിർത്തുകയുണ്ടായി. ബൽവീർസിംഗ്, മഞ്ജീത് സിംഗ്, ദർശൻസിംഗ് എന്നിവർ ഈ ശിക്ഷയും വിധിയും ചോദ്യം ചെയ്യാത്തതിനാൽ അവരുടെ ശിക്ഷ അന്തിമമാക്കുകയും ചെയ്തു.

പ്രസ്തുത ഹൈക്കോടതി വിധിയ്ക്കെതിരെ രാജസ്ഥാൻ സംസ്ഥാനം ഫയൽ ചെയ്ത ഈ അപ്പീലിൽ കോടതിയ്ക്കു മുൻപിൽ ഉയർന്ന ചോദ്യം ഇപ്രകാരമാണ്. 'തേജാസിംഗിന്റെ പാദത്തിൽ മാത്രമാണ് ലാത്തികൊണ്ട് മുറിവേൽപ്പിച്ചത് എന്നതിനാൽ തേജാസിംഗിനെ കൊലപ്പെടുത്തുക എന്ന പൊതു ലക്ഷ്യം മറ്റു പ്രതികൾക്കൊപ്പം ഗുർബച്ചൻ സിംഗ് പങ്കിട്ടിരുന്നില്ല എന്ന കണ്ടെത്തലിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പിനൊപ്പം മറ്റു വകുപ്പുകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് വായിച്ച് ഗുർബച്ചൻ സിംഗിൽ ചുമത്തിയ കുറ്റം റദ്ദാക്കുകയും 323-ാം വകുപ്പുപ്രകാരം മാത്രം ശിക്ഷ വിധിക്കുകയും ചെയ്തതിന് ഹൈക്കോടതിയെ ന്യായീകരിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ? "

തേജാസിംഗിനെ കൊലപ്പെടുത്തുക എന്ന പൊതുലക്ഷ്യം മറ്റു പ്രതികൾക്കൊപ്പം ഗുർബച്ചൻ സിംഗ് പങ്കിട്ടിരുന്നോ എന്ന് പരിശോധിക്കുന്നതിന് കേസിനാസ്പദമായ സാഹചര്യങ്ങളും ഹൈക്കോടതി വിധിയും പോസ്റ്റ്മോർട്ടം റിപ്പോർട്ടും കോടതി വിശകലനം ചെയ്തു.

കേസിനാസ്പദമായ സാഹചര്യങ്ങൾ പരിശോധിച്ച കോടതി, സംഭവസ്ഥലത്ത് മറ്റു പ്രതികൾക്കൊപ്പം ഗുർബച്ചൻ സിംഗ് ഉണ്ടായിരുന്നതായും അവർ തേജാസിംഗിനെ

വളഞ്ഞപ്പോൾ ഗുർബച്ചൻ സിംഗ്, തേജാസിംഗിന്റെ കാലിൽ ലാത്തികൊണ്ടടിച്ചതായും അടിയേറ്റു വീണ തേജാസിംഗിനെ ഗുർബച്ചൻസിംഗും മറ്റുപ്രതികളും ആക്രമിച്ച് പരിക്കേൽപ്പിച്ചതായും ബൽവീർസിംഗ് മുർച്ചയുള്ള “ടോക്” (toka) എന്ന ആയുധം ഉപയോഗിച്ച് തേജാസിംഗിന്റെ തലയിൽ മുറിവേൽപ്പിച്ചതായും കോടതി കണ്ടെത്തി. ഗുർബച്ചൻസിംഗും ബൽവീർസിംഗും ജലവിതരണവകുപ്പിന്റെ സ്ഥലം ഉഴുത്ത് തേജാസിംഗ് എതിർത്തതാണ് ആക്രമണത്തിന് പിന്നിലെ പ്രേരണയും കാരണവുമെന്ന് (motive and cause) കോടതി കണ്ടെത്തി.

പോസ്റ്റ് മോർട്ടം റിപ്പോർട്ടിൽ തേജാസിംഗിന്റെ തലയിൽ ആഴത്തിലുള്ള 8 മുറിവുകൾ മുർച്ചയുള്ള ആയുധങ്ങളായ കോടാലി (axe), ഗണ്ടാസി (gandasi), ലാത്തി (lathi) മുതലയാവ കൊണ്ടുണ്ടായതായും ആയത് മരണത്തിനു കാരണമായതായും പോസ്റ്റ്മോർട്ടം നടത്തിയ ഡോക്ടർ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതും കണക്കിലെടുത്തു.

മേൽപ്പറഞ്ഞ സാഹചര്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത്, ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമം 34-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള (പൊതുലക്ഷ്യം) ഗുർബച്ചൻസിംഗിന്റെ കാര്യത്തിൽ ബാധകമാകുമെന്നും മറ്റുപ്രതികളിൽ നിന്നും വേർതിരിച്ച് ഗുർബച്ചൻസിംഗിനെ മാത്രം 34-ാം വകുപ്പിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കാനാവില്ല എന്നും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. കൂടുതൽ വാദിത്വത്തിനു തുല്യമായ ഉത്തരവാദിത്തമാണ് ഒരു കുറ്റകൃത്യത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന സഹകുറ്റവാളികൾക്ക് 34-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ളത്. 34-ാം വകുപ്പ് ബാധകമാകുന്നതിന് സഹകുറ്റവാളികൾക്കിടയിൽ പൊതുലക്ഷ്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം. പൊതുലക്ഷ്യം മുൻവിചാരങ്ങളില്ലാതെ ഉടനടിയോ സംഭവസ്ഥലത്തുവെച്ചുതന്നെയോ ഉണ്ടാകാം. പൊതുലക്ഷ്യം എന്നത് ഒരു മനുഷ്യാസംരക്ഷണപരമായ വസ്തുതയാണ്; പലപ്പോഴും നേരിട്ടുള്ള തെളിവുകൾ ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. ആയതിനാൽ പല സന്ദർഭങ്ങളിലും പൊതുലക്ഷ്യം തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നത് വസ്തുതകൾ വിശകലനം ചെയ്താണ്. ഗുർബച്ചൻ സിംഗിന്റെ പ്രവൃത്തികളിൽ നിന്നും പൊതുലക്ഷ്യം അനുമാനിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല എന്ന ഹൈക്കോടതിയുടെ വീക്ഷണത്തെ തള്ളിക്കളഞ്ഞ കോടതി, തേജാസിംഗിന് മരണം സംഭവിക്കുന്നതിനും അതിനു കാരണമായ പരിക്കുകൾ ഏൽപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പൊതുലക്ഷ്യം ഗുർബച്ചൻ സിംഗിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും പ്രവൃത്തികളിലും ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും താഴെപറയുന്ന കാരണങ്ങൾ നിരത്തി സ്ഥാപിച്ചു.

1) ഹൈക്കോടതി ഉത്തരവിലെ ഖണ്ഡികകളിൽ നിന്നും ഹർജ്ജൻസിംഗിന്റെയും ജഗ്വീർ കൗറിന്റെയും സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തലുകളിൽനിന്നും ഗുർബച്ചൻസിംഗ് ആയുധങ്ങളേന്തിയ മറ്റ് സഹകുറ്റവാളികൾക്കൊപ്പം ലാത്തിയുമായി തയ്യാറെടുത്താണ് വന്നത്. രക്തം പുരണ്ട ലാത്തി ഗുർബച്ചൻസിംഗിൽ നിന്നും

കണ്ടെടുത്തത് ഇതിന് ഉപോദ്ബലകമാണ്. ഇത് മറ്റുപ്രതികൾക്കൊപ്പമുള്ള ഗുർബച്ചൻസിംഗിന്റെ പങ്കാളിത്തം തെളിയിക്കുന്നു.

2) തേജാസിംഗിനെ ആക്രമിച്ചു പരിക്കേൽപ്പിച്ച ആദ്യത്തെയാൾ ഗുർബച്ചൻസിംഗാണ്. ഗുർബച്ചൻസിംഗിന്റെ ലാത്തിയാലുള്ള അടിയേറ്റാണ് അയാൾ താഴെ വീണത്.

3) പോസ്റ്റ്മോർട്ടം റിപ്പോർട്ടിൽ പറയുന്ന തേജാസിംഗിന്റെ തലയിലെ 8 മുറിവുകളും മർമ്മഭാഗങ്ങളിലെ ക്ഷതവും ഏൽപ്പിച്ചത് ഗുർബച്ചൻസിംഗും സഹകുറ്റവാളികളും ചേർന്നാണ്. കൂടാതെ, സാക്ഷിമൊഴിപ്രകാരം ഗുർബച്ചൻസിംഗ് ലാത്തികൊണ്ടിച്ച് കേവലം ഒരു തവണയല്ല, അടിയേറ്റയാൾ വീണശേഷവും തുടർച്ചയായി ലാത്തികൊണ്ട് അടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആയുധങ്ങൾ ഏന്തിയ മറ്റുള്ളവർക്കൊപ്പമാണ് അയാൾ ഇപ്രകാരം ചെയ്തത്.

മേൽകാര്യങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നത് ഗുർബച്ചൻസിംഗിന് മറ്റു സഹകുറ്റവാളികളെപ്പോലെ തേജാസിംഗിനെ പരിക്കേൽപ്പിക്കുക എന്ന പൊതുലക്ഷ്യം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും, തേജാസിംഗിന്റെ മരണം അത്തരം ഒരു പൊതുലക്ഷ്യത്തിന്റെ ഫലമായാണെന്നും കോടതി വിലയിരുത്തി. അതിനാൽ മറ്റുള്ളവർക്കൊപ്പം ഇന്ത്യൻശിക്ഷാനിയമം 302-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഗുർബച്ചൻസിംഗ് കുറ്റക്കാരനാണ് എന്ന് കോടതി വിധിച്ചു.

അതിൻപ്രകാരം, ഗുർബച്ചൻസിംഗിനെ 302-ാം വകുപ്പിൽ നിന്നും കുറ്റവിമുക്തനാക്കിയ ഹൈക്കോടതി വിധി റദ്ദാക്കുകയും 302-ാം വകുപ്പും 34-ാം വകുപ്പും പ്രകാരം ജീവപര്യന്തം ശിക്ഷവിധിച്ച വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പുനഃസ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗുർബച്ചൻസിംഗിന് ശിക്ഷാകാലാവധിയുടെ ബാക്കി അനുഭവിക്കുന്നതിനായി 21 ദിവസത്തിനകം കീഴടങ്ങാൻ നിർദ്ദേശം നൽകിക്കൊണ്ടും അപ്രകാരം കീഴടങ്ങാത്തപക്ഷം നിയമപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുവാൻ അധികാരികൾക്ക് / കോടതിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകിക്കൊണ്ടും അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി മുമ്പാകെ

ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജയ് കിഷൻ കൗൾ

&

ജസ്റ്റിസ് അഭയ് എസ്. ഓക്

സുധേഷ് ചിക്കാര

V.

രാജ്തി ദേവിയും മറ്റൊരാളും

സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 174/2021

(2022 ഡിസംബർ 6-ന് വിധി പുറപ്പെടുവിച്ചത്)

വിധിനായത്തിലെ പ്രസക്തഭാഗങ്ങൾ

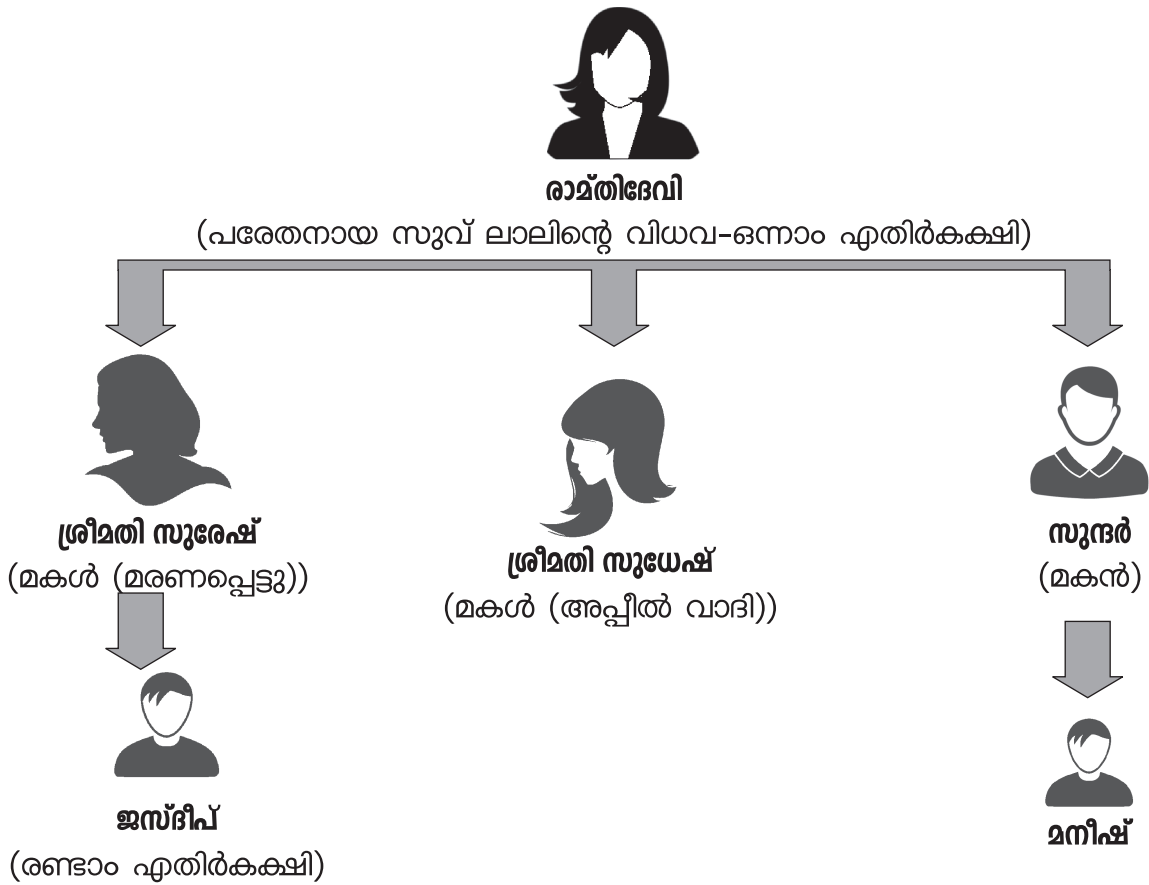
2007-ലെ രക്ഷിതാക്കളുടേയും മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടേയും സംരക്ഷണത്തിനും ക്ഷേമത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ആക്ട്-വസ്തു കൈമാറ്റം ചെയ്തു നൽകുന്ന മുതിർന്ന പൗരന്റെ അടിസ്ഥാന സുഖസൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന ഭൗതികാവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റുമെന്ന വ്യവസ്ഥയോടെയുള്ള വസ്തുക്കൈമാറ്റം 23 (1) വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമതയ്ക്ക് ഒഴിവാക്കാനാകാത്ത വ്യവസ്ഥയാണ്. 23 (1) വകുപ്പിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ വസ്തുക്കൈമാറ്റത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്ന് ഉന്നയിച്ചാൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥകൾ കൈമാറ്റത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെന്ന് മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ മുമ്പാകെ സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്.

വിധിനായം

2007-ലെ രക്ഷിതാക്കളുടെയും മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടെയും സംരക്ഷണത്തിനും ക്ഷേമത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ആക്റ്റിലെ 23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 1-ാം എതിർ കക്ഷി സമർപ്പിച്ച ഹർജിയിൻമേലുള്ള അപ്പീലാണിത്.

കക്ഷികളുടെ കുടുംബബന്ധം ഇപ്രകാരമാണ്

1-ാം ഏതിർകക്ഷിക്ക് ഹരിയാനയിലെ ഗുരുഗ്രാമം ജില്ലയിലെ ബദായ് വില്ലേജിൽ മൊത്തം 5 ബിഗ 3 ബിസാ വസ്തു തന്റെ പിതാവിൽ നിന്നും പാരമ്പര്യസ്വത്തായി ലഭിച്ചിരുന്നു. ഒന്നാം ഏതിർകക്ഷി 2008 നവംബർ 14-ന് ഒഴിമുറി ആധാരത്തിലൂടെ ടി സ്വത്തുവകകളുടെ ഒരു ഭാഗം തന്റെ പുത്രിമാർക്ക് (അപ്പീൽവാദിക്കും രണ്ടാം ഏതിർകക്ഷിയുടെ മകനും) രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് നൽകി. പ്രസ്തുത ഒഴിമുറി ആധാരത്തിലെ വസ്തുവകകളുടെ മൂന്നിലൊന്ന് വീതം ഉടമസ്ഥാവകാശം പുത്രിമാർക്ക് ഇതുവഴി ലഭിച്ചു. 2009 മാർച്ച് 24-ന് ഒന്നാം ഏതിർകക്ഷി മറ്റൊരു ഒഴിമുറി ആധാരത്തിലൂടെ (നം.25502) ഖാസി നം.269 വസ്തുവകകളുടെ നാലിലൊന്ന് അവകാശം തന്റെ മകനായ സുന്ദറിന് നൽകിയും രജിസ്ട്രേഷൻ നടപ്പിലാക്കി. ഇതേ ദിവസം തന്നെ ഖാസിറ നം.315, ഖാസിറ നം.314, ഖാസിറ നം.341 എന്നിവയിലെ വസ്തുക്കളിലെ പകുതി അവകാശം തന്റെ മകന് വിട്ടുനൽകിക്കൊണ്ട് മറ്റൊരു ഒഴിമുറി ആധാരം (നം.25504) കൂടി ഒന്നാം ഏതിർകക്ഷി രജിസ്ട്രേഷൻ നടത്തി. 2009 മാർച്ച് 24-നു രജിസ്ട്രേഷൻ നടത്തിയ മേൽ നം.25504 ഒഴിമുറി ആധാരത്തിന്റെ സാധുത ചോദ്യം ചെയ്ത് ഒന്നാം ഏതിർകക്ഷി, അപ്പീൽവാദി, രണ്ടാം ഏതിർകക്ഷിയുടെ മാതാവ് എന്നിവർ സിവിൽകോടതി മുമ്പാകെ ഹർജികൾ ഫയൽ ചെയ്തു. 17.07.2015, 19.03.2015 തീയതികളിലെ വിധിന്യായങ്ങളിലൂടെ ഒഴിമുറി ആധാരങ്ങൾ അസാധുവായി പ്രഖ്യാപിച്ചു.

ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ കേസുപ്രകാരം അവളുടെ മകനായ സുന്ദരും കൊച്ചുമകനായ മനീഷും മേൽവിധികൾക്കെതിരെ അപ്പീലുകൾ ഫയൽ ചെയ്യുകയും ടി അപ്പീലുകൾ നിലവിലിരിക്കെത്തന്നെ 2009 മാർച്ച് 24-ന്റെ ഒഴിമുറി ആധാരത്തി നാസ്പദമായ വസ്തുക്കൾ ഒരു മൂന്നാം കക്ഷിക്ക് വിൽക്കുകയും ചെയ്തു.

താനും തന്റെ പുത്രനും പുത്രിമാരും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം വഷളായിരിക്കുക യാണെന്നും അവർ തന്നെ പരിപാലിക്കുന്നില്ലെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി ഒന്നാം എതിർകക്ഷി മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ മുമ്പാകെ (സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റ്) 2007 ആക്റ്റിലെ 23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തു. 2008 നവംബർ 14-ന് താൻ തന്റെ പുത്രിമാർക്കായി എഴുതി നൽകിയ ഒഴിമുറി ആധാരം നിയമവിരുദ്ധവും അസാധുവുമാണെന്നായിരുന്നു ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ വാദം. അപ്രകാരം 2008 നവംബർ 14-ന്റെ ഒഴിമുറി ആധാരം റദ്ദാക്കണമെന്നായിരുന്നു 23-ാം വകുപ്പു പ്രകാരമുള്ള ഹർജിയിലെ പ്രാർത്ഥന.

ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ ഹർജിയെ അപ്പീൽവാദി എതിർത്തു. മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ 2018 മേയ്-22-ന്റെ വിധിന്യായത്തിലൂടെയും ഉത്തരവിലൂടെയും 2008 നവംബർ 14-ന്റെ ഒഴിമുറി ആധാരം അസാധുവാണെന്ന് വിധിച്ചു. ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ മകൾക്ക് തങ്ങളുടെ അമ്മയുടെ സംരക്ഷണം ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് താൽപര്യമില്ല എന്ന കണ്ടെത്തൽ ട്രൈബ്യൂണൽ രേഖപ്പെടുത്തി.

ഇപ്പോഴത്തെ അപ്പീൽവാദിയും രണ്ടാം എതിർകക്ഷിയും മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ ഉത്തരവിനെതിരെ ഹൈക്കോടതിയിൽ റിട്ട് ഹർജി ഫയൽ ചെയ്തെങ്കിലും ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവിലൂടെ ഹൈക്കോടതി മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ ഉത്തരവ് ശരിവയ്ക്കുകയുണ്ടായി.

ഹൈക്കോടതി കേസിനാസ്പദമായ വസ്തുതകൾ ശരിയാംവിധം വിലയിരുത്തിയിട്ടില്ലെന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിഭാഷകൻ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഒന്നാം എതിർകക്ഷി നൽകിയ സിവിൽ കേസുകളിലെ വിധികൾക്കെതിരെ ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ മകൻ നൽകിയ അപ്പീലുകൾ പിൻവലിക്കുകവഴി, അയാൾക്ക് അനുകൂലമായി എഴുതപ്പെട്ട ഒഴിമുറി ആധാരങ്ങൾ അസാധുവാക്കപ്പെട്ടതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ മകൻ അവരുമായി കൂട്ടുചേർന്നിരിക്കുകയാണെന്നും അയാളുടെ പ്രേരണയാലാണ് ഒന്നാം എതിർകക്ഷി 23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഹർജി നൽകിയതെന്നും അദ്ദേഹം ബോധിപ്പിച്ചു.

വഞ്ചനയാലോ, ബലാൽക്കാരത്താലോ, അനുചിതമായ സ്വാധീനത്താലോ ആണ് ഒഴിമുറി ആധാരങ്ങൾ ചമക്കപ്പെട്ടത് എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്ന യാതൊരു വസ്തുതകളും മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലോ ഹൈക്കോടതിയോ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. 2007-ലെ ആക്റ്റ് പ്രകാരമുള്ള അന്വേഷണം മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ നടത്തിയിട്ടില്ലെന്നും 23-ാം വകുപ്പിന്റെ ഘടകങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹം ബോധിപ്പിച്ചു. അപ്പീൽവാദി ഒരു വിധവയാണെന്നും അവർ

ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയോടൊപ്പമല്ല താമസിക്കുന്നതെന്ന വസ്തുതയും മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ പരിപൂർണ്ണമായും അവഗണിച്ചെന്നും മകന്റെ പ്രേരണയാലാണ് ഒന്നാം എതിർകക്ഷി 23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഹർജി നൽകിയതെന്ന് വ്യക്തമാണെന്നും തുടർന്ന് ബോധിപ്പിച്ചു.

മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ കണ്ടെത്തലുകളിലേക്ക് ഒന്നാം എതിർകക്ഷിയുടെ അഭിഭാഷകൻ ശ്രദ്ധ ക്ഷണിച്ചു. അപ്പീൽവാദിയും അവളുടെ സഹോദരിയും ഒഴിമുറി ആധാരപ്രകാരം ലഭിച്ച വസ്തുവകകൾ അനിൽ ഗഹ് ലോട്ട് എന്നയാൾക്ക് വിറ്റുവിവരം അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. അപ്രകാരം വസ്തുവാങ്ങിയ ആൾ പോലും മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ മുമ്പാകെ ഒന്നാം എതിർകക്ഷി ആവശ്യപ്പെട്ട നിവൃത്തികൾ നൽകുന്നതിൽ തനിക്ക് എതിർപ്പില്ലെന്ന് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി സത്യവാങ്മൂലം നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം സമർപ്പിച്ചു. ദാനമായോ ഒഴിമുറിയായോ തന്റെ മകന്റേയോ മകളുടേയോ പേർക്ക് വസ്തുക്കൈമാറ്റം നടത്തുകയില്ലെന്ന് അസന്നിഗ്ധമായി പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ട് ഒന്നാം എതിർകക്ഷി സത്യവാങ്മൂലം സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിട്ടുള്ള കാര്യം അദ്ദേഹം ബോധിപ്പിച്ചു. തന്റെ മകന്റെ പ്രേരണയാലല്ല അമ്മയായ ഒന്നാം എതിർകക്ഷി പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്ന് ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. കൃത്യമായ അന്വേഷണം നടത്തിയശേഷമാണ് ട്രൈബ്യൂണൽ 80-കാരിയായ ഒന്നാം എതിർകക്ഷിക്കനുക്മലമായി ഉത്തരവിട്ടതെന്നും ഹൈക്കോടതി ഇതിൽ ഇടപെട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സബ്ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് 2007ലെ ആക്റ്റിന്റെ 23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിച്ചാണ് ഒഴിമുറി ആധാരം റദ്ദാക്കിയത്.

ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന അംഗീകരിക്കുകയും ഉറപ്പുനൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മുതിർന്ന പൗരൻമാരുടേയും രക്ഷിതാക്കളുടേയും ക്ഷേമത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനുമുള്ള ഫലവത്തായ വ്യവസ്ഥകളുണ്ടാക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയാണ് 2007-ലെ ആക്റ്റ് പാസ്സാക്കിയിട്ടുള്ളത്. നിയമത്തിന്റെ 7-ാം വകുപ്പിൻ കീഴിലാണ് മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. സർക്കാർ ഉണ്ടാക്കുന്ന ചട്ടങ്ങൾക്കു വിധേയമായി, ട്രൈബ്യൂണലിന് അതിന് യുക്തമെന്നു തോന്നുന്ന അന്വേഷണം നടത്താൻ സമ്മറി നടപടികൾ (summary procedure) സ്വീകരിക്കാമെന്ന് 8-ാം വകുപ്പ് അനുശാസിക്കുന്നു. ട്രൈബ്യൂണലിന് ജീവനാംശം നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരത്തിനു പുറമേ 23-ാം വകുപ്പു പ്രകാരം താഴെപറയുന്ന സുപ്രധാന അധികാരിത കൂടിയുണ്ട്.

“23. ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ സ്വത്തുക്കൈമാറ്റം അസാധുവാകുമെന്ന് . (1) ഈ ആക്റ്റ് ആരംഭിച്ചശേഷം, കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾ അടിസ്ഥാന സുഖസൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും നൽകിക്കൊള്ളാമെന്ന വ്യവസ്ഥയിൻമേൽ

ഏതെങ്കിലും മുതിർന്ന പൗരൻ അയാളുടെ സ്വന്തം ദാനമായോ മറ്റ് വിധത്തിലോ കൈമാറ്റം ചെയ്യുകയും അങ്ങനെ കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾ അങ്ങനെയുള്ള സുഖസൗകര്യങ്ങളും ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും നൽകുന്നത് നിരസിക്കുകയോ അതിൽ വീഴ്ച വരുത്തുകയോ ചെയ്താൽ പ്രസ്തുത സ്വത്തുകൈമാറ്റം വഞ്ചനയാലോ ബലാൽക്കാരത്താലോ അനുചിതമായ സ്വാധീനത്താലോ ഉണ്ടാക്കിയതായി കരുതപ്പെടുകയും കൈമാറ്റം നൽകിയ ആളുകളുടെ ഇച്ഛാനുസരിച്ച് ട്രൈബ്യൂണലിന് അസാധുവായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

(2) ഏതെങ്കിലും മുതിർന്ന പൗരന് ഒരു എസ്റ്റേറ്റിൽ നിന്ന് ജീവനാംശം ലഭിക്കാൻ അവകാശമുണ്ടായിരിക്കുകയും അങ്ങനെയുള്ള എസ്റ്റേറ്റോ അതിന്റെ ഭാഗമോ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുകയും ചെയ്താൽ, കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾക്ക് അവകാശത്തെക്കുറിച്ച് അറിയാമെങ്കിലോ കൈമാറ്റം ഇച്ഛാപൂർവ്വകമാണെങ്കിലോ ജീവനാംശം സ്വീകരിക്കുവാനുള്ള അവകാശം കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾക്കെതിരെ നടപ്പിലാക്കാവുന്നതും, എന്നാൽ പ്രതിഫലത്തിനുവേണ്ടിയോ അവകാശത്തെക്കുറിച്ച് അറിവില്ലാതെയോ ആണെങ്കിൽ കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾക്കെതിരെ നടപ്പിലാക്കാൻ പാടില്ലാത്തതുമാണ്.

(3) 1-ഉം 2-ഉം ഉപവകുപ്പുകളിൽ കീഴിലുള്ള അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ ഏതെങ്കിലും മുതിർന്ന പൗരന് പ്രാപ്തിയില്ലെങ്കിൽ, അയാൾക്കുവേണ്ടി 5-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പിലെ വിശദീകരണത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും സംഘടനയ്ക്ക് നടപടി എടുക്കാവുന്നതാണ്.”

23-ാം വകുപ്പ് (1) ഉപവകുപ്പിലെ ‘ദാനമായോ മറ്റ് വിധത്തിലോ’ എന്ന പ്രയോഗത്തിൽനിന്നും എല്ലാത്തരം കൈമാറ്റങ്ങൾക്കും ഈ വകുപ്പ് ബാധകമാണ് എന്ന് വ്യക്തമാകുന്നു. 23-ാം വകുപ്പിലെ (1) ഉപവകുപ്പ് ബാധകമാകുന്നതിന് ചുവടെ പറയുന്ന രണ്ട് വ്യവസ്ഥകൾ നിർബന്ധമായും പാലിച്ചിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

എ. കൈമാറ്റം നൽകിയ ആളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾ നൽകിക്കൊള്ളാമെന്ന വ്യവസ്ഥക്ക് വിധേയമായിട്ടായിരിക്കണം കൈമാറ്റം നടത്തേണ്ടത്.

ബി. കൈമാറ്റം നടത്തിയ ആളുടെ അത്തരം സുഖസൗകര്യങ്ങളും ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും നൽകാൻ കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആൾ വിസമ്മതിക്കുകയോ പരാജയപ്പെടുകയോ ചെയ്യണം.

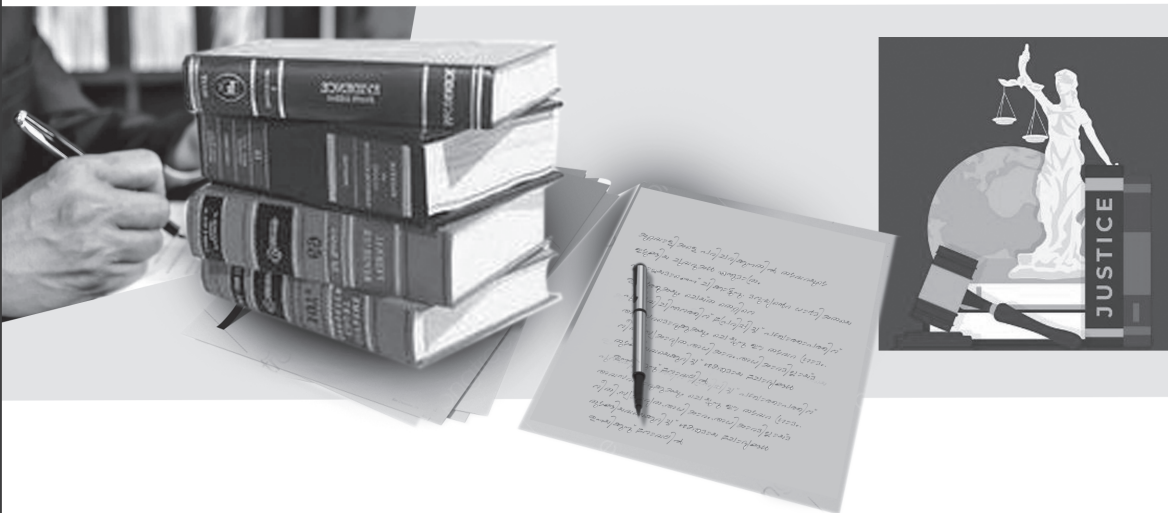
മേൽ രണ്ട് വ്യവസ്ഥകളും തൃപ്തികരമായാൽ അത് വഞ്ചനാപരമായോ ബലാൽക്കാരണയോ അനുചിത സ്വാധീനത്താലോ ഉണ്ടായ കൈമാറ്റമായി കരുതാവുന്നതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു കൈമാറ്റം അസാധുവാകുകയും മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന് കൈമാറ്റം അസാധുവായി പ്രഖ്യാപിക്കാനുള്ള അധികാരിത ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

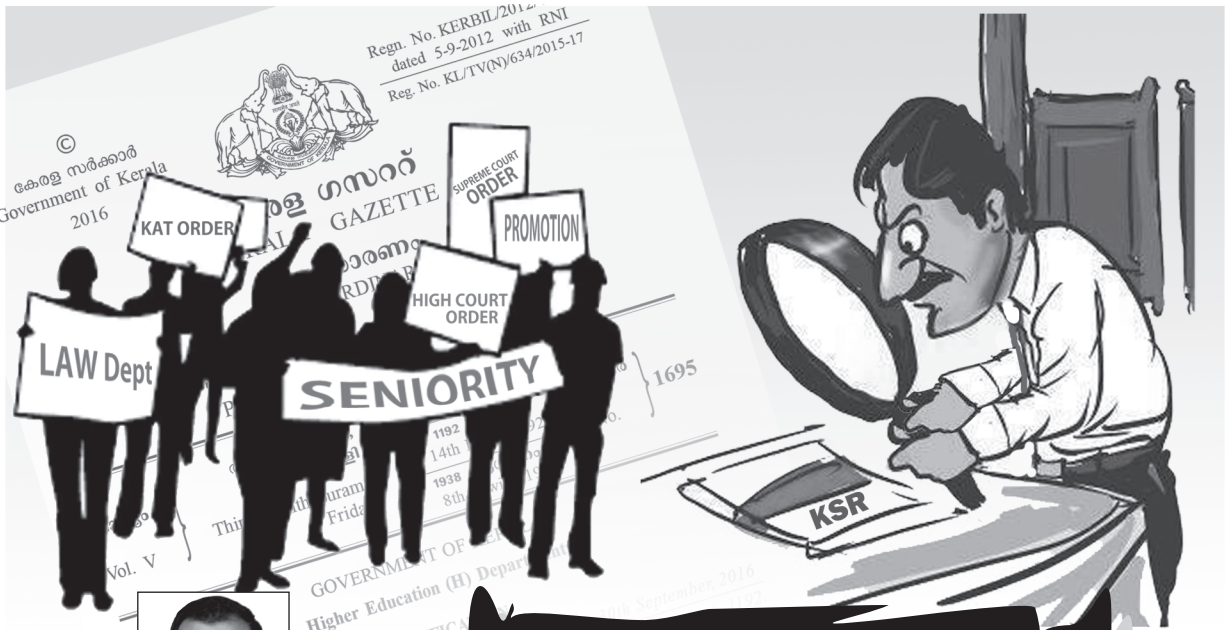
ഒരു മുതിർന്ന വ്യക്തി തന്റെ വസ്തുവകകൾ ദാനമായോ, ഒഴിമുറിയായോ മറ്റേതെങ്കിലും വിധത്തിലോ തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവർക്കു നൽകുമ്പോൾ മുതിർന്ന വ്യക്തിയെ സംരക്ഷിച്ചുകൊള്ളാമെന്ന വ്യവസ്ഥ അതിൽ നിശ്ചയമായും ഉൾപ്പെടുത്താറില്ല. പകരം, തിരികെ യാതൊന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ സ്നേഹ വാത്സല്യങ്ങൾ നിമിത്തമാണ് മിക്കപ്പോഴും അത്തരം കൈമാറ്റങ്ങൾ നടത്തുന്നത്. ആയതിനാൽ 23-ാം വകുപ്പ് 1-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ കൈമാറ്റത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്ന് പറഞ്ഞാൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥകളുണ്ട് എന്ന് ട്രൈബ്യൂണൽ മുമ്പാകെ സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്.

23-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒന്നാം എതിർകക്ഷി ഫയൽ ചെയ്ത ഹർജി ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിച്ചാൽ കൈമാറ്റം കിട്ടിയ ആളുകൾ (1-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ പെൺമക്കൾ) അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും നൽകാമെന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് വിധേയമായാണ് ഒഴിമുറി ആധാരം ചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്ന് 1-ാം എതിർകക്ഷി വാദിച്ചിട്ടുപോലുമില്ലെന്ന് കാണാം. 2018 മേയ് 22-ന്റെ മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവിലും അത്തരമൊരു കണ്ടെത്തലില്ല. കൈമാറ്റം നൽകിയ ആൾക്ക്/ മുതിർന്ന വ്യക്തിക്ക് അടിസ്ഥാന സൗഖ്യസൗകര്യങ്ങളും അടിസ്ഥാന ഭൗതിക ആവശ്യങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്താമെന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് വിധേയമായാണ് കൈമാറ്റം നടത്തുന്നത് എന്നത് 23-ാം വകുപ്പ് 1-ാം ഉപവകുപ്പിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത വ്യവസ്ഥയാണ്. ഈ കേസിൽ ഒഴിമുറി ആധാരം ചെയ്തിട്ടുള്ളത് അത്തരമൊരു വ്യവസ്ഥയോടുകൂടിയാണ് എന്ന വാദം പോലും നേരത്തെ പറഞ്ഞപോലെ ഒന്നാം എതിർകക്ഷിക്കില്ല. ഒന്നാം എതിർകക്ഷി ഫയൽ ചെയ്ത എതിർസത്യവാങ്മൂലത്തിലും അത്തരമൊരു വാദമില്ല. അപ്പീൽവാദിയ്ക്കു തങ്ങളുടെ അമ്മയെ സംരക്ഷിക്കാൻ യാതൊരു ഉദ്ദേശ്യവുമില്ലായെന്ന വെറും വാദം മാത്രമാണുള്ളത്. അപ്രകാരം 23-ാം വകുപ്പ് (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഇരു വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കപ്പെടാത്തതിനാൽ മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ ഉത്തരവ് നിലനിൽക്കുന്നതല്ല. ദാർഭാഗ്യവശാൽ ഹൈക്കോടതിയും കേസിന്റെ ഗുണദോഷങ്ങൾ പരിശോധിച്ചിട്ടേയില്ല.

മേൽപ്പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ അപ്പീൽ അനുവദിക്കുന്നു. മെയിന്റനൻസ് ട്രൈബ്യൂണലിന്റെ 2018 മേയ് 22-ന്റെ ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവും ഹൈക്കോടതിയുടെ 2019 മേയ് 21-ന്റെ ഉത്തരവും റദ്ദാക്കുകയും 2007-ലെ ആക്റ്റിന്റെ 23-ാം വകുപ്പ് 1-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം എതിർകക്ഷി ഫയൽ ചെയ്ത ഹർജി തള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു. ചെലവുകൾ സംബന്ധിച്ച് ഉത്തരവില്ല.

ലേഖനങ്ങൾ

ബി. പ്രതാപചന്ദ്രൻ
അഡീഷണൽ നിയമസെക്രട്ടറി
നിയമവകുപ്പ്.

സ്പെഷ്യൽ റൂളുകളും സൂക്ഷ്മപരിശോധനയും

സർക്കാരുകളുടെ ജനക്ഷേമവികസന പദ്ധതികൾ ജനങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നതിൽ മുഖ്യപങ്കുവഹിക്കുന്നവരായ സർവ്വീസ് ഏതൊരു ഭരണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനഘടകമാണ്. സർക്കാർ ജീവനക്കാരുടെ നിയമനവും സേവനവേതനവ്യവസ്ഥകളും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ അതത് വകുപ്പുകളുടെ സ്പെഷ്യൽ റൂളുകൾക്ക് നിർണ്ണായക സ്വാധീനമുണ്ട്. സ്പെഷ്യൽ റൂളുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ചെറിയൊരു അപാകതപോലും ജീവനക്കാരുടെ ഉദ്യോഗക്കയറ്റത്തെയും കൂടാതെ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടെ സർവ്വീസ് പ്രവേശനത്തെയും ദോഷകരമായി ബാധിക്കും. ഈയൊരു വസ്തുത മുൻനിർത്തി കൊണ്ടാകണം സ്പെഷ്യൽ റൂളുകൾ തയ്യാറാക്കേണ്ടതും അവയുടെ സൂക്ഷ്മ പരിശോധന നടത്തേണ്ടതും. അതിൽ നിയമവകുപ്പു ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട ചില സംഗതികളാണ് ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്നത്.

അടിസ്ഥാനപരമായി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട ഘടകങ്ങൾ

ഭാരതത്തിന്റെ ഭരണഘടന തന്നെ പ്രത്യേക കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സിവിൽ സർവ്വീസുകൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർവ്വീസിലേക്ക്

ജീവനക്കാരുടെ റിക്രൂട്ട്മെന്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷനുകളുടെ രൂപീകരണം മുതൽ അപ്രകാരം റിക്രൂട്ട് ചെയ്യുന്ന ജീവനക്കാരുടെ സേവനചട്ടങ്ങൾ വരെ ഭരണഘടനയിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സ്പെഷ്യൽ റൂളുകളുടെ തയ്യാറാക്കലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മേഖലയിൽ നിന്നുകൊണ്ടുള്ള ഒരു കുറിപ്പായതിനാൽ അവയെക്കുറിച്ച് മാത്രമാണ് ഇവിടെ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്.

കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ജീവനക്കാരുടെ സേവനവ്യവസ്ഥകൾ പ്രധാനമായും നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നത് ഭരണഘടന അനുച്ഛേദം 309 ആണ്. പ്രസ്തുത അനുച്ഛേദം ഇപ്രകാരമാണ്;

“309. യൂണിയനെയോ ഒരു സംസ്ഥാനത്തെയോ സേവിക്കുന്ന ആളുകളുടെ ചേർക്കലും സേവനവ്യവസ്ഥകളും: ഈ ഭരണഘടനയിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി, സമുചിത നിയമനിർമ്മാണമണ്ഡലങ്ങളുടെ ആക്റ്റുകൾക്ക് യൂണിയന്റെയോ ഏതെങ്കിലും സംസ്ഥാനത്തിന്റെയോ കാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള പൊതുസേവനങ്ങളിലേക്കും തസ്തികകളിലേക്കും ആളുകളെ ചേർക്കുന്നതും അവയിൽ നിയമിക്കപ്പെടുന്ന ആളുകളുടെ സേവന വ്യവസ്ഥകളും ക്രമപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്:

എന്നാൽ, യൂണിയന്റെ കാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള സേവനങ്ങളുടെയും തസ്തികകളുടെയും സംഗതിയിൽ രാഷ്ട്രപതിക്കോ അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന അങ്ങനെയുള്ള ആൾക്കോ, ഒരു സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള സർവ്വീസുകളുടെയും തസ്തികകളുടെയും സംഗതിയിൽ ആ സംസ്ഥാനത്തെ ഗവർണ്ണർക്കോ അല്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന അങ്ങനെയുള്ള ആൾക്കോ, അങ്ങനെയുള്ള സേവനങ്ങളിലേക്കും തസ്തികകളിലേക്കും ഉള്ള ആളെ ചേർക്കലും നിയമിക്കപ്പെടുന്ന ആളുകളുടെ സേവന വ്യവസ്ഥകളും ക്രമപ്പെടുത്തുന്ന ചട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുവാൻ, ഈ അനുച്ഛേദപ്രകാരം സമുചിത നിയമനിർമ്മാണമണ്ഡലത്തിന്റെ ഒരു ആക്റ്റിനാലോ ആക്റ്റ് പ്രകാരമോ അതിലേക്ക് വ്യവസ്ഥയുണ്ടാക്കുന്നതുവരെ ക്ഷമതയുണ്ടായിരിക്കുന്നതും, അപ്രകാരം ഉണ്ടാക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ചട്ടങ്ങൾക്ക് അങ്ങനെയുള്ള ഏതെങ്കിലും ആക്റ്റിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി പ്രഭാവമുണ്ടായിരിക്കുന്നതും ആകുന്നു.”

നമുക്കെല്ലാപേർക്കും അറിയാവുന്നപോലെ സംസ്ഥാന ജീവനക്കാരുടെ സേവനവ്യവസ്ഥകൾ പ്രധാനമായും നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നത് 1958-ലെ KS&SSR ഉം KSR പ്രകാരവും ആണ്. ഈ രണ്ട് ചട്ടങ്ങളും ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 309-ന്റെ ക്ലിപ്തനിബന്ധനക്കു കീഴിൽ ബഹു.ഗവർണ്ണർ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അനുച്ഛേദം 309 പ്രധാനമായും വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത് ഉചിതമായ നിയമനിർമ്മാണ സഭകൾ കേന്ദ്രത്തിലെയോ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയോ ജീവനക്കാരുടെ സേവനവ്യവസ്ഥകൾക്കു വേണ്ടി ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകൾക്കു വിധേയമായി നിയമനിർമ്മാണം നടത്തണമെന്നാണ്. അപ്രകാരം നിയമനിർമ്മാണം നടത്തുന്നതുവരെ മാത്രമേ ഗവർണ്ണർക്കും അനുച്ഛേദം 309-ന്റെ ക്ലിപ്തനിബന്ധനക്കു കീഴിൽ ചട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

കേരള സംസ്ഥാനം 1956-ൽ രൂപംകൊണ്ടുവെങ്കിലും ജീവനക്കാരുടെ സേവനവ്യവസ്ഥകൾക്കായി ഒരു നിയമം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടത് 1968-ൽ ആണ്. സംസ്ഥാനത്തെ ഏറ്റവും ചെറിയ നിയമങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് ഇതിലേക്കായി രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസസ് ആക്റ്റ് (1968-ലെ 19-ാം ആക്റ്റ്). ആകെ 4 വകുപ്പുകൾ മാത്രം (തുടക്കത്തിൽ രണ്ട്). എന്നാൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ചട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് ഈ ചെറിയ നിയമത്തിന് കീഴിലാണ്. സംസ്ഥാന സർക്കാർ ജീവനക്കാരുടെയെല്ലാം സേവനവ്യവസ്ഥകൾ ഇതിന് കീഴിലാണ് നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നത്.

മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, നിയമം 1968-ൽ ആണ് നിലവിൽ വന്നതെങ്കിലും, അതിനു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന 1958-ലെ KS&SSR ഉം KSR-ഉം മറ്റു ചില ചട്ടങ്ങളും ഉദാ: കേരള സിവിൽ സർവ്വീസസ് (വിജിലൻസ് എൻക്വയറി) ചട്ടങ്ങൾ, കേരള ഗവൺമെന്റ് സർവന്റ് മെഡിക്കൽ അറ്റൻഡൻസ് ചട്ടങ്ങൾ മുതലായവയും ഇതിന് കീഴിൽ രൂപീകരിച്ചതായാണ് കരുതപ്പെട്ടുവരുന്നത്. 1968-ൽ കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസസ് ആക്റ്റ് രൂപീകരിക്കുമ്പോൾ 2 വകുപ്പുകൾ മാത്രമായിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നതെങ്കിലും 1979-ൽ ടി ആക്റ്റ് ഭേദഗതി ചെയ്ത്, മൂന്നാമത്തെ വകുപ്പു ചേർത്തുകൊണ്ട് അതുവരെ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന സ്പെഷ്യൽ റൂളുകൾ ഈ ആക്റ്റിന് കീഴിൽ രൂപീകരിച്ചവയായി കരുതപ്പെടാൻ തീരുമാനിച്ചു.

ജനറൽ റൂളും സ്പെഷ്യൽ റൂളും.

ഓരോ വകുപ്പിന്റെയും പ്രത്യേകതകൾ കണക്കിലെടുത്തതാണ് അതത് വകുപ്പുകൾക്ക് സ്പെഷ്യൽ റൂൾ നിർമ്മിക്കുന്നത്. അതേസമയം സംസ്ഥാന സർക്കാർ ജീവനക്കാരെ പൊതുവായി ബാധിക്കുന്നതാണ് ജനറൽ റൂളായ KS&SSR. ഇവ തമ്മിൽ ഒരു വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടാകുന്നപക്ഷം സ്പെഷ്യൽ റൂൾ നിലനിൽക്കുമെന്നാണ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ളത് (KS&SSR Part II ചട്ടം 2). സ്പെഷ്യൽ റൂൾ തയ്യാറാക്കുവാൻ (ഭേദഗതി ചെയ്യുവാനും) നിലവിൽ ഒരു ലിഖിതമായ വ്യവസ്ഥ ജനറൽ റൂളിന്റെ ഭരണവകുപ്പായ ഉദ്യോഗസ്ഥ ഭരണപരിഷ്കാര വകുപ്പ് ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതേസമയം സ്പെഷ്യൽ റൂളിന്റെ ഭരണനിർവ്വഹണം നടത്തേണ്ടത് ബന്ധപ്പെട്ട ഭരണവകുപ്പുകളാണ്. ഒരു സ്പെഷ്യൽ റൂളിന്റെ ആവശ്യകത ബോധ്യമായാൽ ഭരണവകുപ്പു തീരുമാനമെടുത്ത് കരട് തയ്യാറാക്കി ജീവനക്കാരുടെ സംഘടനകളുമായി ചർച്ച ചെയ്തുകൊണ്ടും ഉദ്യോഗസ്ഥ ഭരണപരിഷ്കാര വകുപ്പ്, നിയമവകുപ്പ് എന്നിവയുമായി കൂടിയാലോചിച്ചുകൊണ്ട് സമഗ്രമായ കരട്, കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷന് അയച്ചുകൊടുത്തുകൊണ്ട് അവരുടെ അഭിപ്രായം കൂടി ആരാണത് ഉചിതതലത്തിൽ തീരുമാനമെടുത്തശേഷം പ്രസ്തുത കരട് സംസ്ഥാന നിയമസഭയുടെ സബോർഡിനേറ്റ് ലെജിസലേഷൻ കമ്മിറ്റിയുടെ സൂക്ഷ്മ പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കിക്കൊണ്ട് വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നതാണ് നടപടിക്രമം.

സൂക്ഷ്മ പരിശോധനഘട്ടം

കരട് സ്പെഷ്യൽ റൂളിന്റെ സൂക്ഷ്മപരിശോധനാ ഘട്ടത്തിലാണ് നിയമവകുപ്പിന്റെ പ്രാധാന്യവും ചുമതലയും വ്യക്തമാകുന്നത്. പരിശോധനയ്ക്ക് ലഭ്യമായിട്ടുള്ള കരട്, ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകൾക്കും KS&SSR-ലെ പൊതു വ്യവസ്ഥകൾക്കും അനുയോജ്യമായിട്ടുള്ളതാണോ എന്നതാണ് പ്രാഥമികമായി വിലയിരുത്തേണ്ടത്. ജനറൽ റൂളിലെ പൊതുവ്യവസ്ഥകളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു വ്യവസ്ഥ ചേർക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നപക്ഷം ആയതിന്റെ പ്രായോഗികതകൾ പ്രത്യേകം പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ്.

ഇത്തരത്തിൽ ഒരു പരിശോധന നടത്തുമ്പോൾ KS&SSR-ലെ നിർവ്വചനങ്ങളും വ്യവസ്ഥകളും പ്രത്യേകം ഓർമ്മിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. നിർവ്വചനങ്ങളിൽ Approved Probationer, full member, Probationer, Promotion, Direct Recruitment, By-transfer മുതലായവയ്ക്ക് പ്രത്യേകം അർത്ഥതലങ്ങളുണ്ട് (KS&SSR Part I Rule 2). ഉദാഹരണത്തിന്, ഒരു വകുപ്പിൽ മിനിസ്റ്റീരിയൽ വിഭാഗവും അതുപോലെ സാങ്കേതികവിഭാഗവും ഉള്ള പക്ഷം (ഉദാ: മോട്ടോർവാഹനവകുപ്പ്) ഇവ രണ്ടും രണ്ട് വ്യത്യസ്ത റൂളുകളാൽ നിയന്ത്രിക്കുന്നവയാകയാൽ മിനിസ്റ്റീരിയൽ ജീവനക്കാർക്ക് സാങ്കേതിക വിഭാഗത്തിലെ തസ്തികകളിലേക്ക് അവസരം ലഭ്യമാക്കുകയാണെങ്കിൽ അവയെ By-transfer നിയമനം എന്നു വേണം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുവാൻ. അതേ സമയം ഒരു സ്പെഷ്യൽ റൂളിൽ നിന്നും അതേ സ്പെഷ്യൽ റൂളിലെ ഉയർന്ന തസ്തികയിലേക്കാണ് മാറ്റം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ അതിനെ By Promotion എന്നാണ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യേണ്ടത്. സർവ്വീസുകളെ പൊതുവേ സബോർഡിനേറ്റ് സർവ്വീസ് എന്നും സ്റ്റേറ്റ് സർവ്വീസ് എന്നും രണ്ടായിട്ടാണ് വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നത് KS&SSR Part I ചട്ടം 2(15). സബോർഡിനേറ്റ് സർവ്വീസിൽ നിന്നും സ്റ്റേറ്റ് സർവ്വീസിലേക്കുള്ള പ്രമോഷനാ യാൽപോലും നിർവ്വചനങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അതിനെ By transfer എന്നാണ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യേണ്ടത്.

അതുപോലെ വിവിധ ഫീഡർ വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും ഒരു തസ്തികയിലേക്ക് നിയമനം നടത്തുവാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുമ്പോൾ ഓരോ വിഭാഗത്തിനുമുള്ള അനുപാതം പ്രത്യേകം വ്യക്തമാക്കണം. അങ്ങനെ പ്രത്യേകം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യാത്തതിടത്തോളം കൂടിയ ശമ്പളസ്കെയിലിലുള്ളവർക്ക് ആദ്യം നിയമനം ലഭ്യമാകും (KS&SSR Part II Rule 28(7)(VI)). ഒരേ ശമ്പളസ്കെയിലിലുള്ള ഫീഡർ കാറ്റഗറികളിൽ നിന്നും നിയമന തീയതി അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള കോമൺ സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിൽനിന്നും നിയമനം നൽകുവാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുമ്പോൾ അനുപാതമോ മറ്റോ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തില്ലായെങ്കിൽ പ്രസ്തുത വിഭാഗങ്ങളുടെ ഫീഡർ കാറ്റഗറിയിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള മുൻഗണനാക്രമമായിരിക്കും സ്വീകരിക്കപ്പെടുക. ഇപ്രകാരം വ്യവസ്ഥ ചെയ്യാത്തതിടത്ത് വകുപ്പിന്റെ താൽപര്യം ആയിരിക്കില്ല പലപ്പോഴും നടപ്പിലാകുന്നത്.

ചില വകുപ്പുകളുടെ പ്രത്യേകതകൾ കണക്കിലെടുത്ത് സ്ത്രീ ജീവനക്കാർക്ക് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകേണ്ടിവരും. (ഉദാ: വനിതശിശുവികസനവകുപ്പിൽ സ്ത്രീകൾക്കായുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ചില നിയമനങ്ങൾക്ക്). അത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ തുല്യയോഗ്യതയുള്ള ജീവനക്കാരിൽ ജൂനിയറായ ആൾ സീനിയറായ ആളെ മറികടക്കാതിരിക്കുന്നതിന് താത്കാലിക പ്രമോഷൻ നൽകിക്കൊണ്ട് പിന്നീട് മറ്റുള്ളവരെ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ട് റഗുലറൈസ് ചെയ്യുന്നതുൾപ്പെടെയുള്ള അനുയോജ്യമായ വ്യവസ്ഥകൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

മറ്റൊരു പ്രധാന കാര്യമായി പരിഗണിക്കേണ്ടത് പുതിയ യോഗ്യതകൾ ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോൾ നിലവിലുള്ളവർക്ക് സംരക്ഷണം നൽകുവാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്ന വേളയിലാണ്. നിലവിലുള്ളവർ യോഗ്യത നേടേണ്ടതാണോ അതോ ഇനി പ്രവേശിക്കുന്നവർക്കുമാത്രം പുതിയ യോഗ്യത ബാധകമാകുമോയെന്നത് പ്രത്യേകം പരാമർശിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. നിലവിലുള്ളവർക്ക് യോഗ്യത ബാധകമാകുന്നപക്ഷം ആ യോഗ്യത നേടുന്നതിന് മതിയായ സമയം അനുവദിക്കേണ്ടതാണ്. അത്തരക്കാരുടെ ടി സമയത്തെ സേവന വ്യവസ്ഥകൾ ജനറൽ റൂൾ പ്രകാരം സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. അതുപോലെ നിശ്ചിത പ്രായം കഴിഞ്ഞവരെ പുതിയ യോഗ്യത നേടുന്നതിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കേണ്ടതുമാണ്. ഇതു സംബന്ധിച്ച ജനറൽ റൂളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ് (KS&SSR 13A(3)). ഇതേ മാർഗ്ഗം തന്നെയാണ് പ്രൊബേഷൻ സംബന്ധിച്ചും അവലംബിക്കേണ്ടത്.

വകുപ്പുതല പരീക്ഷകൾ നിർബന്ധമാക്കുന്നപക്ഷം അവ ഏതുഗണത്തിലാണ് ഉൾപ്പെടുന്നത് എന്നതും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ്. യോഗ്യതയുടെ ഭാഗമാണെങ്കിൽ അവയെ അപ്രകാരം തന്നെ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. അല്ലാത്തപക്ഷം അനാവശ്യമായ വ്യവഹാരങ്ങൾക്ക് കാരണമാകാം. KS&SSR 13-ാം ചട്ടം പ്രത്യേകം പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണം ഇപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ടത്.

നിലവിലെ സ്പെഷ്യൽ റൂളിലെ യാതൊരു മാറ്റവും സർവ്വീസിലുള്ള ഏതെങ്കിലും വിഭാഗത്തിനെയോ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളിലെ ഏതെങ്കിലും വിഭാഗത്തിനെയോ ദോഷകരമായി ബാധിക്കാം. അനുഭവിച്ചുവന്ന ആനുകൂല്യം നഷ്ടമാകുന്നതിന്റെ പരിണിതഫലം പലപ്പോഴും കോടതി വ്യവഹാരങ്ങളിലേക്കും തത്ഫലമായി ചട്ടത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിന്റെ തടയലിലേക്കും (ചുരുങ്ങിയ കാലത്തേക്കെങ്കിലും) നയിക്കാം. ചട്ടം തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ അത് നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നവരെയും മുന്നിൽ കാണണം. ചട്ടത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്ന തീയതിയും പ്രത്യേകം പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്, പ്രത്യേകിച്ചും യോഗ്യതയിലും മറ്റും മാറ്റം വരുത്തുമ്പോൾ. ഒരു ആർജ്ജിതാവകാശം (Vested Right) മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ തിരിച്ചെടുക്കുന്നത് ഭരണഘടന നൽകുന്ന മുലികാവകാശങ്ങളായ അനുച്ഛേദം 14-ന്റെയും 21-ന്റെയും ലംഘനമാണെന്നാണ് ബഹു. സുപ്രീംകോടതി 2022-ലെ Bank Pensioners (Punjab State Cooperative Agricultural Development Bank Ltd. Vs. Registrar

Cooperative Societies 2022 SCC Online SC 28 11/01/2022) എന്ന കേസിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒരു ചട്ടത്തിന് ഒരു പ്രത്യേക പ്രാബല്യത്തീയതി നൽകിയതിന്റെ ഫലമായി ഒരു വകുപ്പിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന തസ്തികയിലേക്ക് എത്തപ്പെടേണ്ട ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പത്തുവർഷത്തോളം ഇരുന്ന അതേ തസ്തികയിൽ തന്നെ തുടരുകയും തനിക്ക് ശേഷം വന്നവർ തന്റെ മുകളിൽ പോയത് കാരണങ്ങളിലും വന്നിട്ടുള്ളത് ഓർമ്മിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. അതുപോലെ പുതിയ യോഗ്യതകൾ ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോൾ മതിയായ വ്യവസ്ഥകൾ ഏർപ്പെടുത്താത്ത പക്ഷം പരിഷ്കരിച്ചവർ അതേ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇരിക്കവേ അവരുടെ വിദ്യാർത്ഥികൾ അതേ വകുപ്പിൽ തങ്ങളുടെ മുകളിലേക്ക് പോകുന്നതും കാരണങ്ങളാലാണ്. കൂടാതെ കാലാനുസൃതമായി യോഗ്യതയിൽ മാറ്റം വരുത്താതിരിക്കുന്നത് ഉയർന്ന യോഗ്യതയുള്ളവർക്ക് Special Rules-ൽ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള പ്രത്യേക യോഗ്യത (കാലഹരണപ്പെട്ടതായാൽപ്പോലും) ഇല്ലായെന്ന കാരണത്താൽ ഉന്നത തസ്തികയിലേക്ക് ഉദ്യോഗക്കയറ്റം നൽകുന്നതിലും വിഘാതം സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം ചട്ടങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മ പരിശോധനാവേളയിൽ മുന്നിൽ കാണണം. കൂടാതെ ഫീഡർ കാറ്റഗറിയിൽ മതിയായ അംഗസംഖ്യയുണ്ടോ, റേഷ്യോ ആനുപാതികമാണോ തുടങ്ങിയവയും അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി വിധിപ്രസ്താവം വഴി മൂപ്പത് വർഷമായി (1983 മുതൽ) നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന വ്യവസ്ഥ അതായത്, ഭേദഗതി ചട്ടത്തിനു മുമ്പ് ഉണ്ടായ ഒരു ഒഴിവിൽ ഉള്ള നിയമനത്തിന് പ്രസ്തുത ഒഴിവുണ്ടായ സമയത്ത് ഉള്ള ചട്ടമാണ് ബാധകമെന്ന Y.V. Rangaiah Vs. I. Sreenivasa Rao കേസിലെ വിധിന്യായം State of Himachal Pradesh Vs. Raj Kumar എന്ന കേസിൽ ബഹു. സുപ്രീംകോടതി തന്നെ 2022-ൽ മറികടന്നതും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണ്.

ഒന്നു രണ്ടു ചെറിയ പ്രായോഗിക കാര്യങ്ങൾ ഉദാഹരണങ്ങൾ സഹിതം ചൂണ്ടിക്കാട്ടിക്കൊണ്ട് ഈ കുറിപ്പ് അവസാനിപ്പിക്കാം. സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പിനു വേണ്ടി 2010-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച ചട്ടത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ഇപ്രകാരമാണ്. (SRO 339/2010, 814/2010)

I)	<u>State Service</u>	
	<u>Category</u>	<u>Method of appointment</u>
	8. Superintendent Welfare Institution Grade-I / Deputy Superintendent-cum Headmaster Grade-I / Deputy Superintendent Grade-I, Regional Dowry Prohibition Officer	Appointment by transfer from the categories of:- (i) Superintendent Welfare Grade-II (ii) Deputy Superintendent -cum-Head Master Grade-II (iii) Deputy Superintendent Grade-II (iv) Social Scientist.....

Subordinate Service

<u>Category</u>	<u>Method of appointment</u>
2. Deputy Superintendent-cum-Head Master Grade-II	By promotion from Category 5.
.....	
5. Superintendent Welfare Institution Grade-II	1. By Transfer appointment from Category 12. 2. ....

II) **Subordinate Service**

<u>Category</u>	<u>Method of appointment</u>
12. Superintendent Welfare Institution Grade-III / Inspector (Child Welfare) (Scale of Pay- 41300-87000)	1. .... 2. .... 3. .... 4. By promotion from categories 29 Care Taker (Male) and 30 Care Taker (Female)
13. Supervisor, Integrated Child Development Service (Scale of Pay-37400-79000)	1. By promotion of persons from categories 17, 18, 19, 28, 30, 31 and 32.

ഇതിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ആദ്യ കേസ് (I) പരിശോധിച്ചാൽ Subordinate Service-ലെ category 5 ആയ Superintendent Grade II പ്രസ്തുത സർവ്വീസിലെ Promotion തസ്തികയായ Category 2 Deputy Superintendent-ന്റെ ഫീഡർ കാറ്റഗറിയാണ് (Non Gazetted). ടി category 5 തന്നെ State Service (Gazetted Category 8)-ന്റെയും By-transfer-ലേക്കുള്ള feeder category-യും ആണ്. ഒരു തസ്തിക വ്യത്യസ്ത ശമ്പള സ്കെയിലും വ്യത്യസ്ത ചട്ടങ്ങളിലുമുള്ള രണ്ടു തസ്തികകളുടെ ഫീഡർ കാറ്റഗറി ആകുന്നു. KS&SSR ചട്ടം 28(a)(i) പ്രകാരം പ്രൊബേഷൻ പൂർത്തീകരണം യാതൊരു പ്രൊമോഷൻ/Bytransfer-ന്റെയും അടിസ്ഥാന ഘടകമാണ്. സൂചിപ്പിച്ച വിഷയത്തിൽ ആദ്യം ഒരു ഒഴിവുണ്ടാകുന്നത് Subordinate Service-ലെ category 2-ൽ ആണെങ്കിൽ

category 5-ൽ ഉള്ള ഏറ്റവും സീനിയറായ ആളെ പ്രമോട്ട് ചെയ്ത് നിയമിക്കണം. തൊട്ടടുത്ത മാസം State Services category 8-ൽ ഒരു ഒഴിവുണ്ടാകുന്ന പക്ഷം ടിയാന്റെ തൊട്ടു ജൂനിയറായ ആളെ അതിലേക്ക് നിയമിക്കാം. അതായത് ഒരു സീനിയോറിറ്റി ലിസ്റ്റിലെ ഏറ്റവും സീനിയറായ ആൾ ആദ്യം ഒഴിവുണ്ടായി എന്ന കാരണത്താൽ താരതമ്യേന താഴ്ന്ന തസ്തികയിൽ നിയമിതനാകുമ്പോൾ പിന്നീടാണ് ഒഴിവുണ്ടായതെന്ന കാരണത്താൽ ടിയാന്റെ ജൂനിയറിന് ഉയർന്ന തസ്തികയിൽ നിയമനം ലഭിക്കും. ഇപ്രകാരമുള്ള ഭാഗ്യ പരീക്ഷണത്തിനും വിവേചനത്തിനും Special Rules-നെ വിട്ടുകൊടുക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. ഇതിൽ മറ്റൊന്നെങ്കിലും താത്പര്യം കൂടി കലർന്നാലുള്ള അവസ്ഥ ഊഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ?

രണ്ടാമതായി (II) സൂചിപ്പിച്ച വിഷയത്തിൽ Subordinate Service Category 29 (Care-taker Male), Category 30 (Care taker Female)-ഉം (രണ്ടിന്റെയും ശമ്പള സ്കെയിൽ 27900-63700) Category 12 Superintendent Grade II-ന്റെ (Scale of Pay 41300-87000) Feeder Category ആണ്. അതേസമയം തന്നെ Category 30 Female Caretaker, Category 13 Supervisor-ന്റെയും (Scale of Pay 37400-79000) feeder category ആണ്.

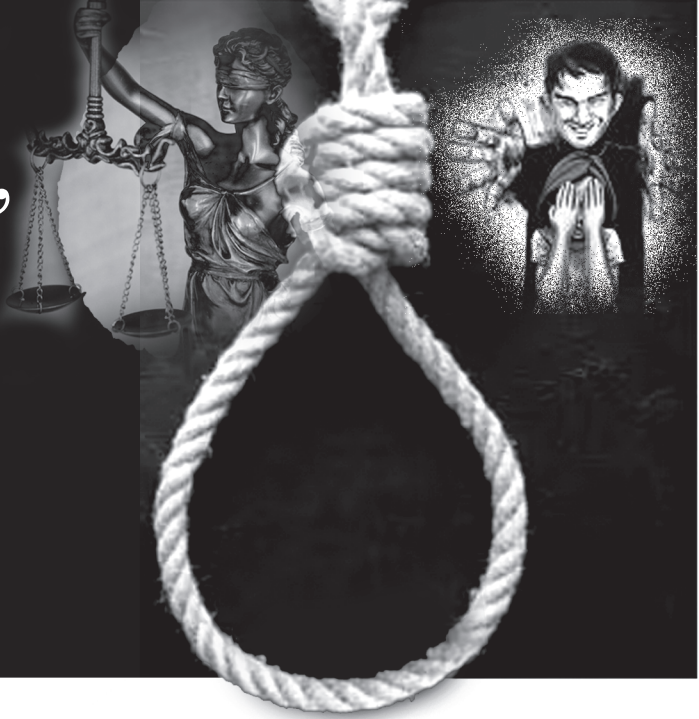
ഇവിടെ ശമ്പള സ്കെയിൽ കൂടി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ശമ്പള പരിഷ്കരണ ഉത്തരവ് പ്രകാരം Entry Cadre-ൽ നിന്നും ഒരു നിശ്ചിത കാലത്തിനുള്ളിൽ പ്രൊമോഷൻ ലഭിക്കാതിരുന്നാൽ പ്രൊമോഷൻ തസ്തികയിലെ ശമ്പള സ്കെയിലിലേക്ക് ഗ്രേഡ് പ്രമോഷൻ നൽകേണ്ടതുണ്ട്. അതിലേക്ക് ഒരേ ശമ്പള സ്കെയിലുള്ള തസ്തികയിൽ ജോലി നോക്കുന്നവരെ രണ്ടു വ്യത്യസ്ത ശമ്പള സ്കെയിലിലുള്ള തസ്തികകളിലെ ഫീഡർ കാറ്റഗറിയിലായി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ഇതിൽ ഏത് തസ്തികയിലെ സ്കെയിലിൽ ഗ്രേഡ് നൽകണമെന്നത് ചട്ടം നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നവരെ ആശയക്കുഴപ്പത്തിലാക്കും. ഉയർന്ന സ്കെയിൽ നൽകിയാൽ സർക്കാരിനു നഷ്ടവും താഴ്ന്നതാണെങ്കിൽ ജീവനക്കാരന് നഷ്ടവും സംഭവിക്കാം. ഇതെല്ലാം ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

മുൻപ് പറഞ്ഞതുപോലെ ഏതെങ്കിലും വിഭാഗം അനുഭവിച്ചുവന്ന അവകാശങ്ങളിൽ സ്പർശിക്കാതെ സ്പെഷ്യൽ റൂളോ ഭേദഗതിയോ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ കഴിയില്ല. എന്നാൽ അപ്രകാരമുണ്ടാകുന്ന കഷ്ടനഷ്ടങ്ങൾ പരമാവധി ലഘൂകരിക്കുന്നതിലാണ് വിജയം കാണേണ്ടത്. അതാണ് സംതൃപ്തമായ ഒരു സിവിൽ സർവ്വീസിന്റെ മൂലധനം.

“അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവം”

ദിപിൻറോയ്
അസിസ്റ്റന്റ് ലീഗൽ ഓഫീസർ
നിയമവകുപ്പ്.

ഇന്ത്യയിൽ, വധശിക്ഷ ഒരു ശിക്ഷാരീതി എന്ന നിലയിൽ ക്രിമിനൽ നീതി നിർവ്വഹണ സംവിധാനത്തിന്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകമാണോ എന്നത് സംബന്ധിച്ച ചർച്ചകൾക്ക് പതിറ്റാണ്ടുകൾ പഴക്കമുണ്ട്. ചരിത്രപരമായി, ലോകത്തിന്റെ മിക്കവാറും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിലും വധശിക്ഷ ഒരു ശിക്ഷാരീതിയായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, നിലവിൽ ലോകത്തിലെ എഴുപത് ശതമാനത്തിലധികം രാജ്യങ്ങൾ നിയമത്തിലോ പ്രയോഗത്തിലോ വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കിയിട്ടുണ്ട് എന്നതാണ് വസ്തുത. ഒരു ആധുനിക ജനാധിപത്യത്തിൽ, ക്രിമിനൽ നീതിന്യായവ്യവസ്ഥയിലെ ശിക്ഷാരീതി Retribution Method-ൽ നിന്ന് Reformation Method-ലേക്ക് മാറുകയും വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കാനുള്ള ആഹ്വാനങ്ങൾ 21-ാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ജനാധിപത്യ സമൂഹത്തിൽ കൂടുതൽ കരുത്താർജ്ജിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള പശ്ചാത്തലത്തിൽ ‘അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായ’ കേസുകളിൽ മാത്രം വധശിക്ഷ എന്ന തത്വത്തെ അനുകൂലിച്ചും പ്രതികൂലിച്ചുമുള്ള ചർച്ചകൾക്ക് ഇന്ത്യയുടെ പൊതുസമൂഹവും നീതിന്യായവ്യവസ്ഥയും ഇന്നും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

ഭരണഘടനാ അസംബ്ലിയുടെ ചർച്ചകളിൽ, ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ പ്രധാന ശില്പിയായ ഡോ. ബി. ആർ. അംബേദ്കർ വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കുന്നതിനെ വ്യക്തിപരമായി അനുകൂലിച്ചു. രാജ്യത്തെ പ്രധാന ശിക്ഷാനിയമമായ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിലും മറ്റു ചില നിയമങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള ചില കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കും നിയമപരമായി നൽകാവുന്ന പരമാവധി ശിക്ഷയാണ് വധശിക്ഷ.

1973-ലെ ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയുടെ 354(5) വകുപ്പ് പ്രകാരം 'മരിക്കുന്നതു വരെ തൂക്കിലേറ്റുക' എന്നതാണ് പ്രാഥമിക വധശിക്ഷാ രീതിയായി കണക്കാക്കുന്നത്. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിത, ഇന്ത്യൻ പീനൽ കോഡ് എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ കൊളോണിയൽ ഗവൺമെന്റ് നടപ്പിലാക്കിയ നിരവധി നിയമങ്ങൾ മാറ്റങ്ങളോടെ ഇന്ത്യ നിലനിർത്തി. വധശിക്ഷ ഉൾപ്പെടെയുള്ള അഞ്ച് ശിക്ഷകളാണ് ഇന്ത്യൻ പീനൽ കോഡിൽ ഇപ്പോഴുള്ളത്. ഇന്ത്യൻ പീനൽ കോഡ് പ്രകാരം, കൊലപാതകം (വകുപ്പ് 302), ബലാത്സംഗം (വകുപ്പ് 375), രാജ്യത്തിനെതിരെ യുദ്ധം ചെയ്യൽ (വകുപ്പ് 121), മോചനദ്രവ്യത്തിനായി തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകൽ (വകുപ്പ് 364എ) തുടങ്ങി പന്ത്രണ്ട് വ്യത്യസ്ത കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് വധശിക്ഷ നൽകാവുന്നതാണ്. വധശിക്ഷ നടപ്പിലാക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച വിശദാംശങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ട 262-ാമത് നിയമകമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം എയർഫോഴ്സ് ആക്റ്റ്, 1950, പട്ടികജാതി പട്ടികഗോത്രങ്ങളും (അതിക്രമങ്ങൾ തടയൽ) ആക്റ്റ്, 1989, നിയമ വിരുദ്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ (നിവാരണം) ആക്റ്റ്, 1967 തുടങ്ങി വധശിക്ഷ ലഭിക്കാവുന്ന 22-നിയമങ്ങൾ രാജ്യത്തുണ്ട് എന്നാണ് കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളത്. (Law Commission of India, Report No.262 on Death Penalty, August 2015)

വധശിക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിരവധി കേസുകളിൽ ബഹു.സുപ്രീം കോടതി പലതരത്തിലുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും മാനദണ്ഡങ്ങളും പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പ്രസക്തമായ ചുരുക്കം ചില കേസുകളുടെ സംക്ഷിപ്തം പരിശോധിക്കാം. ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷ 'അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായ' കേസുകളിൽ മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. **Bacchan v. State of Punjab ((1980) 2 SCC 684)** എന്ന കേസിലാണ് അഞ്ചംഗ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വധശിക്ഷ നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ 'അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവം' എന്ന തത്വം രൂപപ്പെടുത്തിയത്. പ്രസ്തുത ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നാലിൽ ഒന്ന് ഭൂരിപക്ഷത്തിൽ വധശിക്ഷയുടെ ഭരണഘടനാസാധുത ശരിവയ്ക്കുകയും അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായ കേസുകളിൽ മാത്രമേ വധശിക്ഷ നൽകാവൂ എന്ന് വിധിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിൽ അംഗമായിരുന്ന ജസ്റ്റിസ് പി. എൻ. ഭഗവതി വധശിക്ഷ നൽകുന്നതിനെ എതിർത്തു കൊണ്ട് വിധോജനക്കുറിപ്പ് രേഖപ്പെടുത്തുകയും വധശിക്ഷ എന്നത് ഒരാളുടെ ജീവിക്കാനുള്ള അവകാശത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതാണെന്നും ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധമാണെന്നും പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷയുടെ ഭരണഘടനാസാധുത ആദ്യമായി ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടത് **Jagmohan Singh v. State of U.P, 1973 AIR 947, 1973 SCR (2) 541** എന്ന കേസിലാണ്. വധശിക്ഷ വിധിക്കുന്നതിന് ന്യായാധിപന്മാർക്കുള്ള അനിയന്ത്രിതവും മാർഗനിർദ്ദേശമില്ലാത്തതുമായ ഏകപക്ഷീയമായ വിവേചനാധികാരം ആർട്ടിക്കിൾ 14, 21 എന്നിവയുടെ ലംഘനമാണെന്ന് ഹർജിക്കാരൻ വാദിച്ചു. പക്ഷേ, ഇന്ത്യയുടെ

പരമോന്നത നീതിപീഠം ഈ ന്യായവാദം അംഗീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുകയും വധശിക്ഷ ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധമാണെന്ന് വിധിക്കുന്നതിന് യുക്തിസഹമായ അടിസ്ഥാനമില്ലെന്ന് പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു.

Machhi Singh and others v. State of Rajasthan (A.I.R. 1983 S.C. 625) എന്ന കേസിൽ ഒരു കൊലപാതകം 'അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായ' വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുമോ എന്ന് വിലയിരുത്തുന്നതിനായി ചില മാനദണ്ഡങ്ങൾ സുപ്രീം കോടതി രൂപപ്പെടുത്തി. അതായത്, കൊലപാതകം നടത്തിയ രീതി, അത് സമൂഹത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ അങ്ങേയറ്റത്തെ രോഷം, കൊലപാതകത്തിന്റെ സ്വഭാവം അതോടൊപ്പം കൊലപാതകത്തിനുള്ള പ്രേരണ, കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ സാമൂഹികപരമായി വെറുപ്പുള്ളവാക്കുന്ന സ്വഭാവം, കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി, ഇരയുടെ വ്യക്തിത്വം എന്നിവ കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. ഈ കേസിൽ വധശിക്ഷയുടെ വ്യക്തിഗതവും എന്നാൽ തത്യാധിഷ്ഠിതവുമായ ശിക്ഷാവിധി സുപ്രീം കോടതി അംഗീകരിക്കുകയും ഊന്നിപ്പറയുകയും ചെയ്തു. **Prajeet Kumar Singh v. State of Bihar, Appeal (Crl.) 1621 of 2007 (SC)**. എന്ന കേസിൽ, 'അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവം' എന്നതിന് ഒരു വ്യക്തമായ നിർവചനം നൽകാൻ ബഹു.സുപ്രീം കോടതി ശ്രമിച്ചു. സമൂഹത്തിൽ തീവ്രവും അങ്ങേയറ്റം രോഷവും ഉണർത്തുന്ന തരത്തിൽ ഏറ്റവും ക്രൂരവും വിചിത്രവും പൈശാചികവും കലാപകരവും അപലപനീയവുമായ രീതിയിൽ ഒരു കൊലപാതകം നടക്കുമ്പോൾ അതിനെ 'അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായി' കണക്കാക്കേണ്ടതാണെന്നു കോടതി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

തുക്കിലേറ്റുക എന്നത് റോമൻ നിയമം, ആംഗ്ലോ-സാക്സൺ നിയമം, ഇംഗ്ലീഷ് നിയമം, ഫ്രഞ്ച് നിയമം, ജർമ്മൻ നിയമം എന്നിവയുടെ ഭാഗമായ ഒരു പുരാതന വധശിക്ഷാ രീതിയാണ്. 1983-സെപ്റ്റംബറിലെ **Deena @ Deena Dayal etc vs Union Of India And Others (1983 AIR 1155, 1984 SCR (1)11** എന്ന കേസിൽ, ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയുടെ 354(5) വകുപ്പ് പ്രകാരം തുക്കിലേറ്റുന്നത് പ്രാകൃതവും മനുഷ്യത്വരഹിതവുമാണെന്നും അതുവഴി ജീവിക്കാനുള്ള അവകാശത്തെ ഹനിക്കുന്നതാണെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി തുക്കിലേറ്റലിന്റെ ഭരണഘടനാ സാധുത ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ചരിത്രപരമായ ചില വസ്തുതകളും നിയമകമ്മീഷന്റെ വിവിധ റിപ്പോർട്ടുകളും കോടതി ചർച്ച ചെയ്യുകയും തുക്കിക്കൊല്ലുന്നത് ന്യായവും നീതിയുക്തവുമായ നടപടിക്രമമാണെന്നും ഭരണഘടനാപരമാണെന്നും വിധിച്ചു. തുക്കിക്കൊല്ലലിനു പുറമേ, ഇന്ത്യൻ നിയമപ്രകാരം അനുവദനീയമായ മറ്റൊരു വധശിക്ഷാരീതി വെടിവെച്ചുകൊല്ലുക എന്നതാണ്. ഇത് ആർമി ആക്റ്റ്, നേവി ആക്റ്റ്, എയർഫോഴ്സ് ആക്റ്റ് എന്നിവ പ്രകാരം നൽകിയിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ആക്റ്റുകൾ പ്രകാരം തുക്കിക്കൊല്ലുകയോ വെടിവെക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന രീതി കോർട്ട് മാർഷലിന്റെ വിവേചനാധികാരത്തിലാണ്.

2023 മാർച്ച് 21-നു ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് ഡി. വൈ ചന്ദ്രചൂഡ് അധ്യക്ഷനായ മൂന്നംഗ ബെഞ്ച് **Sundar @ Sundarajan vs State (2023 Live Law (SC) 217)** (ഏഴു വയസായ കുട്ടിയെ മോചനദ്രവ്യം ആവശ്യപ്പെട്ടു തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി കൊലപ്പെടുത്തിയ കേസ്) എന്ന കേസ് പരിഗണിക്കവേ, കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ ഗുരുതരമായ സ്വഭാവം കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ട് മാത്രമല്ല, ഒരു കുറ്റവാളിയിൽ നവീകരണത്തിനുള്ള (Reformation) സാധ്യത ഒട്ടും ഇല്ല എന്നതും ‘അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവ്വം’ എന്ന തത്വം പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു കണക്കിലെടുക്കണമെന്ന് കോടതി നിർദ്ദേശിച്ചു.

വധശിക്ഷ നൽകുന്നതിൽ ‘അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവ്വം’ എന്ന തത്വം പാലിക്കണമെന്നുള്ള നിർദ്ദേശം സുപ്രീം കോടതി നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഇന്ത്യയിലെ വിവിധ കോടതികൾ കുറ്റവാളികൾക്ക് വധശിക്ഷ നൽകുന്നതിൽ ഒരു കുറവും വരുത്തിയിട്ടില്ല എന്ന് ഏറ്റവും പുതിയ കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. 2022-ൽ National Law University പുറത്തിറക്കിയ “Death Penalty In India, Annual Statistics Report പ്രകാരം 2022-ൽ മാത്രം ഇന്ത്യയിലെ വിവിധ കോടതികൾ 165 പേരെ വധശിക്ഷക്ക് വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടിനിടെ ഏറ്റവും കൂടുതൽ പേരെ വധശിക്ഷയ്ക്കു വിധിച്ചതിനും 2022 സാക്ഷ്യം വഹിച്ചു. 2022 ഡിസംബർ 31 വരെയുള്ള റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം 539 പേർ വധശിക്ഷ കാത്ത് വിവിധ ജയിലുകളിൽ കിടക്കുന്നുണ്ട്. ഉത്തർപ്രദേശിലാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പേരുള്ളത്, 100 പേർ. കേരളത്തിൽ 20 പേരാണുള്ളത്. കേരളത്തിൽ ഇതുവരെ 26 പേരെ തൂക്കിലേറ്റിയിട്ടുണ്ട്. റിപ്പർ ചന്ദ്രനെന്ദ്ര കുറ്റവാളിയെയാണ് 1991-ൽ കണ്ണൂർ സെൻട്രൽ ജയിലിൽ വച്ച് അവസാനമായി തൂക്കിലേറ്റിയത്.

2015-ൽ പുറത്ത് വന്ന 262-ാം മത് LAW COMMISSION REPORT പ്രകാരം തീവ്രവാദവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകളിൽ ഒഴികെ മറ്റു കേസുകളിൽ വധശിക്ഷ ഒഴിവാക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശം മുന്നോട്ടുവെച്ചു. വധശിക്ഷ എന്നത് ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധവും ആർട്ടിക്കിൾ 14, 21 എന്നിവയുടെ ലംഘനവുമാണ് എന്നാണ് പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ടിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളത്. പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ട് പുറത്തു വന്നതോടുകൂടി ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷ ഒരു ശിക്ഷാശീതി എന്ന നിലയിൽ തുടരണോ എന്നത് സംബന്ധിച്ച ചർച്ചകൾക്ക് കൂടുതൽ പ്രചാരം ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. ഇതിനെത്തുടർന്ന് കേന്ദ്ര ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയം വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് സംസ്ഥാനങ്ങളോട് അഭിപ്രായം ചോദിക്കുകയും അഭിപ്രായം അറിയിച്ച 14 സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ 2 സംസ്ഥാനങ്ങൾ മാത്രം വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കുന്നതിനെ പിന്തുണയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ബാക്കി 12 സംസ്ഥാനങ്ങളും ക്രൂരവും ഹീനവുമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കാൻ വധശിക്ഷ അനിവാര്യമാണെന്ന് വിലയിരുത്തി.

ലോകത്തിൽ നൂറിലധികം രാജ്യങ്ങൾ വധശിക്ഷ നിർത്തലാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആനസ്റ്റി ഇൻറർനാഷണൽ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം ഇന്ത്യ, അമേരിക്ക, ജപ്പാൻ, ചൈന, സൗദി അറേബ്യ, ഇറാൻ, ഇറാഖ് തുടങ്ങി 55 രാജ്യങ്ങൾ ഇനിയും വധശിക്ഷ

നിർത്തലാക്കുന്നതിനെ പിന്തുണച്ചിട്ടില്ല. 2021-ലും 2022-ലും U. N. GENERAL ASSEMBLY-യും U.N. HUMAN RIGHTS COUNCIL-ലും വധശിക്ഷയ്ക്കു മോദൊട്ടോറിയം പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ഒരു കരട് പ്രമേയം കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ 125 രാജ്യങ്ങൾ പിന്താങ്ങിയെങ്കിലും ഇന്ത്യ അതിനെ എതിർക്കുകയാണുണ്ടായത്. വധശിക്ഷ നിലവിലുള്ള മറ്റു രാജ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷ നടപ്പിലാക്കുന്നത് വളരെ കുറവാണ്. 2000-നു ശേഷം 8 പേരുടെ വധശിക്ഷ മാത്രമേ ഇന്ത്യ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളൂ. 1947-ൽ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചതിനുശേഷം ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷക്ക് വിധേയരാക്കപ്പെട്ട ആളുകളുടെ എണ്ണം തർക്കവിഷയമാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു ശേഷം 174 പേരെ മാത്രമേ തൂക്കിലേറ്റിയിട്ടുള്ളൂവെന്ന് ഔദ്യോഗിക സ്മിതിവിവരക്കണക്കുകൾ അവകാശപ്പെടുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, മറ്റ് സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്ന് ലഭ്യമായ വിവരങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് സർക്കാർ ഔദ്യോഗിക കണക്കുകൾ തെറ്റാണെന്നും ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷ നടപ്പാക്കിയവരുടെ യഥാർത്ഥ എണ്ണം ആയിരക്കണക്കിന് വരയാകാം എന്നുമാണ്. പീപ്പിൾസ് യൂണിയൻ ഫോർ ഡെമോക്രാറ്റിക് റൈറ്റ്സ് (PUDDR) നടത്തിയ ഗവേഷണം പറയുന്നത് 1953-മുതൽ 1963-വരെയുള്ള ദശകത്തിൽ മാത്രം 16 സംസ്ഥാനങ്ങളിലായി 1,422 വധശിക്ഷകളുടെ സർക്കാർ രേഖകൾ കണ്ടെത്തി എന്നാണ്. PUDDR ഈ വിവരങ്ങൾ 1967-ലെ നാലാമത്തെ നിയമ കമ്മീഷന്റെ 35-ാം റിപ്പോർട്ടിന്റെ അനുബന്ധത്തിൽ കണ്ടെത്തിയ രേഖകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് തയ്യാറാക്കിയത്. ഡൽഹി നാഷണൽ ലോ യൂണിവേഴ്സിറ്റി 1947-മുതൽ ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷയ്ക്ക് വിധേയരായ ആളുകളുടെ ഒരു ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കുകയും, കുറഞ്ഞത് 752 വ്യക്തികളെയെങ്കിലും ഇതുവരെ വധിച്ചതായി കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട് .

1947 സെപ്തംബർ 9-ന് ജബൽപൂർ സെൻട്രൽ ജയിലിൽ വെച്ച് തൂക്കിലേറ്റപ്പെട്ട രഘുരാജ് സിംഗ് റാഷയാണ് സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി വധിക്കപ്പെട്ട വ്യക്തിയെന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. നിർഭയ കേസുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2020 മാർച്ച് 20-ന് തൂക്കിലേറ്റപ്പെട്ട അക്ഷയ് താക്കൂർ, മുകേഷ് സിംഗ്, പവൻ ഗുപ്ത, വിനയ് ശർമ്മ എന്നിവരാണ് ഇന്ത്യയിൽ അവസാനമായി വധശിക്ഷയ്ക്ക് വിധേയരാക്കിയത്. 1955 ജനുവരി 3-ന് തിഹാർ ജയിലിൽ വെച്ച് തൂക്കിലേറ്റപ്പെട്ട രത്തൻ ബായ് ജെയിൻ, സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിൽ വധശിക്ഷയ്ക്ക് വിധേയരായ ആദ്യ വനിതയായി കരുതപ്പെടുന്നു.

2017 ഒക്ടോബറിൽ **ഋഷി മൽഹോത്ര Vs യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ** എന്ന കേസിൽ അഭിഭാഷകനായ ഋഷി മൽഹോത്ര തൂക്കിക്കൊല്ലുക എന്ന വധശിക്ഷാഭീതി ഒരു റിട്ട് ഹർജി മുഖേന ചോദ്യം ചെയ്യുകയും, ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയുടെ 354 (5)-ാം വകുപ്പ് പ്രാകൃതവും മനുഷ്യത്വരഹിതവും ക്രൂരവും അപരിഷ്കൃതവും മാണെന്നും വധശിക്ഷ നടപ്പാക്കാൻ കൂടുതൽ മാന്യവും വേദനരഹിതവുമായ മാർഗങ്ങൾ, അതായത്, മാരകമായ രീതിയിൽ മരുന്ന് കുത്തിവെച്ചു കൊലപ്പെടുത്തൽ, വൈദ്യുതാഘാതമേൽപ്പിക്കൽ, തുടങ്ങി നൂതന മാർഗ്ഗങ്ങൾ തേടണമെന്നും

ആവശ്യപ്പെട്ടു. 2015-ലെ നിയമ കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ടിൽ തുക്കിക്കൊല്ലുക എന്ന ശിക്ഷാശീതിക്ക് പകരം കൂടുതൽ നൂതനമായ വധശിക്ഷകളിലേക്കുള്ള മാറ്റം ഇന്ത്യയിൽ നടത്തണമെന്ന് പ്രസ്താവിച്ചു. ഇത് സംബന്ധിച്ച് ബഹു. സുപ്രീംകോടതി കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ അഭിപ്രായം തേടിയിട്ടുണ്ട്. തുക്കിക്കൊല്ലുക എന്നതിന് പകരം 'പ്രതി മരിക്കുന്നതുവരെ മാതൃകമായ കുത്തിവയ്പ്പ് ("Lethal Injection") നൽകുന്നതിനായി ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമസംഹിതയുടെ 354(5)-ാം വകുപ്പ് ഭേദഗതി ചെയ്യണമെന്ന് നിയമ കമ്മീഷൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരുന്നു. കൊലപാതകമുൾപ്പെടെയുള്ള കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ തടയുന്നതിന് ധാരാളം നിയമങ്ങളും ശിക്ഷാശീതികളും കോടതി സംവിധാനങ്ങളും നിലവിലുള്ള രാജ്യമാണ് ഇന്ത്യ. എന്നിരുന്നാലും രാജ്യത്ത് കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെയും കുറ്റവാളികളുടെയും എണ്ണം ഓരോ ദിവസവും കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്ന് പഠനങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചുവരുന്നതിന് കാരണം ശിക്ഷകൾ പര്യാപ്തമല്ലാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും അതല്ലാ കർശന ശിക്ഷകൾ നൽകിയാലും കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ എണ്ണം കുറയ്ക്കാൻ കഴിയില്ല എന്നും വാദിക്കുന്നവരുമുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ ഇന്ത്യയിൽ അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവം എന്ന തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലേക്കിലും വധശിക്ഷ പോലുള്ള ശിക്ഷാശീതികൾ നിലനിർത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ് എന്ന് ഇതു സംബന്ധിച്ച് പുറത്തുവന്നിട്ടുള്ള വിവിധ കോടതിവിധികൾ പരിശോധിച്ചാൽ മനസ്സിലാകും. ഇന്ത്യയിലെ നിയമസംവിധാനങ്ങൾ സാവധാനത്തിലാണെങ്കിലും സ്വയം പരിഷ്കരണത്തിന് വിധേയമാകുന്നുണ്ട് എന്ന് വേണം കരുതാൻ. വരും കാലങ്ങളിൽ അതിനു കൂടുതൽ വേഗത കൈവരും എന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കാം.

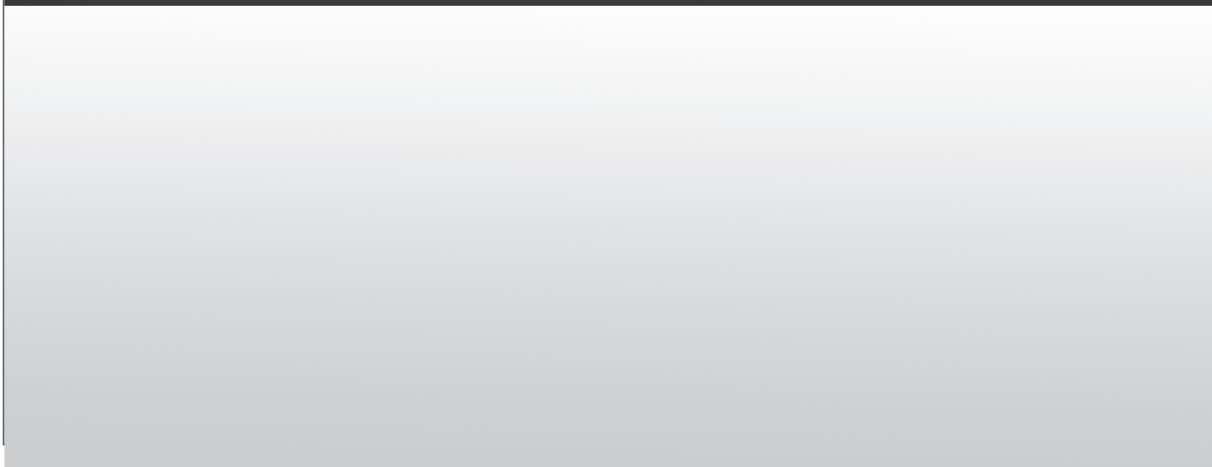

**നിയമ സൂക്തങ്ങൾ
(ലീഗൽ മാക്സിമുകൾ)**

- 1) Occupantis flunt derelicta:-
ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കൾ ലഭിക്കുന്നവന്റേത് (കൈവശക്കാരന്റേത്)
ആയിത്തീരും
(Things abandoned become the property of the occupant)

- 2) Qui approbat non reprobat:-
ആർക്കും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് നിരാകരിക്കാനാകില്ല
(അംഗീകരിക്കുന്നയാൾക്ക് നിരാകരിക്കാനാകില്ല)
(One who approbates cannot reprobate)

- 3) Dolo malo pactumse non servaturum :-
ചതിയിലൂടെ ഉണ്ടാക്കിയ ഉടമ്പടി നിലനിൽക്കില്ല.
(An agreement vitiated by fraud cannot stand).

- 4) Applicatio est vita regulae :-
പ്രയോഗമാണ് നിയമത്തിന്റെ ജീവൻ
(Application is the life of an Act)

- 5) Cessante causa, cessat effectus:-
കാരണം ഇല്ലാതായാൽ ഫലവും ഇല്ലാതാവും
(The cause ceases, the effect ceases)

- 6) Confessio facta in iudicio omini probatione major est:-
കോടതി മുമ്പാകെ നടത്തുന്ന കുറ്റസമ്മതം മറ്റെന്തിനേക്കാളും വലിയ
തെളിവാണ്.
(A confession made in court is a greater proof than any other evidence)

നിയമപദപരിചയം
LEGAL TERMINOLOGY

നിയമപദപരിചയം

Quid pro quo agreement	-	പകരത്തിന് പകരം വ്യവസ്ഥയുള്ള കരാർ
Re examination	-	പുനർവിസ്താരം
Cross examination	-	എതിർവിസ്താരം
Rule of law	-	നിയമവാഴ്ച
ins and outs	-	എല്ലാ വിവരങ്ങളും
Scheduled time	-	സൂചിത സമയം
Recess of Parliament	-	പാർലമെന്റിന്റെ ഒഴിവുകാലം
Dissenting Vote	-	എതിർവോട്ട്
Quinquennial	-	പഞ്ചവാർഷികം
Public odium	-	ജനരോഷം
Siege	-	ഉപരോധം
Larceny	-	മോഷണം
Lawsuit	-	സിവിൽ വ്യവഹാരം
Leave of court	-	കോടതിയുടെ അനുമതി
Locus standi	-	വ്യവഹാര നടപടികൾ സീകരിക്കുവാനുള്ള അവകാശം
Ad curium	-	കോടതി മുമ്പാകെ

(ഉദ്യോഗസ്ഥഭരണപരിഷ്കാര (ഔദ്യോഗികഭാഷ) വകുപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ലിപിപരിഷ്കരണ കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ നിന്ന്)

അകമ്പടി
 അക്കാദമി
 അക്കാണ്ടൻ്റ്
 അക്കാണ്ടൻ്റ് ജനറൽ
 അക്കാണ്ട്
 അക്കാണ്ട്സ് ഓഫീസർ
 അക്ലിഷ്യം
 അക്വേറിയം
 അഖിലേന്ത്യാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
 അഷിലേന്ത്യാ സർവീസ്
 അംഗപരിമിതർ
 അങ്കണവാടി

അനുചേരദം
 അനുധാവനം (പിന്നാലെയുള്ള ഓട്ടം)
 അനുപേക്ഷണീയം
 അനുഭവസ്ഥൻ
 അനുയാത്ര
 അനുരഞ്ജനം
 അനുശാസനം
 അനുഷ്ഠാനം
 അനുസ്യുതം
 അനുസ്യുതം
 അനൈച്ഛികം
 അനൗൺസർ

അങ്ങനെ	അന്തഃകരണം
അച്ഛതം	അന്തഃപുരം
അജണ്ട	അന്തഃരംഗം
അജ്ഞത	അന്തഃശ്ചരിത്രം
അത്ജലി	അന്തഃസംഘർഷം
അടിമത്തം	അന്യത്ര
അടിയന്തരം (പെട്ടെന്ന്)	അപകർഷബോധം
അടിയന്തരപ്രമേയം	അപനിർമ്മാണം
അടിയന്തരാവസ്ഥ	അപരാധം
അടിയന്തിരം (ചടങ്ങി)	അപാകം/അപാകത
അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി	അപൂർവ്വം
അഡ്ജൂട്ടന്റ് ജനറൽ	അപേക്ഷത്തീയതി
അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ ജനറൽ	
അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ	അപ്പീലധികാരി
അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ട്രിബ്യൂണൽ	അപ്പീൽ
അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ഓഫീസർ	അപ്പീൽ മെമ്മോറാണ്ടം
അഡ്മിഷൻ	അപ്പീൽക്കോടതി
അഡ്മിറൽ	അപ്രന്റീസ്
അഡ്വക്കേറ്റ്	അഫിലിയേഷൻ
അഡ്വാനസ്	അഭിപ്രായൈക്യം
അഡ്ഹോക്ക്	അഭിഭാഷക
അഡ്ഹോക്ക് കമ്മിറ്റി	അഭിഭാഷകൻ
അഡ്ഹോക്ക് ജഡ്ജി	അഭിവാഞ്ചര
അണ്ഡായുധം	അഭിവൃദ്ധി
അതതു കാലം	അഭീഷ്ടം
അതത്	അഭ്യർഥന
അതിഥി	അഭ്യർഥിക്കുക
അതിലേക്ക്	അഭ്യസ്തൻ
അത്ലറ്റിക്	അഭ്യസ്തവിദ്യൻ
അട്ടിവസം	അമിക്കസ് ക്യൂറി
അട്ഭുതം	അമ്പത്
അദ്വൈതം	അയയ്ക്കുക
അധഃകരം	അയിത്തോച്ചാടനം
അധഃകരണം	അർണ്ണവം
അധഃകൃതൻ	അർഥം
അധഃഖനനം	അർഥകല്പന
അധഃപതനം	അർഥക്ലേശം

അധികമാകുക (കൂടുതലാകുക)	അർഥഭേദം
അധികരിക്കുക	
(അടിസ്ഥാനമാക്കുക. ആസ്പദമാക്കുക)	അർധം (പകുതി)
അധിഷ്ഠിതം	അർബുദം
അധോഗതി	അലംഘ്യം
അധ്യക്ഷ	അല്പം
അധ്യക്ഷത	അല്പായുസ്സ്
അധ്യക്ഷൻ	അല്ലെങ്കിൽ
അധ്യയനം	അവധി
അധ്യയനകാലം	അവശ്യം
അധ്യയനക്കുറിപ്പ്	അവാർഡ്
അധ്യയനവർഷം	അവാസ്തവം
അധ്യാപകൻ	അംശദായം
അധ്യാപിക	അഷ്ടപദി
അധ്യായം	അസന്ദിഗ്ധം
അധ്യാനം	അസാധ്യം
അധ്യാനിവർഗം	അസിസ്റ്റന്റ്
അനന്തരം	അസിസ്റ്റന്റ് ഏക്സാമിനർ
അനന്തരവൻ	അസിസ്റ്റന്റ് എഞ്ചിനീയർ
അനന്തരവൾ	അസിസ്റ്റന്റ് ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ
അനന്തരാവകാശി	അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ
അനന്യം	അസിസ്റ്റന്റ് ജനറൽ മാനേജർ
അനന്വയം	അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ
അനർഗളം	അസിസ്റ്റന്റ് ഡെവലപ്മെന്റ് കമ്മീഷണർ
അനലിസ്റ്റ്	അസിസ്റ്റന്റ് മാനേജർ
അനാച്ഛാദനം	അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ
അനാട്ടമി	അസിസ്റ്റന്റ് സൂപ്രണ്ട്
അനാഡംബരം	അസിസ്റ്റന്റ് സെക്രട്ടറി
അനായാസം	അസോഷ്യേറ്റ്
അനാവരണം	അസോസിയേഷൻ
അനാവൃതം	അസ്തമയം
അനിച്ഛാപൂർവകം	അസ്തിത്വം
അനിശ്ചിതത്വം	അസ്തിവാദം
അനുഗമിക്കുക (കൂടെപ്പോകുക)	അസ്ഥികൂടം
അനുഗൃഹീതം	അസ്ഥിപങ്ക്തം
അനുഗൃഹീതൻ	അസ്ഥിസ്ഥം
അനുഗ്രഹം	അസ്ഥിസ്ഥം

നിയമലോകം

ജുഡീഷ്യൽ ഓഫീസർമാർക്കായി നിയമനിഘണ്ടു പ്രസിദ്ധീകരിക്കും

ജസ്റ്റിസ്. ശ്രീ. ഡി. വൈ. ചന്ദ്രചൂഡ്

ഇന്ത്യൻ ചീഫ് ജസ്റ്റിസ്

നിയമവ്യവഹാരങ്ങളിൽ അനുചിത ലിംഗപദ പ്രയോഗങ്ങൾ (inappropriate gendered terms) ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി ജുഡീഷ്യൽ ഓഫീസർമാർക്കായി നിയമ നിഘണ്ടു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുമെന്ന് **ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. ഡി. വൈ. ചന്ദ്രചൂഡ്** പറഞ്ഞു. അന്താരാഷ്ട്ര വനിതാദിനാഘോഷത്തോടനുബന്ധിച്ച് സുപ്രീംകോടതിയിലെ ലിംഗ സംവേദനത്തിനും ആഭ്യന്തര പരാതി പരിഹാരത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള സമിതി (Gender Sensitisation and Internal Complaints Committee) സംഘടിപ്പിച്ച പരിപാടിയിൽ സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. വനിതകളുടെ വിഷയങ്ങളിൽ അനാവശ്യപദ പ്രയോഗങ്ങളും അനുചിത പെരുമാറ്റവും പൂർണ്ണമായും ഒഴിവാക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. മറ്റൊരാളുമായി റിലേഷൻഷിപ്പിൽ ജീവിക്കുന്ന വനിതയെ ഒരു വിധിന്യായത്തിൽ “വെപ്പാട്ടി”(concubine) എന്ന് വിശേഷിപ്പിച്ചത് തന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ വരുകയുണ്ടായെന്ന് ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. കോടതി നടപടികളിലും വിധിന്യായങ്ങളിലും ജഡ്ജിമാർ പൂർണ്ണമായും ഒഴിവാക്കേണ്ട വാക്കുകളുടേയും പദപ്രയോഗങ്ങളുടേയും ഒരു പട്ടിക സുപ്രീംകോടതി തയ്യാറാക്കുന്ന നിയമനിഘണ്ടുവിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്ന് ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് പറഞ്ഞു.

ഹൈക്കോടതി വിധികൾ മലയാളത്തിലും

മാതൃഭാഷാദിനത്തിൽ പുതുചരിത്രം കുറിച്ച് കേരളഹൈക്കോടതി. അന്താരാഷ്ട്ര മാതൃഭാഷാദിനമായ ഫെബ്രുവരി 21-ന് രണ്ട് കോടതി വിധികൾ ഹൈക്കോടതിയുടെ ഔദ്യോഗിക വെബ്സൈറ്റിൽ മലയാളത്തിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് കേരള ഹൈക്കോടതി സർവ്വശ്രദ്ധ നേടിയത്.

കോടതി വിധികൾ തദ്ദേശഭാഷകളിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്ത് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി സുപ്രീം കോടതി തയ്യാറാക്കിയ നിർമ്മിത ബുദ്ധിയിലധിഷ്ഠിതമായ SUVAS (Supreme Court Vidhik Anuvaad Software) സോഫ്റ്റ് വെയറിന്റെ സഹായത്തോടെയാണ് ബഹു. കേരള ഹൈക്കോടതി, ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. എസ്. മണികുമാറും, ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. ഷാജി. പി. ചാലിയുമടങ്ങുന്ന ഡിവിഷൻ ബഞ്ചിന്റെ രണ്ട് വിധികൾ (WA.No.1638/2022, WA.No.926/2016) മലയാളത്തിലേക്ക് മാറ്റി വെബ്സൈറ്റിൽ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പിന് തൊട്ടുതാഴെയായി നൽകിയത്. സുവാസ് സോഫ്റ്റ്വെയറിലൂടെ കോടതിവിധികൾ ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്ന് മലയാളമടക്കം ഒമ്പത് പ്രാദേശികഭാഷകളിലേക്കും തിരിച്ചും വിവർത്തനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

കേരള ഹൈക്കോടതിയാണ് രാജ്യത്ത് ആദ്യമായി ഈ സോഫ്റ്റ് വെയർ പ്രയോജനപ്പെടുത്തി വിധികൾ പ്രാദേശികഭാഷയിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്ത് വെബ്സൈറ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയത്. ഏകദേശം രണ്ട് വർഷം മുമ്പ് തുടക്കം കുറിച്ച യജ്ഞമാണ് ഇപ്പോൾ ഒരു നിർണ്ണായകഘട്ടം കടന്നിരിക്കുന്നത്. വിവർത്തനത്തിൽ ഇപ്പോൾ 40 ശതമാനത്തോളം കൃത്യത കൈവരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും 'സുവാസ്' സോഫ്റ്റ്

വെയർ രണ്ടുവർഷത്തിനകം പൂർണ്ണസജ്ജമാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതായും ഹൈക്കോടതി ഐ.ടി. വിഭാഗം ഡയറക്ടർ ശ്രീ. ഗോപകുമാർ പറഞ്ഞു.

ബഹു. സുപ്രീംകോടതി ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ.അഭയ്എസ്.ഓകയുടെ മേൽ നോട്ടത്തിലാണ് നീതിന്യായരംഗത്തെ ഈ വലിയ മാറ്റത്തിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ പുരോഗമിക്കുന്നത്. കേരള ഹൈക്കോടതിയിൽ ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. മുഹമ്മദ് മുഷ്താഖും ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. രാജാ വിജയരാഘവനുമടങ്ങുന്ന കമ്മിറ്റിയാണ് നേതൃത്വം നൽകുന്നത്. നീതിനിർവ്വഹണരംഗത്തെ വിധികളും ഉത്തരവുകളും സാധാരണക്കാരനു മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിൽ ലഭ്യമാക്കാനുള്ള ഉന്നത നീതിപീഠത്തിന്റെ പരിശ്രമം പ്രശംസനീയവും സ്വാഗതാർഹവുമാണ്.

ജസ്റ്റിസ്. ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ

സീനിയർ അഭിഭാഷകനും മലയാളിയുമായ ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ സുപ്രീംകോടതി ജഡ്ജിയായി ചുമതലയേറ്റു. 2023 മേയ് 19-ന് നടന്ന ചടങ്ങിൽ ബഹു.ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. ഡി. വൈ. ചന്ദ്രചൂഡ് സത്യവാചകം ചൊല്ലിക്കൊടുത്തു. ആന്ധ്രാപ്രദേശ് ഹൈക്കോടതി ചീഫ് ജസ്റ്റിസായിരുന്ന ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. പ്രശാന്ത് കുമാർ മിശ്രയോടൊപ്പമാണ് അദ്ദേഹം സത്യപ്രതിജ്ഞ ചെയ്ത് ചുമതലയേറ്റെടുത്തത്.

ജസ്റ്റിസ് ദിനേശ് മഹേശ്വരി, ജസ്റ്റിസ് എം.ആർ.ഷാ എന്നിവർ വിരമിച്ചതിനെ തുടർന്നുണ്ടായ ഒഴിവുകളിലാണ് ജസ്റ്റിസ് പ്രശാന്തകുമാർ മിശ്രയും ജസ്റ്റിസ്. ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥനും സുപ്രീംകോടതി കൊളീജിയം ശിപാർശപ്രകാരം നിയമിക്കപ്പെട്ടത്. ഇതോടെ സുപ്രീംകോടതിയുടെ അംഗീകൃത അംഗബലം 34 ആയി ഉയർന്നിട്ടുണ്ട്.

പാലക്കാട് കൽപ്പാത്തി സ്വദേശിയായ കൽപ്പാത്തി വെങ്കട്ടരാമൻ വിശ്വനാഥൻ എന്ന കെ. വി. വിശ്വനാഥന് 30 വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ അഭിഭാഷകരംഗത്ത് പ്രവൃത്തിപരിചയമുണ്ട്. ഭാരതീയാർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ കീഴിലുള്ള കോയമ്പത്തൂർ ലാ കോളേജിൽ നിന്നും ബിരുദം നേടിയ ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ തമിഴ് നാട് ബാർകൗൺസിലിന്റെ കീഴിലാണ് എൻറോൾ ചെയ്തത്. മുൻ അറ്റോർണി ജനറലും സീനിയർ അഭിഭാഷകനുമായിരുന്ന അഡ്വ. കെ. കെ. വേണുഗോപാലിന്റെ ജൂനിയറായിരുന്ന അദ്ദേഹം ഏപ്രിൽ 2009-ൽ സുപ്രീം കോടതി സീനിയർ അഭിഭാഷകനായി ഉയർത്തപ്പെട്ടു. 2013-ൽ അഡീഷണൽ സോളിസിറ്റർ ജനറലായി സേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയുണ്ടായി. 2030 ആഗസ്റ്റിൽ ജസ്റ്റിസ്. ജെ. ബി. പർദിവാല വിരമിക്കുന്ന ഒഴിവിൽ അദ്ദേഹം സുപ്രീംകോടതി ചീഫ് ജസ്റ്റിസാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. 2031 മേയ് 25 വരെ അദ്ദേഹത്തിന് ആ സ്ഥാനത്തു തുടരാനാകും. സീനിയർ അഭിഭാഷകരിൽ നിന്നും സുപ്രീംകോടതി ചീഫ് ജസ്റ്റിസായി ഉയർത്തപ്പെടുന്നവരിൽ നാലാമനാകും. ജസ്റ്റിസ് ശ്രീ. കെ. വി. വിശ്വനാഥൻ, ജസ്റ്റിസ്. എസ്. എം. സിക്രി ജസ്റ്റിസ് യു.യു.ലളിത്, ജസ്റ്റിസ് പി.എസ്. നരസിംഹ എന്നിവരാണ് ഈ പരമ്പരയിലെ ആദ്യത്തെ മൂന്നുപേർ.

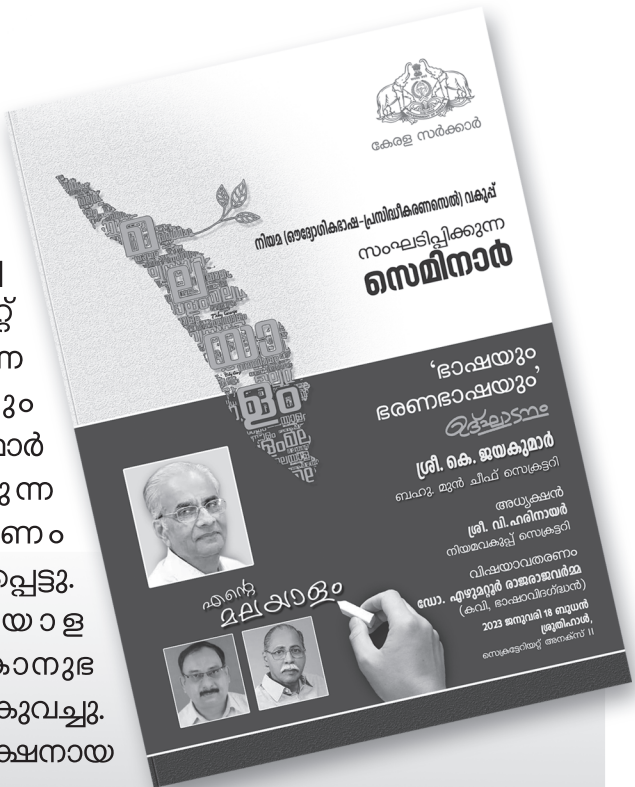

നിയമവകുപ്പ് വാർത്തകൾ

ഭാഷയും ഭരണഭാഷയും

നിയമ (ഔദ്യോഗികഭാഷ പ്രസിദ്ധീകരണ സെൽ) വകുപ്പിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ 'ഭാഷയും ഭരണഭാഷയും' എന്ന വിഷയത്തിൽ 2023 ജനുവരി 18 ബുധനാഴ്ച സെമിനാർ സംഘടിപ്പിച്ചു. സെക്രട്ടേറിയറ്റ് അനക്സ് II-ലെ ശ്രുതിഹാളിൽ നടന്ന സെമിനാർ മുൻ ചീഫ് സെക്രട്ടറിയും പ്രശസ്ത കവിയുമായ ശ്രീ. കെ. ജയകുമാർ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. ഭരിക്കപ്പെടുന്ന ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ ഭാഷയാകണം ഭരണഭാഷയെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഭരണസിരാകേന്ദ്രത്തിലേയും മലയാള സർവ്വകലാശാലയിലേയും ഔദ്യോഗികാനുഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹം ജീവനക്കാരുമായി പങ്കുവെച്ചു. നിയമസെക്രട്ടറി ശ്രീ. വി. ഹരിനായർ അധ്യക്ഷനായ ചടങ്ങിൽ പ്രശസ്തകവിയും ഭാഷാവിദഗ്ദ്ധനുമായ ഡോ. എഴുമറ്റൂർ രാജരാജവർമ്മ വിഷയാവതരണം നടത്തുകയുണ്ടായി. കേരളത്തിലെ ഔദ്യോഗികഭാഷാനയരൂപീകരണ ചരിത്രത്തെയും ഭാഷാമാറ്റ പുരോഗതിക്കുവേണ്ടിയുള്ള പരിശ്രമങ്ങളെയും കുറിച്ച് അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. തുടർന്ന് ശിൽപ്പശാലയിൽ പങ്കെടുത്തവരുടെ സംശയങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം മറുപടി നൽകി.

നിയമവകുപ്പ് സ്പെഷ്യൽ സെക്രട്ടറി ശ്രീ. സാദിഖ്. എം. കെ. ചടങ്ങിന് സ്വാഗതം പറയുകയും അഡീഷണൽ നിയമ സെക്രട്ടറി ശ്രീ. എൻ. ജീവൻ, ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീ. എസ് ശ്രീകുമാർ എന്നിവർ ആശംസ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അഡീഷണൽ നിയമ സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി പി. വി. ഗീത കൃതജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

നിയമ വകുപ്പുദ്യോഗസ്ഥർക്കായുള്ള പരിശീലനം

നിയമവകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കായി നിയമ(നോഡൽ)വകുപ്പിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വിവിധ വിഷയങ്ങളിൽ പരിശീലനപരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. 30.11.2022 തീയതിയിൽ സെക്രട്ടേറിയറ്റിലെ ശ്രുതിഹാളിൽവെച്ച് CPC Revenue Recovery എന്ന വിഷയത്തിൽ അഡ്വ. വി. എസ് സുനിൽകുമാർ പരിശീലനം നൽകി. 11.01.2023-ന് സർവ്വീസ് ജുറിസ്പ്രൂഡൻസ് എന്ന വിഷയത്തിൽ അഡ്വ. നന്ദകുമാറിന്റെയും 12.01.2023, 13.01.2023-എന്നീ ദിവസങ്ങളിൽ ഡോ. സി. രാമകൃഷ്ണൻ നായരുടെയും പരിശീലന ക്ലാസ്സുകൾ റസിഡൻസി ഹാളിൽ സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. 30.01.2023, 31.01.2023 എന്നീ ദിവസങ്ങളിൽ കേരള സർവ്വീസ് റൂൾസ് എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ നദേശൻ ആചാരിയും 08.02.2023-ൽ Transfer of Property Act എന്ന വിഷയത്തിൽ അഡ്വ. വി. പ്രേമകുമാരൻ നായരും 10.02.2023-ൽ Right to Information Act എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ. മാത്യു ജോസ് കെ. യും 15.02.2023-ൽ The Kerala Revenue Recovery Act എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ. ടി. കെ. ജോസഫും 23.02.2023-ൽ KSR Part II & Part III എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ രാജൻ നായരും 24.02.2023-ൽ Disciplinary Proceedings എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ. മൊയ്തുണ്ണിയും കെ.ടി.ഡി.സി ചെയത്രം ഹോട്ടലിൽ വെച്ച് നിയമവകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കായി പരിശീലനം നൽകുകയുണ്ടായി. കൂടാതെ നിയമ (നോഡൽ) വകുപ്പിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ 04.03.2023, 05.03.2023 എന്നീ തീയതികളിൽ ഏറണാകുളത്തെ എം. കെ. ദാമോദരൻ മെമ്മോറിയൽ ഹാളിൽ വെച്ച് ജില്ലാ കോടതികളിലെ ഗവൺമെന്റ് പ്ലീഡർമാർക്കും അഡീഷണൽ ഗവൺമെന്റ് പ്ലീഡർമാർക്കും procedure in civil courts an overview എന്ന വിഷയത്തിൽ ശ്രീ. സത്യൻ, ജില്ലാ ജഡ്ജി (റിട്ട)-ഉം Evidence related to Investigation എന്ന വിഷയത്തിൽ റിട്ടയേർഡ് ജസ്റ്റിസ് അബ്രഹാം മാത്യു-ഉം Practical tips to Public Prosecutors എന്ന വിഷയത്തിൽ റിട്ടയേർഡ് ജസ്റ്റിസ് നാരായണ പിഷാരടിയും പരിശീലനം നൽകുകയുണ്ടായി.

നിയമ വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും സർക്കാർ അഭിഭാഷകർക്കുമായി നിയമ(നോഡൽ)വകുപ്പ് നടത്തിവന്ന 2022-23-ലെ പരിശീലന പരിപാടികളുടെ സമാപനചടങ്ങ് 08.03.2023-ന് തിരുവനന്തപുരം മസ്കറ്റ് ഹോട്ടലിൽ സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ചടങ്ങ് ബഹു. നിയമം, വ്യവസായം, കയർ വകുപ്പ് മന്ത്രി ശ്രീ. പി. രാജീവ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. നിയമസെക്രട്ടറി ശ്രീ.വി.ഹരി നായർ അധ്യക്ഷത വഹിക്കുകയും മുഖ്യാതിഥിയായ ബഹു. ഉപലോകായുക്ത ജസ്റ്റിസ് ബാബു മാത്യു പി. ജോസഫ് നിയമവകുപ്പുദ്യോഗസ്ഥർക്കായി ക്ലാസ്സുടുക്കുകയും ചെയ്തു.

**പതിനഞ്ചാം കേരളനിയമസഭയുടെ
7-ാം സമ്മേളനത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച ബില്ലുകൾ**

- 1) 2022-ലെ കേരള വെറ്ററിനറിയും ജന്തുശാസ്ത്രങ്ങളും സർവ്വകലാശാല (ഭേദഗതി) ബിൽ
- 2) 2022-ലെ കേരള ഹൈക്കോടതി സർവ്വീസുകൾ (വിരമിക്കൽ പ്രായം നിജപ്പെടുത്തൽ ഭേദഗതി) ബിൽ
- 3) 2022-ലെ കേരള കശുവണ്ടി ഫാക്ടറികൾ വിലയ്ക്കെടുക്കൽ (ഭേദഗതി) ബിൽ
- 4) 2022-ലെ കേരള ഖാദി ഗ്രാമവ്യവസായ ബോർഡ് (ഭേദഗതി) ബിൽ
- 5) 2022-ലെ ഡക്കാൻ അഗ്രിക്കൾച്ചലറിസ്റ്റ് റിലീഫ് (റദ്ദാക്കൽ) ബിൽ
- 6) 2021-ലെ കേരള കാർഷികാദായ നികുതി (റദ്ദാക്കൽ) ബിൽ
- 7) 2021-ലെ കേരള തോട്ടം ഭൂമി നികുതി (റദ്ദാക്കൽ) ബിൽ
- 8) 2022-ലെ പൊതുവിൽപന നികുതി (ഭേദഗതി)ബിൽ
- 9) 2022-ലെ കേരള അബ്കാരിത്തൊഴിലാളി ക്ഷേമനിധി (ഭേദഗതി)ബിൽ
- 10) 2022-ലെ കേരള നദീതീരസംരക്ഷണവും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രണവും (ഭേദഗതി) ബിൽ

- 11) 2021-ലെ കേരള ഭൂപരിഷ്കരണ (ഭേദഗതി) ബിൽ
- 12) 2022-ലെ കേരള മോട്ടോർ ട്രാൻസ്പോർട്ട് തൊഴിലാളി ക്ഷേമനിധി (ഭേദഗതി) ബിൽ
- 13) 2022-ലെ സർവ്വകലാശാല നിയമങ്ങൾ (ഭേദഗതി) 3-ാം നമ്പർ ബിൽ
- 14) 2022-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്മാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) രണ്ടാം ഭേദഗതി ബിൽ
- 15) 2022-ലെ പ്രവാസി ഭാരതീയ (കേരളീയർ) കമ്മീഷൻ ഭേദഗതി ബിൽ
- 16) 2022-ലെ കേരള ആധാരമെഴുത്തുകാരുടേയും പകർപ്പെഴുത്തുകാരുടേയും സ്റ്റാമ്പ് വെണ്ടർമാരുടേയും ക്ഷേമനിധി (ഭേദഗതി)ബിൽ

പതിനഞ്ചാം കേരളനിയമസഭയുടെ 7-ാം സമ്മേളനത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച ബില്ലുകളിൽ ആക്ട് ആയവ

- 1) 2022-ലെ കേരള അബ്കാരിത്തൊഴിലാളി ക്ഷേമനിധി (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023 ലെ 1-ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 2) 2022-ലെ കേരള ഖാദി ഗ്രാമവ്യവസായ ബോർഡ് (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023-ലെ 2ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 3) 2021-ലെ കേരള കാർഷികാദായ നികുതി (റദ്ദാക്കൽ) ആക്ട് (2023-ലെ 3-ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 4) 2022-ലെ കേരള ആധാരമെഴുത്തുകാരുടേയും പകർപ്പെഴുത്തുകാരുടേയും സ്റ്റാമ്പ് വെണ്ടർമാരുടേയും ക്ഷേമനിധി (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023-ലെ 4-ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 5) 2021-ലെ കേരള ഭൂപരിഷ്കരണ (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023-ലെ 5-ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 6) 2022-ലെ കേരള നദീതീരസംരക്ഷണവും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രണവും (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023ലെ 6-ാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 7) 2021-ലെ കേരള തോട്ടം ഭൂമി നികുതി (റദ്ദാക്കൽ) ആക്ട് (2023-ലെ ഏഴാം

നമ്പർ ആക്ട്)

- 8) 2022-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) രണ്ടാം ഭേദഗതി ആക്ട് (2023-ലെ എട്ടാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 9) 2022-ലെ പ്രവാസി ഭാരതീയ (കേരളീയർ) കമ്മീഷൻ ഭേദഗതി ആക്ട് (2023-ലെ ഒമ്പതാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 10) 2022-ലെ കേരള വെറ്ററിനറിയും ജന്തുശാസ്ത്രങ്ങളും സർവ്വകലാശാല (ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023-ലെ പത്താം നമ്പർ ആക്ട്)
- 11) 2022-ലെ ഡക്കാൻ അഗ്രിക്കൾച്ചലറിസ്റ്റ് റിലീഫ് (റദ്ദാക്കൽ) ആക്ട് (2023-ലെ പതിനൊന്നാം നമ്പർ ആക്ട്)
- 12) 2022-ലെ കേരള ഹൈക്കോടതി സർവ്വീസുകൾ (വിരമിക്കൽ പ്രായം നിജപ്പെടുത്തൽ ഭേദഗതി) ആക്ട് (2023-ലെ പന്ത്രണ്ടാം നമ്പർ ആക്ട്)

disclaimer നിരാകരണം

ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങളിലെ അഭിപ്രായങ്ങൾ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റേയോ നിയമവകുപ്പിന്റേയോ ഔദ്യോഗിക അഭിപ്രായങ്ങളല്ല. ലേഖകരുടെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായങ്ങളാണ്, അവയ്ക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ലേഖകർക്ക് മാത്രമാണ്.

പത്രാധിപസമിതി

നിയമ (ഔദ്യോഗികഭാഷ-പ്രസിദ്ധീകരണ സെൽ) സംഘടിപ്പിച്ച “ഭാഷയും ഭരണഭാഷയും” സെമിനാർ മുൻ ചീഫ് സെക്രട്ടറിയും പ്രശസ്ത കവിയുമായ ശ്രീ. കെ. ജയകുമാർ 2023 ജനുവരി 18 ബുധനാഴ്ച ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.

നിയമ വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും സർക്കാർ അഭിഭാഷകർക്കുമായി നടത്തിയ പരിശീലനത്തിന്റെ സമാപനം നിയമ മന്ത്രി പി. രാജീവ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു

നിയമധ്വനി

NIYAMADWANI

TITLE CODE KERMAL-15918

ഘട്ടം 7

RNI REG. No. KERMAL/2017/74542

DATE OF PUBLICATION

12/05/2023

ഇഷ്യൂ 1

Printed by Veeran.T the Superintendent of Government Presses(in charge), Thiruvananthapuram
Published by V. Harinair, Secretary, Law Department, Government Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001
On behalf of Govt. of Kerala and printed at Government Central Press, Thiruvananthapuram
and published at Law Department, Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001, Chief Editor: V. Harinair.